

รายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

มาตรา 14 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
ส่วนที่ 1 ภาพรวมกระทรวง	1
1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ผลสัมฤทธิ์	1
2. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ	1
3. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด “เป้าหมายการให้บริการกระทรวง”	6
4. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปี 2566-2569 กับยุทธศาสตร์ชาติ	10
5. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2569 กับยุทธศาสตร์ชาติ	11
6. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2569 กับแผนแม่บทภายใต้ฯ	12
7. ผลการดำเนินงานของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านเกษตร	13
8. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และเงินนอกงบประมาณ	21
8.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (จำแนกหน่วยงาน)	21
8.2 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (จำแนกแผนงาน)	22
8.3 เงินนอกงบประมาณ	22
8.4 งบประมาณจำแนกตามแผนงาน	23
8.5 งบประมาณแผนงานบูรณาการ	24
8.6 รายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ	24
8.7 ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	25
8.8 โครงการสำคัญที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	26
9. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	26
10. ข้อสังเกตสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล	27
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์รายหน่วยงาน (ส่วนราชการ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และ ทุนหมุนเวียน)	
กลุ่มอำนาจการ	
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	36
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	40
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	43
กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	46
กลุ่มภารกิจด้านการพัฒนาการผลิต	
กรมการข้าว	47
กรมประมง	53
กรมปศุสัตว์	57
กรมวิชาการเกษตร	60
กรมหม่อนไหม	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กลุ่มภารกิจด้านการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต	
กรมชลประทาน	67
กองทุนจัดรูปที่ดิน	72
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	73
กรมพัฒนาที่ดิน	76
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	80
กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์	
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	85
กรมส่งเสริมการเกษตร	90
กรมส่งเสริมสหกรณ์	93
องค์การมหาชน	
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	97
สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	99
รัฐวิสาหกิจ	
การยางแห่งประเทศไทย	101
องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	103

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนที่ 1 ภาพรวมกระทรวง

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี

- พันธกิจ:**
- ยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง
 - พัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ
 - วางแผนการผลิตด้วยหลักการตลาดนำการผลิต
 - บริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง
 - ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
 - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ ค่าเป้าหมาย
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	
(1) เกษตรกรและแรงงานประมงมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม	(1.1) การใช้แรงงานในเรือประมงถูกต้องตามกฎหมาย	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	เป็นไปตาม ค่าเป้าหมาย
	(1.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้มีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 14.03	สูงกว่าค่า เป้าหมาย
	(1.3) สินค้าประมงไม่ถูกตักกลับจากประเทศคู่ค้าด้วยสาเหตุ IUU	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	เป็นไปตาม ค่าเป้าหมาย
(2) เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก	(2.1) อัตราการเติบโตของรายได้ของเกษตรกรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ไม่ต่ำกว่า	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 6.82	ต่ำกว่าค่า เป้าหมาย
(3) เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน	(3.1) คราวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำ	2,123,510 คราวเรือน	2,214,707 คราวเรือน	2,269,487 คราวเรือน	1,825,275 คราวเรือน	ต่ำกว่าค่า เป้าหมาย
	(3.2) คราวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการลดการเผาพื้นที่เกษตรกรรม	2,100 คราวเรือน	2,100 คราวเรือน	5,425 คราวเรือน	2,100 คราวเรือน	เป็นไปตาม ค่าเป้าหมาย
(4) เกษตรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านเกษตร เพื่อยกระดับรายได้เกษตรกร และสร้างความสามารถในการแข่งขัน	(4.1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ -1.0	ต่ำกว่าค่า เป้าหมาย
	(4.2) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 2.85	ต่ำกว่าค่า เป้าหมาย
	(4.3) สหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 47	ร้อยละ 48	ร้อยละ 49	ร้อยละ 47.62	สูงกว่าค่า เป้าหมาย
	(4.4) กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 32	ร้อยละ 33	ร้อยละ 34	ร้อยละ 34.20	สูงกว่าค่า เป้าหมาย
(5) ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลสารสนเทศการเกษตรไปใช้ประโยชน์	(4.5) วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง	ร้อยละ 32	ร้อยละ 33	ร้อยละ 33	ร้อยละ 32.42	สูงกว่าค่า เป้าหมาย
	(5.1) หน่วยงานมีความพร้อมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ PDPA ,Cyber Security และ Data Governance ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	ร้อยละ 50	ร้อยละ 80.17	สูงกว่าค่า เป้าหมาย

ที่มา : เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย (ฉบับปรับปรุง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568, เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 และฉบับที่ 6 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงานงบประมาณ

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐบาล

หลักการสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting) ให้ความสำคัญกับการวัดผลสำเร็จของการใช้จ่ายงบประมาณในระดับผลลัพธ์ (Outcomes) มากกว่าผลผลิต (Outputs) โดยเน้นความเชื่อมโยงจากนโยบายรัฐบาลที่ถ่ายทอดมาที่ “เป้าหมายการให้บริการกระทรวง” และ “ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ” ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่กระทรวงต้องการให้เกิดขึ้นจากการให้บริการในระดับกระทรวง และผลลัพธ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากผลสำเร็จของผลผลิตหรือโครงการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน

จากการพิจารณาผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า การดำเนินงานโดยภาพรวมมีความก้าวหน้าในระดับที่น่าพึงพอใจ โดยมีตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงาน “สูงกว่าค่าเป้าหมาย” และ “เป็นไปตามค่าเป้าหมาย” รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด สะท้อนถึงประสิทธิภาพของการบริหารงบประมาณในหลายด้านที่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงาน “ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย” จำนวน 4 ตัวชี้วัด ซึ่งควรได้รับการทบทวนแนวทางการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีประเด็นข้อสังเกต ดังนี้

1) ตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงาน “สูงกว่าค่าเป้าหมาย” และ “เป็นไปตามค่าเป้าหมาย”

1.1) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรและแรงงานประมงมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(1) เกษตรกรและแรงงานประมงมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	(1.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้มีรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 14.03	สูงกว่าค่าเป้าหมาย

- หน่วยงานมีหลักเกณฑ์หรือวิธีวัดรายได้เกษตรกรอย่างไร มีการติดตามผลหลังจากจบโครงการในระยะยาวหรือไม่ (เพื่อให้เกิดความยั่งยืน) และการเพิ่มขึ้นของรายได้เกิดจากกิจกรรมใดเป็นหลัก (เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป)

- ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 มีการวางแผนขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมจากเดิมหรือไม่ และมีการนำแนวทางของโครงการที่ดีไปใช้ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ หรือไม่ และจะมีการปรับรูปแบบโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใหม่หรือกลุ่มเปราะบางอื่นเพิ่มเติมหรือไม่

- จากข้อมูลผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ตัวชี้วัด “ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้มีรายได้เพิ่มขึ้น” มีค่าผลลัพธ์อยู่ที่ ร้อยละ 14.03 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงร้อยละ 5 อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานจึงควรทบทวนและปรับปรุงการกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดดังกล่าวในปีถัดไปให้มีความเหมาะสมและท้าทายยิ่งขึ้น

1.2) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(3) เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน	(3.2) ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการลดการเผาพื้นที่เกษตรกรรม	2,100 ครัวเรือน	2,100 ครัวเรือน	5,425 ครัวเรือน	2,100 ครัวเรือน	เป็นไปตามค่าเป้าหมาย

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- หน่วยงานมีหลักเกณฑ์หรือข้อมูลพื้นฐานอะไรในการกำหนดจำนวน 2,100 ครัวเรือน และจำนวนดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงสูงหรือคัดเลือกจากพื้นที่ที่มีการเผาซ้ำซากหรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการ

- หน่วยงานมีแนวทางการขยายผลสู่เกษตรกรทั่วประเทศหรือไม่ หรือแนวทางการขยายให้ครัวเรือนอื่นในพื้นที่อื่นได้รับประโยชน์เช่นเดียวกันอย่างไร

- ลักษณะของ “ประโยชน์” ที่เกษตรกรได้รับหมายถึงอะไรบ้าง เช่น รายได้เพิ่ม สุขภาพดีขึ้น หรือสิ่งแวดล้อมดีขึ้น หน่วยงานมีมาตรการหรือโครงการรองรับเพื่อส่งเสริมการไม่เผา เช่น ส่งเสริมการไถกลบ สนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร หรือให้ทุนสนับสนุนหรือไม่

- จากการศึกษางานวิจัยของ TDRI¹ พบว่า พฤติกรรมชาวนายังเลือก “เผา” เพราะต้นทุนต่ำ เห็นผลเร็ว แม้การไถกลบจะมีประโยชน์แต่เพิ่มต้นทุน และผลลัพธ์ด้านผลผลิตเกิดช้า ทำให้ชาวนาไม่นิยม ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน หน่วยงานมีการประเมินหรือไม่ว่า การไม่เผาของชาวนาในปัจจุบันเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนชั่วคราวหรือเกิดการปรับเปลี่ยนแบบถาวร และหน่วยงานมีมาตรการจูงใจให้เกษตรกรไม่กลับไปใช้การเผาหรือไม่

1.3) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน ปี 2567	เปรียบเทียบ ค่าเป้าหมาย
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569		
(4) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านเกษตร เพื่อยกระดับรายได้เกษตรกร และสร้างความสามารถในการแข่งขัน	(4.3) สหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 47	ร้อยละ 48	ร้อยละ 49	ร้อยละ 47.62	สูงกว่าค่าเป้าหมาย
	(4.4) กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 32	ร้อยละ 33	ร้อยละ 34	ร้อยละ 34.20	สูงกว่าค่าเป้าหมาย
	(4.5) วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง	ร้อยละ 32	ร้อยละ 33	ร้อยละ 33	ร้อยละ 32.42	สูงกว่าค่าเป้าหมาย

- หน่วยงานใช้เกณฑ์หรือเครื่องมือใดในการจัดระดับ 1 และ 2 ของความเข้มแข็ง เป็นการประเมินรวมถึงมิติด้านการเงิน การบริหารจัดการ และความสามารถในการดำเนินธุรกิจหรือเชื่อมโยงกับรายได้ของสมาชิกหรือไม่ อย่างไร

- หน่วยงานมีรอบระยะเวลาในการประเมินความเข้มแข็งอย่างไร ปีละ 1 ครั้ง หรือประเมินตามรอบปีงบประมาณ หรือมีการติดตามประเมินผลความเข้มแข็งย้อนหลังในระยะ 2-3 ปี เพื่อดูแนวโน้มการเติบโตหรือถดถอยหรือไม่

- กลุ่มที่ยังไม่ถึงระดับ 1 หรือ 2 มีแนวทางพัฒนาอย่างไร หน่วยงานมีแผนพัฒนาแบบรายกลุ่มหรือไม่ หรือมีโครงการที่เลี้ยงหรือจับคู่ระหว่างกลุ่มเข้มแข็งกับกลุ่มอ่อนแอหรือไม่ หรือมีการส่งเสริมสหกรณ์หรือกลุ่มที่เข้มแข็งให้สามารถเป็นต้นแบบในพื้นที่หรือระดับจังหวัดได้หรือไม่

- กลุ่มที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 มีแผนพัฒนาเพิ่มเติมหรือไม่ และมีการเปิดเผยข้อมูลความเข้มแข็งของกลุ่มสหกรณ์ เกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนหรือไม่ มีการรวบรวมข้อมูลเป็นรายพื้นที่หรือรายจังหวัดหรือไม่

¹ บทความเรื่อง การเผาวัสดุการเกษตร: ความเสียหาย สาเหตุและทางเลือกในการจัดการชีวมวลอย่างยั่งยืน โดย ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร TDRI

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

2) ตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงาน “ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย”

2.1) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(2) เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก	(2.1) อัตราการเติบโตของรายได้เกษตรกร ร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ไม่ต่ำกว่า	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 6.82	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

- จากผลการดำเนินงานที่พบว่า อัตราการเติบโตของรายได้เกษตรกรกลุ่มร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดอยู่ที่เพียงร้อยละ 6.82 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าแผนงาน/โครงการที่ดำเนินอยู่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีประเด็นว่า หน่วยงานมีการตรวจสอบหรือไม่ว่าแผนงาน/โครงการในปัจจุบันที่ดำเนินการได้เข้าถึงเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดอย่างแท้จริงหรือไม่

- ในปี 2569 หน่วยงานมีแนวทางการทบทวนแผนงานงาน/โครงการ หรือปรับปรุงการดำเนินงานหรือไม่ หรือมีการออกแบบกิจกรรมให้ตอบโจทย์เฉพาะพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดให้มากขึ้นหรือไม่

- นอกเหนือจากการสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานมีมาตรการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า การตลาด การแปรรูป และการเข้าถึงแหล่งทุนให้กับกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดหรือไม่

2.2) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(3) เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทาง	(3.1) ครั้วเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำ	2,123,510	2,214,707	2,269,487	1,825,275	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย
จัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทาง	การบริหารจัดการน้ำ	ครั้วเรือน	ครั้วเรือน	ครั้วเรือน	ครั้วเรือน	เป้าหมาย

- จากผลการดำเนินงานที่กำหนดเป้าหมายให้ครั้วเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำจำนวน 2,123,510 ครั้วเรือน แต่ผลการดำเนินงานอยู่ที่ 1,825,275 ครั้วเรือน หรือคิดเป็น ร้อยละ 86 ของเป้าหมาย ซึ่งยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ จึงมีประเด็นว่า เพราะเหตุใดผลการดำเนินงานจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความพร้อมของพื้นที่ หรือข้อจำกัดด้านการดำเนินงานหรือไม่ และมีการปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตหรือไม่

- นอกจากตัวชี้วัดเชิงปริมาณ หน่วยงานมีการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพหรือไม่ เช่น ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าถึงน้ำ ประสิทธิภาพในการใช้น้ำ หรือผลต่อรายได้/ผลผลิตของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จริง

- หน่วยงานมีแนวทางการกำหนดตัวชี้วัดในระดับผลลัพธ์ หรือระดับผลสัมฤทธิ์ (Outcome) หรือไม่ เช่น การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกร ความมั่นคงในการผลิต หรือความสามารถในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง เป็นต้น

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- กรมชลประทานมีแผนหรือแนวทางในการทบทวนการกระจายแหล่งน้ำไปยังพื้นที่ที่ขาดแคลน โดยเฉพาะพื้นที่แห้งแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือมีแผนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือแหล่งน้ำชุมชนให้ครอบคลุมมากขึ้นในพื้นที่ที่ยังเข้าไม่ถึงการบริหารจัดการน้ำหรือไม่ อย่างไร

- กรมชลประทานมีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของน้ำที่สามารถจัดหาได้จากการสร้างเขื่อนแต่ละแห่งหรือไม่ และมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการลงทุนระหว่างเขื่อนต่าง ๆ อย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า

2.3) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาฯ

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(4) เกษตรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเพิ่ม	(4.1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สาขาการเกษตร ได้รับพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเพิ่ม	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ -1.0	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

- จากตัวชี้วัด “อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สาขาการเกษตร” ที่ตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 แต่ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงอยู่ที่ ร้อยละ -1.0 สะท้อนถึงภาวะถดถอยของภาคการเกษตร และแสดงให้เห็นว่าแผนงานและโครงการที่ดำเนินอยู่ยังไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจภาคเกษตรให้เติบโตได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ในปี 2569 หน่วยงานมีการทบทวนหรือปรับเปลี่ยนแผนงาน/โครงการใหม่หรือไม่ เพื่อให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

- จากการพิจารณาโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2562–2569) พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่ในแต่ละปีมีลักษณะการจัดสรรที่คงรูปแบบเดิม โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 65 ถูกจัดสรรให้แก่กรมชลประทาน เพื่อใช้ในการซ่อมแซมและก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่ครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ในเขตชลประทาน ขณะที่ยังมีเกษตรกรนอกเขตชลประทานจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานน้ำอย่างเพียงพอ หน่วยงานมีแนวทางในการปรับสมดุลการจัดสรรงบประมาณระหว่างโครงการลงทุนระยะยาวด้านโครงสร้างพื้นฐาน กับโครงการที่สามารถสร้างรายได้และเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกรในระยะสั้นได้อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สาขาการเกษตรเป็นไปตามเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่กำหนด

- จากการศึกษาการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัจจัยเสี่ยงหลายประการที่ไม่ได้รับการจัดการอย่างทั่วถึง เช่น ภัยแล้ง ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ หรือโรคระบาดในพืชและสัตว์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตโดยตรง หน่วยงานมีการคาดการณ์ล่วงหน้าและมีมาตรการรองรับปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวหรือไม่ และในปี 2569 หน่วยงานมีแผนงาน/โครงการใดในการรองรับปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว

2.4) ผลการดำเนินงานตามผลสัมฤทธิ์ : เกษตรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาฯ

ผลสัมฤทธิ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบ
		ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2567	ค่าเป้าหมาย
(4) เกษตรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเพิ่ม	(4.2) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 2.85	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- จากตัวชี้วัด “รายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10” แต่ผลการดำเนินงานจริงอยู่ที่ ร้อยละ 2.85 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนว่าแผนงานและโครงการในปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างรายได้สุทธิที่ชัดเจนให้แก่เกษตรกรได้ตามเป้าหมาย **หน่วยงานมีการทบทวนแผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้เกษตรกร โดยประเมินว่าโครงการที่ดำเนินอยู่สามารถสร้างรายได้สุทธิได้จริงหรือไม่**

3) จากการศึกษาการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานมีความพยายามในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่ชาวนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จากการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าวได้เล็กน้อยเพียงใด เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด “เป้าหมายการให้บริการกระทรวง”

การวัดผลสำเร็จของส่วนราชการภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงจากนโยบายของรัฐบาลสู่ **เป้าหมายการให้บริการระดับกระทรวง หน่วยงาน และผลผลิตระยะยาว** ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวต้องเชื่อมโยงกับการจัดทำแผนปฏิบัติการและกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องและต่อเนื่อง และสามารถบรรลุเป้าหมายระดับกระทรวงและระดับชาติ

สำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การกำหนด **“เป้าหมายการให้บริการกระทรวง”** ต้องสะท้อนผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรในฐานะกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยเป้าหมายดังกล่าวต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การจตุรระบบงบประมาณ สามารถปฏิบัติและวัดผลได้ **ในระดับผลลัพธ์ (Outcome)** และแสดงถึงความเชื่อมโยงกับผลสำเร็จของหน่วยงานในสังกัดภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอย่างเป็นระบบ

จากการพิจารณาเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรฯ ในปี 2567 ทั้งหมด 5 ด้าน จำนวน 26 ตัวชี้วัดพบว่า ส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่ดี มีองค์ประกอบครบถ้วน ทั้งด้านการแสดงประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายสัมพันธ์กับพันธกิจหรือภารกิจของกระทรวง มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถวัดผลได้ และตัวชี้วัดสามารถแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่กลุ่มเป้าหมายได้รับทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากเอกสารงบประมาณฉบับที่ 6 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 : ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข่าวค่าน้ำเงิน) ดังนี้

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	ผลการดำเนินงาน	หน่วยนับ	แผน	ผล	เปรียบเทียบ ร้อยละ (ผล/แผน)
1	เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร				
1.1	แรงงานประมงได้รับการคุ้มครอง ผ่านระบบการออกหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว	ราย	40,000	54,443	136.11
1.2	ประสิทธิภาพในการดำเนินคดี ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด	ร้อยละ	100	100	100.00
1.3	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีรายได้ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	60	88.24	147.07
2	ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร				
2.1	มูลค่าผลผลิตผลไม้เมืองร้อนที่สำคัญ ข้าวหอมมะลิ ผ้าไหมไทย (Thai Silk) ปศุสัตว์ ประมง และอื่น ๆ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	10	10.33	103.30
2.2	มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-0.01	-0.20
2.3	มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตพลังงานทดแทน (เอทานอล ไบโอดีเซล) มูลค่าสมุนไพรและเครื่องเทศ แผลงเศรษฐกิจ และสินค้าเกษตรจากฐานชีวภาพ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	7.92	52.80
2.4	ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	32.22	214.80
2.5	มูลค่าผลผลิตของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-9.56	-191.20
2.6	มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยที่สำคัญ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	6.22	41.46
2.7	พื้นที่เพาะปลูกไม่เหมาะสมลดลง	ร้อยละ	1	1.03	103.00
2.8	อัตราการขยายตัวของปริมาณธุรกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	1	14.08	103.00
2.9	รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	12	20.09	167.42
2.10	พัฒนาการนำเข้าและส่งออกให้มีประสิทธิภาพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	ระบบ	1	0	-
2.11	มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-6.39	-127.80

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

ลำดับที่	ผลการดำเนินงาน	หน่วยนับ	แผน	ผล	เปรียบเทียบ ร้อยละ (ผล/แผน)
3	สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคม				
3.1	เกษตรกรเป้าหมายที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	60	92.53	154.22
3.2	เกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ไม่น้อยกว่า	ราย	60,000	126,310	210.52
3.3	เกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ไม่น้อยกว่า	ราย	24,000	27,940	116.41
4	บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล				
4.1	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และมีเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา	คน	15,540	16,500	107.14
4.2	จำนวนพื้นที่เกษตรกรลดการเผา ไม่น้อยกว่า	ไร่	21,000	21,000	100.00
4.3	พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น	ไร่	169,837	54,190	31.91
4.4	พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัย	ล้าน ลบ.ม	110.81	52.71	47.57
4.5	พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัย	ไร่	261,214	153,982	58.95
4.6	พื้นที่ชลประทานเดิมที่ได้รับการบริหารจัดการ	ล้านไร่	27.44	36.33	132.40
4.7	ปริมาณฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่การเกษตร	ล้าน ลบ.ม	1,100	951	86.45
4.8	ปริมาณฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ	ล้าน ลบ.ม	450	380.72	84.60
5	พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ				
5.1	บุคลากรผ่านการอบรมตามหลักสูตรดิจิทัลสำคัญ ได้แก่ หลักสูตร PDPA หลักสูตร Cyber Security หลักสูตร Data Governance หรือหลักสูตรอื่นที่กำหนดพร้อมทั้งได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองการอบรมหลักสูตร	ร้อยละ	90	97.70	108.56

จากการพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรฯ ในปี 2567 ข้างต้น พบว่า ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ “สูงกว่าค่าเป้าหมาย” และ “เป็นไปตามค่าเป้าหมาย” ที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 15 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 26 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 58 แสดงให้เห็นประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดี โดยมีผลการดำเนินงานมากกว่าครึ่งหนึ่งของเป้าหมายที่กำหนดสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม

แต่อย่างไรก็ดี ยังมีตัวชี้วัดที่ “ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย” จำนวน 11 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 42 สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีบางภารกิจที่ต้องปรับปรุงในเชิงโครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

1) จากการพิจารณาลักษณะการกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวง (ระดับผลลัพธ์) ส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่ดี อย่างไรก็ตามก็ยังมีตัวชี้วัดที่ควรเพิ่มการประเมินความสำเร็จในเชิงคุณภาพ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกษตรกรได้รับการให้บริการของกระทรวง เช่น

1.1) ตัวชี้วัดลำดับที่ 3.2 เกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพไม่น้อยกว่า 24,000 ราย โดยควรเพิ่มการวัดความสำเร็จภายหลังการฝึกอบรม เช่น ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้จริงในอาชีพ หรือร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการส่งเสริมอาชีพ

1.2) ตัวชี้วัดลำดับที่ 4.6 พื้นที่ชลประทานเดิมที่ได้รับการบริหารจัดการ 27.44 ล้านไร่ โดยควรเพิ่มการวัดความสำเร็จภายหลังการบริหารจัดการพื้นที่ชลประทานเดิม

2) จากการพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวง พบว่า มีตัวชี้วัดที่สำคัญที่มีผลการดำเนินงาน “ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย” อย่างมีนัยสำคัญ และ PBO มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

2.1) ตัวชี้วัดลำดับที่ 2.2 และ 2.11 มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : เกษตรอินทรีย์ เนื่องจากสินค้าข้าว สินค้าประมง สินค้าพืช และสินค้าปศุสัตว์ได้รับผลผลิตลดลง สาเหตุเกิดจากใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP: Good Agricultural Practices) สิ้นอายุและอยู่ระหว่างการขอรับรองมาตรฐานใหม่ ทำให้จำนวนฟาร์มและเนื้อที่ที่ได้รับการรับรอง GAP ลดลง นอกจากนี้ การดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์เกษตรกรสิ้นสุดลง จึงส่งผลต่อพื้นที่เพาะปลูกสินค้าข้าวลดลง เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปลูกพืชอินทรีย์ สำหรับสินค้าประมง เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไปทำการเกษตรรูปแบบอื่น สินค้าพืชมีแปลงหมดอายุการรับรองฯ และบางส่วนอยู่ระหว่างกระบวนการตรวจเพื่อต่ออายุการรับรองฯ ทำให้จำนวนแปลงและพื้นที่ที่ได้รับการรับรองฯ ลดลง

2.2	มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-0.01	-0.20
2.11	มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-6.39	-127.80

จากผลการดำเนินงานข้างต้น “มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง” ซึ่งมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 แต่ผลการดำเนินงานจริงลดลง ร้อยละ -0.01 (ต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ -0.20) และ “มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง : สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5” แต่ผลการดำเนินงานกลับ ลดลงร้อยละ -6.39 และมีค่าต่ำกว่าเป้าหมายถึงร้อยละ -127.80 สะท้อนถึงปัญหาเชิงระบบและการบริหารจัดการแผนงานโครงการที่ยังขาดประสิทธิภาพในหลายประการ เช่น

- การสิ้นสุดโครงการสนับสนุน เช่น โครงการข้าวอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจ สะท้อนถึงการดำเนินโครงการที่ผ่านมาไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืน เป็นการพึ่งพาโครงการชั่วคราวที่ไม่มีมาตรการรองรับต่อเนื่อง เมื่อหมดระยะดำเนินงาน จึงไม่สามารถรักษาผลลัพธ์ไว้ได้

- ไม่มีระบบบริหารจัดการการต่ออายุใบรับรองมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพหลายฟาร์ม/แปลงหมดอายุใบรับรอง GAP หรือใบรับรองเกษตรอินทรีย์ในช่วงเวลาเดียวกัน แสดงถึงการขาดแผนเชิงรุกในการวางแผนต่ออายุแบบหมุนเวียน และการสนับสนุนด้านวิชาการแก่เกษตรกร

- การดำเนินงานขาดกลไกจูงใจที่ยั่งยืน เกษตรกรบางส่วนยกเลิกการผลิตแบบอินทรีย์ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเกษตร สะท้อนว่าหน่วยงานยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในเชิงตลาดหรือรายได้เพื่อรักษาพื้นที่เกษตรมาตรฐานไว้ได้

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- “มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย” นอกจากจะเป็นตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานแล้วยังเป็น “เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทด้านการเกษตร” ซึ่งจากผลการดำเนินงานข้างต้น ในปี 2569 หน่วยงานมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร มีการปรับปรุงแผนงาน/โครงการใหม่หรือไม่ อย่างไร

2.2) ตัวชี้วัดลำดับที่ 2.4 และ 2.5

2.4	ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	15	32.22	214.80
2.5	มูลค่าผลผลิตของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	5	-9.56	-191.20

- เพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานของผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ฯ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 32.22 แต่มูลค่าผลผลิตโดยรวมกลับลดลงถึงร้อยละ -9.56 ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์หลักของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคการเกษตร ที่ควรส่งผลทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า

- จากผลการดำเนินงานในปี 2567 สะท้อนว่าแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการในอดีตยังไม่บรรลุเป้าหมาย แม้จะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เพิ่มปริมาณผลผลิต แต่ยังขาดกลยุทธ์ที่เน้นการสร้าง "มูลค่าเพิ่ม" เช่น การพัฒนาคุณภาพ การแปรรูป หรือการเข้าถึงตลาดที่เหมาะสม ดังนั้นในปี 2569 หน่วยงานมีการปรับปรุงแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการอย่างไร เพื่อให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น

4. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปี 2566-2569 กับยุทธศาสตร์ชาติ

หากพิจารณางบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉลี่ย 4 ปี (พ.ศ. 2566-2569) เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พบว่า งบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่วนใหญ่สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม งบประมาณเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.06 ภายใต้อำนาจหน้าที่ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ งบประมาณเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 51.31 ในขณะที่แผนแม่บทประเด็นที่ 3 ด้านการเกษตร ได้รับจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยเพียง 11.08

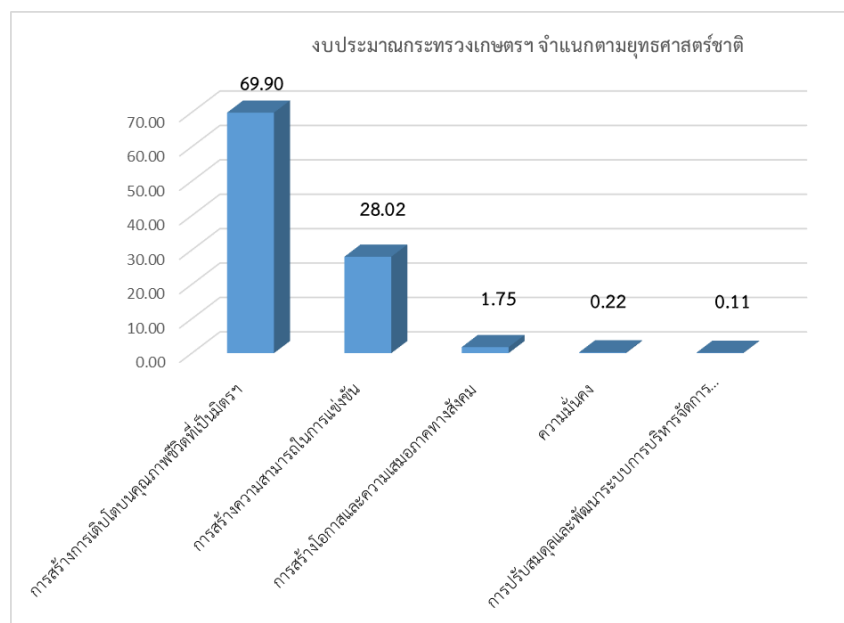
วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนยุทธศาสตร์ชาติ/แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	ปี พ.ศ. 2566		ปี พ.ศ. 2567		ปี พ.ศ. 2568		ปี พ.ศ. 2569		งบประมาณเฉลี่ย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	ร้อยละ
ความมั่นคง	276.7521	0.22	299.5587	0.25	324.6264	0.26	281.3042	0.22	295.5604	0.24
ความมั่นคง	276.7521	0.22	299.5587	0.25	324.6264	0.26	281.3042	0.22	295.5604	0.24
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	46,108.7704	35.98	32,580.2047	27.51	34,556.2698	28.18	36,458.4506	28.02	37,425.9239	29.98
การเกษตร	23,033.7970	17.98	9,057.1548	7.65	11,040.1755	9.00	12,169.6313	9.35	13,825.1897	11.08
การท่องเที่ยว	3.3378	0.003	2.1696	0.002					1.3769	0.001
พื้นที่และเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน									0.0000	0.00
โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล			6.4063	0.01					1.6016	0.001
เขตเศรษฐกิจพิเศษ	2.6260	0.002	3.3187	0.003	3.8577	0.003	1.2292	0.001	2.7579	0.002
ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม									0.0000	0.000
ภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์	5,028.8697	3.92	5,290.7488	4.47	5,052.0114	4.12	5,671.9612	4.36	5,260.8978	4.21
บุคลากรภาครัฐ	18,040.1399	14.08	18,220.4065	15.39	18,460.2252	15.05	18,615.6289	14.31	18,334.1001	14.69
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	2,044.2942	1.60	1,930.4915	1.63	2,158.8988	1.76	2,277.1842	1.75	2,102.7172	1.68
พลังงานสังคม	1,006.7773	0.79	1,089.8114	0.92	1,204.5087	0.98	1,483.5905	1.21	1,196.1720	0.96
เศรษฐกิจฐานราก	560.1213	0.44	593.0098	0.50	673.7512	0.55	454.7694	0.35	570.4129	0.46
ภารกิจยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์	217.5264	0.17	4.4275	0.00					55.4885	0.04
ภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์	117.9296	0.09	97.6664	0.08	129.5492	0.11	182.7495	0.14	131.9737	0.11
บุคลากรภาครัฐ	141.9396	0.11	145.5764	0.12	151.0897	0.12	156.0748	0.12	148.6701	0.12
การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	79,703.7414	62.20	83,599.6672	70.59	85,547.8917	69.76	90,953.2205	69.90	84,951.1302	68.06
การเติบโตอย่างยั่งยืน	33.8138	0.03	183.6945	0.16	304.1013	0.25	230.5807	0.18	188.0476	0.15
การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	40,863.5344	31.89	74,665.9626	63.05	76,848.1271	62.67	82,223.0375	63.19	68,650.1654	55.00
ภารกิจยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์	30,378.8419	23.71							7,594.7105	6.08
ภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์	2,425.4700	1.89	2,888.8388	2.44	2,724.0837	2.22	2,921.2204	2.25	2,739.9032	2.20
บุคลากรภาครัฐ	6,002.0813	4.68	5,861.1713	4.95	5,671.5796	4.63	5,578.3819	4.29	5,778.3035	4.63
การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ			13.8367	0.01	39.7353	0.03	140.8792	0.11	48.6128	0.04
การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ			13.8367	0.01	39.7353	0.03	140.8792	0.11	48.6128	0.04
รวมทั้งสิ้น	128,133.5581	100.00	118,423.7588	100.00	122,627.4220	100.00	130,111.0387	100.00	124,823.9444	100.00

ที่มา : เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย (ฉบับปรับปรุง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2568, เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงบประมาณ,ประมวลผลโดยสำนักงบประมาณของรัฐบาล

หมายเหตุ : ไม่รวมงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ และกองทุนภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2569 กับยุทธศาสตร์ชาติ

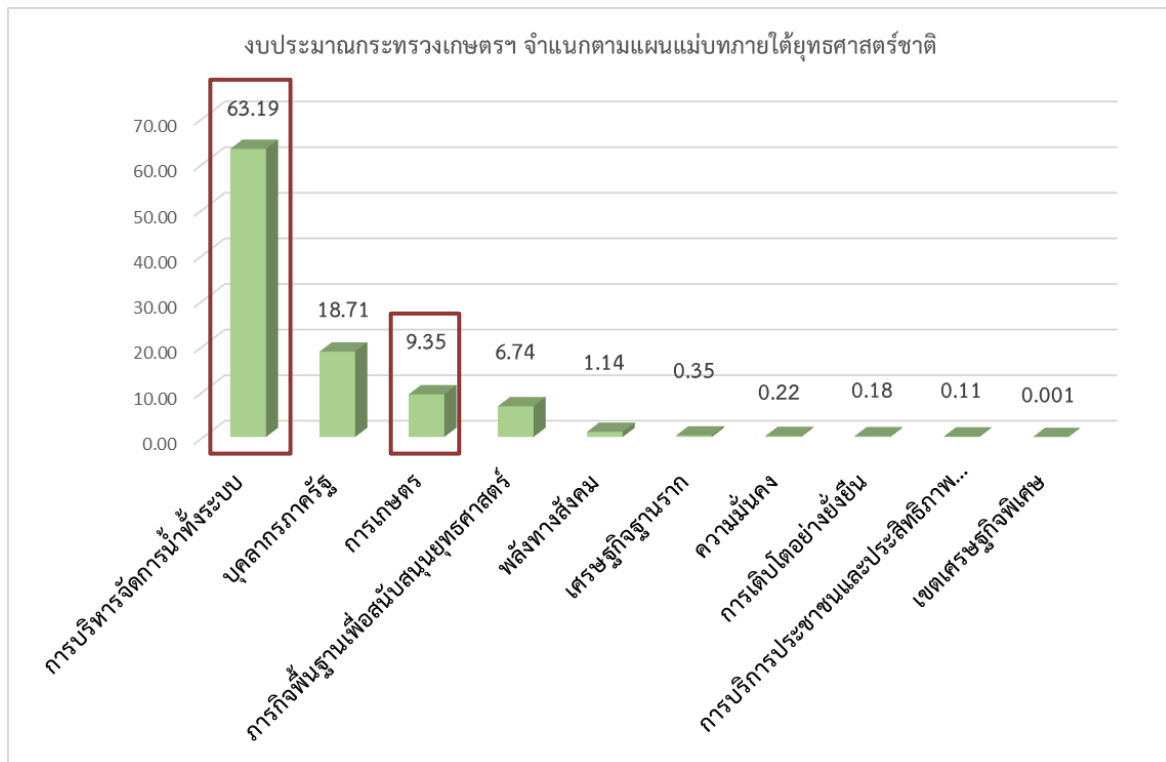
ในงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 69.90 รองลงมาเป็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 28.02

6. ความเชื่อมโยงงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2569 กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

นโยบายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของทุกภาคส่วน รวมถึงกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถพิจารณาความเชื่อมโยงดังกล่าวจากเป้าหมายการให้บริการกระทรวง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนแผนแม่บทประเด็นที่ 3 ด้านการเกษตร

ดังนั้น “เป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่กระทรวงต้องการให้เกิดขึ้นจากการให้บริการของกระทรวง จะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงและขับเคลื่อนความสำเร็จของเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร โดยขับเคลื่อนเป้าหมายระดับประเด็น และเป้าหมายระดับแผนย่อย ผ่านการกำหนดแผนงานโครงการให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อย จำนวน 6 แผนย่อย ประกอบด้วย 1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) เกษตรปลอดภัย 3) เกษตรชีวภาพ 4) เกษตรแปรรูป 5) เกษตรอัจฉริยะ และ 6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

และหากพิจารณาความเชื่อมโยงการจัดสรรงบประมาณกระทรวงเกษตรฯ จำแนกตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเฉพาะปี 2569 จะเห็นได้ว่า แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 3 ด้านการเกษตรได้รับงบประมาณในการขับเคลื่อนเพียงร้อยละ 9.35 ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทด้านการเกษตร โดยจะนำเสนอในลำดับต่อไป

7. ผลการดำเนินงานของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านเกษตร

7.1 ผลการดำเนินงานระดับประเด็นแผนแม่บทย่อย (Y1) จำนวน 6 แผนย่อย ประกอบด้วย

1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วย มูลค่าผลผลิตผลไม้เมืองร้อน (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลำไย ลองกอง) ข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ : ค่าเป้าหมายปี 2570 มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ผลการดำเนินงานในปี 2567 มูลค่าสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.51 (ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย) ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยง (สีส้ม)

ในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ และโครงการยกระดับคุณค่าและนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

จากการศึกษางบประมาณปี พ.ศ.2569 ของกระทรวงเกษตรฯ พบว่า มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับยกระดับเกษตรกรเพื่อการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 9 โครงการ วงเงินงบประมาณรวมเพียง 300.6482 ล้านบาท รายละเอียดดังนี้

หน่วยงาน /โครงการ	จำนวน (ล้านบาท)
☐ กรมการข้าว	9.4200
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)	9.4200
☐ กรมปศุสัตว์	6.8980
โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสินค้าชุมชน	6.8980
☐ กรมพัฒนาที่ดิน	2.9000
โครงการจัดทำฐานข้อมูลติดตามความก้าวหน้าของสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	2.9000
☐ กรมวิชาการเกษตร	9.3806
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	9.3806
☐ กรมส่งเสริมการเกษตร	29.4225
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	29.4225
☐ กรมส่งเสริมสหกรณ์	4.2391
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	4.2391
☐ กรมหม่อนไหม	237.0880
โครงการยกระดับเกษตรกรเพื่อการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้านหม่อนไหม	199.3747
โครงการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ด้านหม่อนไหม)	37.7133
☐ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	1.3000
โครงการเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	1.3000
ผลรวมทั้งหมด	300.6482

1) จากโครงการข้างต้นมีโครงการใดบ้างที่ส่งเสริมความตระหนักรู้ของเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของอัตลักษณ์ท้องถิ่น และสนับสนุนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรในระยะยาว เนื่องจากการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ และตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคอย่างไร หรือมีการส่งเสริมการสร้างระบบตลาดและช่องทางจำหน่าย เพื่อบริหารจัดการให้มีสินค้าพร้อมจำหน่าย และเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์อย่างไร

3) หน่วยงานควรเพิ่มโครงการในลักษณะการถ่ายทอดเรื่องราวของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มากขึ้น ให้ครอบคลุมสินค้าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่มีอยู่จำนวนมากในปัจจุบัน แต่ยังขาดการส่งเสริมและยกระดับ เช่นเดียวกับโครงการยกระดับคุณค่าและนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าให้แก่ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งที่มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการเลี้ยงผึ้ง เพื่อต่อยอดสู่การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

2) เกษตรปลอดภัย : ค่าเป้าหมายปี 2567 จำแนกเป็น 2 ตัวชี้วัด คือ

2.1) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งวัดจาก

- อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ค่าเป้าหมายปี 2570 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ผลการดำเนินงานในปี 2567 อยู่ที่ร้อยละ 3.14 (ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย)

- อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ ค่าเป้าหมายปี 2570 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ผลการดำเนินงานในปี 2567 อยู่ที่ร้อยละ -6.42 (ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย)

จากผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยง (สีส้ม) โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โครงการยกระดับคุณภาพผลไม้ส่งออกไปจีน โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร และโครงการส่งเสริมตลาดและประชาสัมพันธ์ข้าวอินทรีย์ไทย

ในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โครงการยกระดับคุณภาพผลไม้ส่งออกไปจีน โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร และโครงการส่งเสริมตลาดและประชาสัมพันธ์ข้าวอินทรีย์ไทย

2.2) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ค่าเป้าหมายคืออันดับดัชนีคุณภาพและความปลอดภัยภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (Global Food Security Index) แต่เนื่องจากไม่มีการเผยแพร่ดัชนีดังกล่าว จึงพิจารณาเทียบเคียงจาก “ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหารของสินค้าเกษตร” ค่าเป้าหมายปี 2567 และปี 2570 ระดับดี (คะแนนอยู่ในช่วง 0.60-0.79) ผลการดำเนินงานในปี 2567 มีคะแนนในระดับ 0.92 (หากค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึงผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพและความปลอดภัยสูงมาก) ส่งผลให้ค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)

ในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์ คือ ข้าวอินทรีย์ มันสำปะหลังอินทรีย์ และผักอินทรีย์

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเกี่ยวกับ “ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น” ให้มีความเหมาะสมและมีความท้าทายในการดำเนินงาน

เดิมมีการใช้ค่าเป้าหมายจาก “อันดับดัชนีคุณภาพและความปลอดภัยภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (Global Food Security Index)” แต่เนื่องจากไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว จึงได้มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดมาใช้ “ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหารของสินค้าเกษตร” แทน อย่างไรก็ตาม การตั้งเป้าหมายไว้ในระดับ “ดี” (คะแนน 0.60–0.79) สำหรับปี 2570 ถือว่าต่ำกว่าผลการดำเนินงานจริงในปี 2567 ซึ่งอยู่ที่ 0.92 อันจัดอยู่ในระดับ “ดีมาก”

3) เกษตรชีวภาพ : ค่าเป้าหมายปี 2567 จำแนกเป็น 2 ตัวชี้วัด คือ

3.1) สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรชีวภาพ ค่าเป้าหมายปี 2570 อัตราการขยายตัวฯ เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 โดยพิจารณาจาก (1) มูลค่าวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลและไบโอดีเซล (2) มูลค่าสมุนไพรและเครื่องเทศ และ (3) มูลค่าแมลงเศรษฐกิจ ผลการดำเนินงานในปี 2567 มีอัตราการขยายตัวฯ ร้อยละ 2.20 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต (สีแดง)

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ โครงการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านสมุนไพร และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่สินค้าพรีเมียม

ที่มา : กระทรวงเกษตรฯ, 2567 ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

3.2) วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น ค่าเป้าหมายปี 2570 จำนวนการจัดทะเบียนฯ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 จากปีฐาน โดยพิจารณาจาก

การจัดทะเบียนดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเกษตรชีวภาพ ผลการดำเนินงานในปี 2567 มีการจัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนทั้งสิ้น 22,510 แห่ง คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.74 จากปีฐาน ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว) ทั้งนี้ จากการศึกษาโครงการสำคัญในปี 2567 พบว่า ตัวชี้วัดนี้ยังไม่มีโครงการที่ขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายโดยตรง

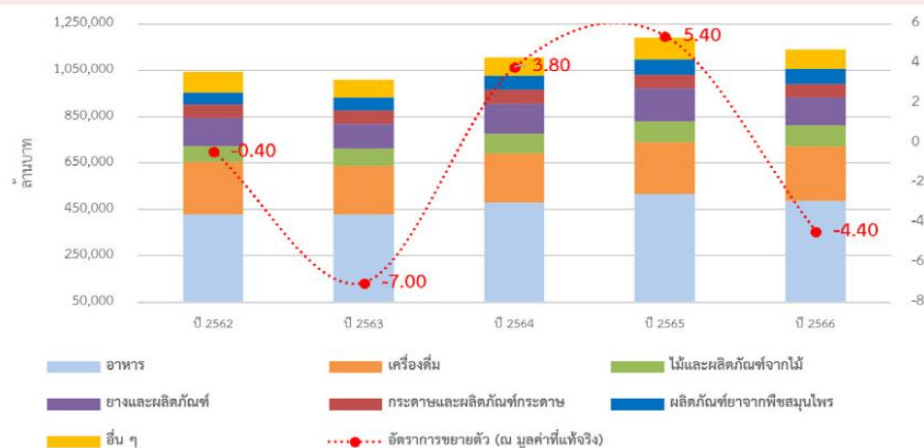
ที่มา : กระทรวงเกษตรฯ, 2567 ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

4) เกษตรแปรรูป : สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ ค่าเป้าหมายปี 2570 อัตราการขยายตัวฯ เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี ผลการดำเนินงานปี 2567 พบว่า สินค้าเกษตรแปรรูปฯ มีมูลค่าลดลงร้อยละ -4.40 ซึ่งเป็นผลมาจากการลดลงของการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องหนัง ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต (สีแดง)

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง โครงการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างรากฐานของผู้ประกอบการสินค้าเกษตรแปรรูปขนาดกลางและขนาดย่อมไทยสู่ตลาดโลก โครงการเสริมสร้างศักยภาพสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทยเพื่อการต่อยอดเชิงพาณิชย์ โครงการส่งเสริมการแปรรูปกาแฟอาราบิก้าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการใช้นวัตกรรม และโครงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าตลอดห่วงโซ่มูลค่าของข้าวในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

มูลค่า (ณ ราคาประจำปี) และอัตราการขยายตัว (มูลค่าที่แท้จริง) ของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญ พ.ศ. 2562 - 2566

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

1) จากการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสินค้าเกษตรแปรรูป พบว่า สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์จากวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์ยังมีความสามารถในการแข่งขันต่ำ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์มีข้อจำกัดด้านการสนับสนุนเงินทุนและเทคโนโลยีการแปรรูปส่งผลให้ผลิตภัณฑ์อาหารของสถาบันเกษตรกรบางแห่งเป็นการแปรรูปผลิตภัณฑ์เดิมซ้ำ ๆ ไม่มีความหลากหลาย อีกทั้งสถานที่ผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) ส่งผลให้จำหน่ายสินค้าได้เพียงภายในชุมชน หรือเพียงตลาดท้องถิ่น แต่ไม่สามารถจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่ได้ เช่น Shopee, Lazada รวมถึงวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์บางแห่งอาจขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตลาด การจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ

แต่จากการรวบรวมแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรแปรรูปในปี 2569 พบว่ามีเพียง 4 โครงการ วงเงินงบประมาณรวมเพียง 23.1506 ล้านบาท รายละเอียดดังนี้

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

หน่วยงาน / โครงการ	จำนวน (ล้านบาท)
๒ กรมการข้าว	3.1560
๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	3.1560
๒ จัดตั้งศูนย์นวัตกรรมแปรรูปข้าวครบวงจร	.1000
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	.1000
๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	3.0560
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	3.0560
๒ กรมวิชาการเกษตร	2.1950
๒ โครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตและความหลากหลายในผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป	2.1950
๒ การพัฒนาคุณภาพการผลิตและความหลากหลายในผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป	2.1950
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	2.1950
๒ กรมส่งเสริมสหกรณ์	14.2133
๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	14.2133
๒ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร	14.2133
ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	11.7258
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	2.4875
๒ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	3.5863
๒ โครงการเกษตรแปรรูป	3.5863
๒ การพัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	3.5863
รายจ่ายอื่น	3.5863
ผลรวมทั้งหมด	23.1506

2) จากข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มสหกรณ์ในด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีการแปรรูป ในปี 2569 หน่วยงานมีการสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปสินค้าเกษตรหรือไม่ และมีการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ มาปรับใช้หรือไม่

3) โครงการที่เสนอข้างต้นมีแนวทางหรือมาตรการเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรองจาก อย. ซึ่งจะทำให้สามารถวางจำหน่ายในตลาดที่กว้างขึ้นอย่างไร และมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการตลาดเพื่อให้คำปรึกษาด้านการตลาดและการขนส่งสินค้าแก่วิสาหกิจชุมชนหรือไม่

5) เกษตรอัจฉริยะ : จำแนกเป็น 2 ตัวชี้วัด คือ

5.1) สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ พิจารณาจากมูลค่าสินค้าสินค้าเกษตรที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้

ค่าเป้าหมายปี 2570 มีมูลค่าฯ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี โดยเทียบเคียงจากมูลค่าของสินค้าเกษตรที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้ ภายใต้โครงการยกระดับเกษตรแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่ ของกลุ่มสินค้าเกษตรกว่า 90 ชนิด

ผลการดำเนินงานพบว่า ปีการผลิต 2566/67 (ข้อมูลปี 2566) ผลผลิตมูลค่าเฉลี่ย 3,256 บาท/ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิตก่อนหน้า (ข้อมูลปี 2565) ผลผลิตมูลค่าเฉลี่ย 2,832 บาท/ไร่ สะท้อนให้เห็นว่าสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะฯ มูลค่าเฉลี่ยสูงขึ้นร้อยละ 14.95 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด (สีเขียว)**

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการที่สำคัญ คือ **โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ และโครงการยกระดับอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**

5.2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ ค่าเป้าหมายปี 2570 ผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 พิจารณาจากผลผลิตสินค้าเกษตรจากแปลงต้นแบบที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ผลการดำเนินงานพบว่า ปีการผลิต 2566/67 ในกลุ่มสินค้าเกษตร 93 ชนิด มีผลผลิตเฉลี่ย 3,451 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิตก่อนหน้าที่มีผลผลิตเฉลี่ย 4,435 กิโลกรัมต่อไร่ สะท้อนให้เห็นว่าผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงฯ ลดลงร้อยละ 22.18 โดยมีสาเหตุเนื่องจากเกษตรกรยังใช้ประโยชน์เทคโนโลยีฯ ไม่เต็มประสิทธิภาพ และได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง น้ำท่วม และโรคแมลงศัตรูพืช ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต (สีแดง)**

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการสำคัญ คือ **โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โครงการเพิ่มมูลค่าและประเมินศักยภาพผลผลิตอ้อยทนแล้งด้วยเทคโนโลยีภาพถ่าย multispectral**

ที่มา : กระทรวงเกษตรฯ, 2567 ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) หน่วยงานมีแนวทางการออกแบบตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลการดำเนินงานอย่างไร เพราะเหตุใดผลการดำเนินงานข้างต้นมีความไม่สอดคล้องกันระหว่าง “ผลผลิตต่อไร่กับมูลค่าต่อไร่” โดยผลการดำเนินงานสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าต่อไร่**เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.95** ซึ่งบรรลุเป้าหมาย แต่ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะต่อไร่กลับ**ลดลงร้อยละ 22.18** ซึ่งไม่บรรลุเป้าหมาย

2) หน่วยงานมีวิธีการรวบรวมข้อมูลและการคำนวณมูลค่าเฉลี่ยของสินค้าเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างไร มีการแยกปัจจัยราคากับปริมาณหรือไม่ และผลผลิตต่อไร่ที่ลดลง มาจากกลุ่มแปลงเดียวกับที่นำเทคโนโลยีไปใช้หรือไม่ มีการควบคุมตัวแปรด้านสภาพภูมิอากาศหรือภัยพิบัติในการประเมินหรือไม่

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

3) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ และโครงการยกระดับอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าเกษตรจากการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ผลผลิตต่อไร่กลับลดลง ดังนั้นในปี 2569 หน่วยงานมีการทบทวนแนวทางการส่งเสริมเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมมากขึ้นหรือไม่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพ และเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้อย่างแท้จริง

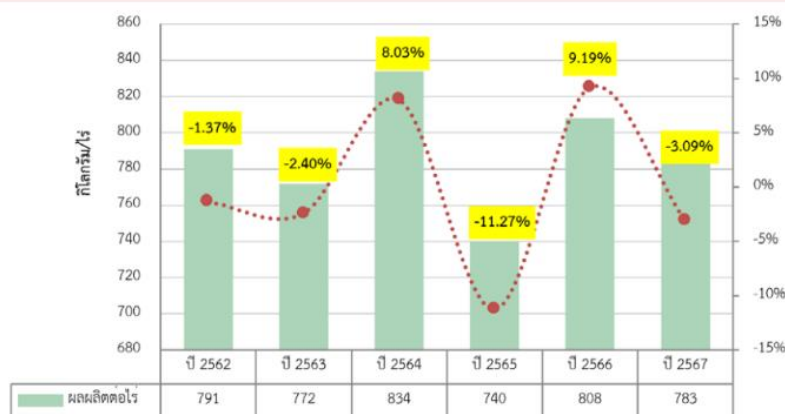
6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร : จำแนกเป็น 2 ตัวชี้วัด คือ

6.1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เป้าหมายปี 2570 เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ผลการดำเนินงานปี 2567 พบว่า สินค้าเกษตรที่สำคัญในกลุ่มพืช มีผลผลิตเฉลี่ย 783 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2566 ที่มีผลผลิตเฉลี่ย 808 กิโลกรัมต่อไร่ สะท้อนให้เห็นว่าผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ -3.09 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต (สีแดง)

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการสำคัญ เช่น โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ กข85 กข87 เพื่อทดแทนพืชอาหารสัตว์ และโครงการยกระดับความมั่นคงด้านอาหารสัตว์ในชุมชน เป็นต้น

ผลผลิตต่อไร่ของสินค้าเกษตรของประเทศที่สำคัญ (พืช)

พ.ศ. 2562 - 2567

ที่มา : กระทรวงเกษตรฯ, 2567 ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงปัจจัยการผลิตให้รอบด้าน โดยเฉพาะ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่ดี ราคาปุ๋ย/ราคารายาที่เหมาะสม รวมไปถึงการสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสม แต่จากข้อจำกัดด้านงบประมาณและโครงการสนับสนุนข้างต้น ซึ่งยังมีสัดส่วนที่น้อยและไม่ครอบคลุมปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ส่งผลให้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

2) จากผลการดำเนินงานข้างต้น ในปี 2569 หน่วยงานมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรดินอย่างไร มีโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงพันธุ์พืชให้มีผลผลิตสูง ทนโรคและทนแล้งหรือไม่

3) ในปี 2569 หน่วยงานมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโรคใบด่างในมันสำปะหลังอย่างไร มีแนวทางการสนับสนุนใดที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงท่อนพันธุ์ที่มีคุณภาพ ปลอดโรค และเหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูกได้อย่างทั่วถึงหรือไม่ เนื่องจากเป็นปัญหาเดิมที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

6.2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น จำแนกเป็น 3 ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายปี 2570 ดังนี้

6.2.1) สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี

6.2.2) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ต่อปี

6.2.3) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ต่อปี

ผลการดำเนินงานปี พ.ศ. 2567 พบว่า

- สหกรณ์ภาคการเกษตรฯ มีความเข้มแข็งจำนวน 1,558 แห่ง จากทั้งหมด 3,272 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.62 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 2.38

- วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพอยู่ในระดับดีจำนวน 27,621 แห่ง จากทั้งหมด 65,835 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.95 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายร้อยละ 6.95

- กลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับ 1 และ 2 จำนวน 1,209 แห่ง จากทั้งหมด 3,535 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.20 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 0.8

ส่งผลให้ภาพรวมสถานะการบรรลุเป้าหมายของทั้ง 3 ตัวชี้วัดอยู่ในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

โดยในปี 2567 มีการดำเนินโครงการสำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร โครงการตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และโครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

7.2 สรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมายผลการดำเนินงานแม่บทย่อยด้านเกษตร จำนวน 10 เป้าหมาย แบ่งสถานะเป็น 4 ระดับ คือ

7.2.1) สถานะการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด (สีเขียว) จำนวน 3 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 30 ประกอบด้วย ผลិតภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น วิสาหกิจเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น และสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

7.2.2) สถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) จำนวน 1 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 10 ประกอบด้วย สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

7.2.3) สถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับเสี่ยง (สีส้ม) จำนวน 2 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 20 ประกอบด้วย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

7.2.4) สถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤต (สีแดง) จำนวน 4 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 40 ประกอบด้วย สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

จากการพิจารณาผลการดำเนินงานของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านเกษตร มีข้อสังเกตดังนี้

1) จากผลการประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทด้านการเกษตรที่พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40 มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤต (สีแดง) และร้อยละ 20 มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับเสี่ยง (สีส้ม) สะท้อนถึงความไม่สอดคล้องระหว่างแผนงาน/โครงการ และเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ดำเนินการอยู่ ดังนั้น หน่วยงานจึงควรทบทวนโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้โครงการและกิจกรรมตอบโจทย์และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

2) กระทรวงเกษตรฯ ควรปรับสมดุลโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณที่เน้นหนักการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ โดยกรมชลประทานที่สร้างประโยชน์เฉพาะบางพื้นที่ เพื่อมาสนับสนุนการเพิ่มรายได้โดยตรงให้กับเกษตรกรหรือสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เช่น การส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูง เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป และเกษตรแม่นยำ เป็นต้น

8. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และเงินนอกงบประมาณ

8.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (จำแนกหน่วยงาน)

หน่วย: ล้านบาท

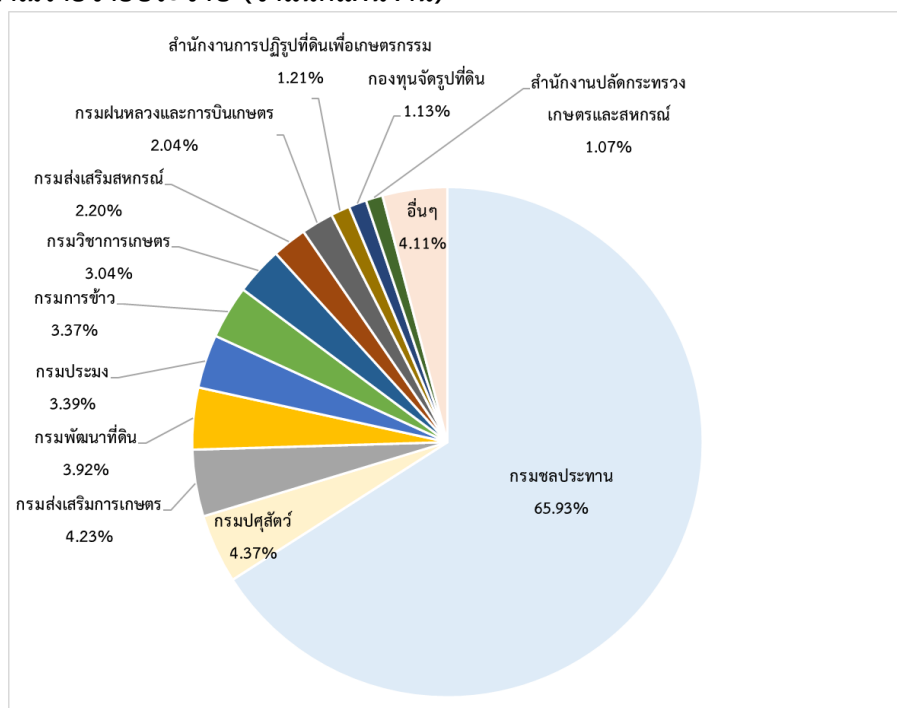
หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/-ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนราชการ	121,848.7661	129,254.2114	7,405.4453	6.08
1 กรมการข้าว	4,486.4769	4,486.9120	0.4351	0.01
2 กรมชลประทาน	82,746.7218	87,807.8499	5,061.1281	6.12
3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,282.0446	1,348.1232	66.0786	5.15
4 กรมประมง	3,966.0198	4,516.4897	550.4699	13.88
5 กรมปศุสัตว์	5,543.1230	5,820.4595	277.3365	5.00
6 กรมฝนหลวงและการบินเกษตรกร	2,379.0398	2,715.4987	336.4589	14.14
7 กรมพัฒนาที่ดิน	4,748.7556	5,216.8790	468.1234	9.86
8 กรมวิชาการเกษตร	4,045.6199	4,052.8242	7.2043	0.18
9 กรมส่งเสริมการเกษตร	5,373.6555	5,628.7288	255.0733	4.75
10 กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,798.3635	2,935.3476	136.9841	4.90
11 กรมหม่อนไหม	641.6513	698.9028	57.2515	8.92
12 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,524.8514	1,605.0702	80.2188	5.26
13 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,330.5397	1,421.0563	90.5166	6.80
14 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	309.4180	319.0586	9.6406	3.12
15 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	672.4853	681.0109	8.5256	1.27
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	778.6559	856.8273	78.1714	10.04
16 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	531.6437	564.0151	32.3714	6.09
17 สำนักงานพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา (องค์การมหาชน)	247.0122	255.3122	8.3000	3.36
18 สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	.0000	37.5000	37.5000	100.00
รัฐวิสาหกิจ	269.7972	289.5072	19.7100	7.31
19 การยางแห่งประเทศไทย	187.5897	188.0000	0.4103	0.22
20 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	82.2075	101.5072	19.2997	23.48
ทุนหมุนเวียน	2,461.3644	2,777.2105	315.8461	12.83
21 กองทุนจัดรูปที่ดิน (ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้กรมชลประทาน)	1,335.0000	1,500.0000	165.0000	12.36
22 กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (มีฐานะเป็นนิติบุคคล)	1,126.3644	1,277.2105	150.8461	13.39
รวมทั้งสิ้น	125,358.5836	133,177.7564	7,819.1728	6.24

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 เล่มที่ 14 และเล่มที่ 20

8.2 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (จำแนกแผนงาน)

8.3 เงินนอกงบประมาณ

หน่วยงาน	ปี 2568			ปี 2569		
	งปม.	เงินนอกกา	สัดส่วน	งปม.	เงินนอกกา	สัดส่วน
ส่วนราชการ	121,848.7661	300.0000	0.25	129,254.2114	300.0000	2.32
1 กรมการข้าว	4,486.4769			4,486.9120		
2 กรมชลประทาน	82,746.7218			87,807.8499		
3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,282.0446			1,348.1232		
4 กรมประมง	3,966.0198			4,516.4897		
5 กรมปศุสัตว์	5,543.1230			5,820.4595		
6 กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,379.0398			2,715.4987		
7 กรมพัฒนาที่ดิน	4,748.7556			5,216.8790		
8 กรมวิชาการเกษตร	4,045.6199			4,052.8242		
9 กรมส่งเสริมการเกษตร	5,373.6555			5,628.7288		
10 กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,798.3635			2,935.3476		
11 กรมหม่อนไหม	641.6513			698.9028		
12 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,524.8514	300.0000	16.44	1,605.0702	300.0000	15.75
13 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,330.5397			1,421.0563		
14 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	309.4180			319.0586		
15 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	672.4853			681.0109		
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	778.6559	58.7239	7.01	856.8273	59.8399	6.53
16 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	531.6437	49.7239	8.55	564.0151	50.8399	0.08
17 สำนักงานพืชไร่และเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ (องค์การมหาชน)	247.0122	9.0000	3.52	255.3122	9.0000	0.03
18 สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)				37.5000		
รัฐวิสาหกิจ	269.7972			289.5072		
19 การยางแห่งประเทศไทย	187.5897			188.0000		
20 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	82.2075			101.5072		
ทุนหมุนเวียน	2,461.3644	9.0000	0.67	2,777.2105	6.5000	0.23
21 กองทุนจัดรูปที่ดิน (ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้กรมชลประทาน)	1,335.0000	9.0000	0.67	1,500.0000	6.5000	0.43
22 กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (มีฐานะเป็นนิติบุคคล)	1,126.3644			1,277.2105		
รวมทั้งสิ้น	125,358.5836	367.7239	0.29	133,177.7564	366.3399	0.28

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 และเล่มที่ 20

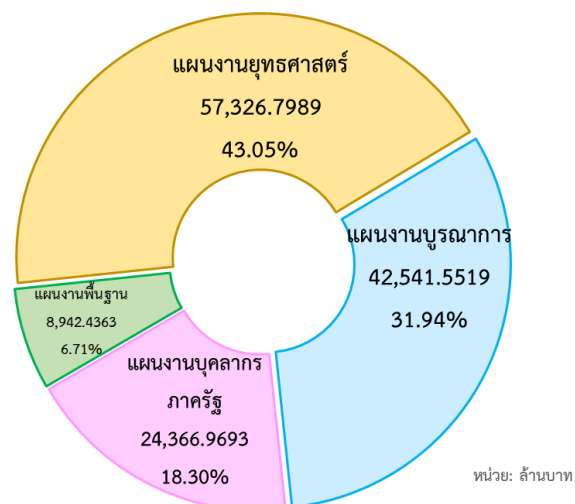

8.4 งบประมาณจำแนกตามแผนงาน

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	แผนงานในงบประมาณปี 2569				รวม	
	บุคลากร ภาครัฐ (1)	พื้นฐาน (2)	ยุทธศาสตร์ (3)	บูรณาการ (4)	(5)=(1)+...+(4)	(ไม่รวมแผนงาน บุคลากรภาครัฐ) (6)=(2)+...+(4)
ส่วนราชการ	24,194.0108	8,593.1816	53,930.3807	42,536.6383	129,254.2114	105,060.2006
1. กรมการข้าว	597.3245	401.0371	3,488.5504		4,486.9120	3,889.5875
2. กรมชลประทาน	5,297.6423	2,921.2204	37,747.2298	41,841.7574	87,807.8499	82,510.2076
3. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	909.9533	326.7930	111.3769		1,348.1232	438.1699
4. กรมประมง	2,377.8049	359.1058	1,779.5790		4,516.4897	2,138.6848
5. กรมปศุสัตว์	3,398.1070	375.2199	2,046.1336	.9990	5,820.4595	2,422.3525
6. กรมฝนหลวงและการบินเขตร	280.7396		2,087.9865	346.7726	2,715.4987	2,434.7591
7. กรมพัฒนาที่ดิน	1,134.3437	1,149.1757	2,733.8948	199.4648	5,216.8790	4,082.5353
8. กรมวิชาการเกษตร	2,148.3817	254.0692	1,624.9818	25.3915	4,052.8242	1,904.4425
9. กรมส่งเสริมการเกษตร	3,725.1874	1,021.1702	881.8712	.5000	5,628.7288	1,903.5414
10. กรมส่งเสริมสหกรณ์	1,874.4925	535.7067	525.1484		2,935.3476	1,060.8551
11. กรมหม่อนไหม	278.8656	114.2432	305.7940		698.9028	420.0372
12. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	864.4260	329.7181	331.2457	79.6804	1,605.0702	740.6442
13. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	830.7349	527.9214	24.8000	37.6000	1,421.0563	590.3214
14. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	117.5399	106.4681	92.2233	2.8273	319.0586	201.5187
15. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	358.4675	171.3328	149.5653	1.6453	681.0109	322.5434
องค์การมหาชน	156.0748	182.7495	513.0894	4.9136	856.8273	700.7525
16. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	108.7232	49.1092	401.2691	4.9136	564.0151	455.2919
17. สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ (องค์การมหาชน)	47.3516	133.6403	74.3203		255.3122	207.9606
18. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)			37.5000		37.5000	37.5000
รัฐวิสาหกิจ	16.8837	166.5052	106.1183	.0000	289.5072	272.6235
19. การยางแห่งประเทศไทย		166.5052	21.4948		188.0000	188.0000
20. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	16.8837		84.6235		101.5072	84.6235
กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	.0000	.0000	2,777.2105	.0000	2,777.2105	2,777.2105
21. กองทุนจัดรูปที่ดิน (ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล)			1,500.0000		1,500.0000	1,500.0000
22. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (มีฐานะเป็นนิติบุคคล)			1,277.2105		1,277.2105	1,277.2105
รวมทั้งสิ้น	24,366.9693	8,942.4363	57,326.7989	42,541.5519	133,177.7564	108,810.7871
สัดส่วนงบประมาณ (ร้อยละ)	18.30	6.71	43.05	31.94	100.00	

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

8.5 งบประมาณแผนงานบูรณาการ

หน่วย: ล้านบาท

แผนงานบูรณาการ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/-ลด	
	2568	2569	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	42,305.9866	42,392.4790	86.4924	0.20
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	65.4279	16.4289	-48.9990	-74.89
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	39.2495	131.4148	92.1653	234.82
แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	3.8577	1.2292	-2.6285	-68.14
รวมทั้งสิ้น	42,414.5217	42,541.5519	127.0302	0.30

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4

8.6 รายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ				เงินนอก งบประมาณ
	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572 - จบ	
ส่วนราชการ	17,218.7859	39,303.6448	8,253.9574	2,918.8326	
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	51.4427	54.5133	53.1022	103.0261	-
2. กรมการข้าว	230.5490	-	-	-	-
3. กรมชลประทาน	14,158.3216	35,263.1706	6,955.7616	2,614.6891	-
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	9.2781	16.8593	4.4850	-	-
5. กรมประมง	309.8984	1,045.0909	6.2704	18.4089	-
6. กรมปศุสัตว์	3.3413	4.4550	4.4550	10.0238	-
7. กรมฝนหลวงและการบินเขตร	1,428.7178	2,099.0183	344.7006	12.6801	-
8. กรมพัฒนาที่ดิน	18.7556	25.0074	25.0074	56.2667	-
9. กรมวิชาการเกษตร	809.3094	367.0217	457.9997	39.3842	-
10. กรมส่งเสริมสหกรณ์	33.9768	49.0698	22.7371	31.5464	-
11. กรมหม่อนไหม	0.8910	1.1880	1.1880	2.6730	-
12. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	160.4978	373.1753	373.1752	18.7153	-
13. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	2.2275	2.9700	2.9700	6.6825	-
14. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1.5789	2.1052	2.1052	4.7365	-
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	84.1909	228.4927	47.6848	16.9033	
15. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	31.8190	33.6848	7.6848	16.9033	-
16. สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	14.8719	22.3079	-	-	-
17. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	37.5000	172.5000	40.0000	-	-
รัฐวิสาหกิจ	41.3215	93.2137	-	-	
18. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	41.3215	93.2137	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	17,344.2983	39,625.3512	8,301.6422	2,935.7359	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4

8.7 ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ลำดับที่	หน่วยงาน	วงเงิน งบประมาณ หลังโอน เปลี่ยนแปลง	การใช้จ่าย (PO+เบิกจ่าย+ สำรองเงินมีหนี้)	ร้อยละการใช้จ่าย ต่องบประมาณ หลังโอน เปลี่ยนแปลง	สูง/ต่ำกว่า เป้าหมายการ ใช้จ่าย รายเดือน
1	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,330.54	992.52	74.60	0.93
2	กรมการข้าว	4,486.48	2,679.37	59.72	-13.95
3	กรมชลประทาน	82,746.72	63,486.39	76.72	3.05
4	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,282.04	881.49	68.76	-4.91
5	กรมประมง	3,966.02	2,661.71	67.11	-6.56
6	กรมปศุสัตว์	5,543.12	3,767.58	67.97	-5.70
7	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,379.04	1,997.01	83.94	10.27
8	กรมพัฒนาที่ดิน	4,748.76	2,928.45	61.67	-12.00
9	กรมวิชาการเกษตร	4,045.62	2,868.18	70.90	-2.77
10	กรมส่งเสริมการเกษตร	5,373.66	3,546.38	66.00	-7.67
11	กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,798.36	1,903.27	68.01	-5.66
12	กรมหม่อนไหม	641.65	384.83	59.98	-13.69
13	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,524.85	999.89	65.57	-8.10
14	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	309.42	223.21	72.14	-1.53
15	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	672.49	414.23	61.60	-12.07
16	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	531.64	531.64	100.00	-
17	สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	247.01	247.01	100.00	-
18	การยางแห่งประเทศไทย	187.5897	187.5897	100.00	-
19	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	82.2075	25.2217	30.68	-42.98
20	กองทุนจัดรูปที่ดิน (ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้กรมชลประทาน)	1,335.0000	1,335.0000	100.00	-
21	กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (มีฐานะเป็นนิติบุคคล)	1,126.3644	1126.3644	100.00	-

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
<p>ตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมบัญชีกลางกำหนดเป้าหมายการใช้จ่าย (PO+เบิกจ่าย+สำรองเงินมีหนี้) งบประมาณปี 2568 ณ 31 พฤษภาคม 2568 ในภาพรวมการใช้จ่ายต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 73.67 และเมื่อพิจารณาผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรฯ จะเห็นได้ว่า มีหลายหน่วยงานที่มีผลการใช้จ่ายภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 12 หน่วยงาน โดยเฉพาะ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่มีเป้าหมายการใช้จ่ายต่ำกว่ามาตรการฯ เกินร้อยละ 10</p>

8.8 โครงการสำคัญที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

8.8.1 โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

หน่วยงาน / โครงการ	จำนวน (ล้านบาท)
กรมประมง	19.0000
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	19.0000
กรมส่งเสริมการเกษตร	12.0985
โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	12.0985
ผลรวมทั้งหมด	31.0985

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) การติดตามประเมินผล

1.1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรมประมง) ระยะเวลาดำเนินงาน 13 ปี (ปี 2560-2572) มีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวนมากถึง 103,958 คน และมีการกำหนดตัวชี้วัด เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ภายหลังจากการฝึกอบรม

1.2) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรมส่งเสริมการเกษตร) ระยะเวลาดำเนินงาน 16 ปี (ปี 2557-2572) และมีเกษตรกรเข้าร่วมแล้ว 77,297 คน โดยกำหนดตัวชี้วัด ร้อยละ 70 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมจะมีรายได้เพิ่มขึ้น

เนื่องจากทั้งสองโครงการมีระยะเวลาดำเนินงานที่ยาวนานและมีจำนวนผู้เข้าร่วมสะสมจำนวนมาก หน่วยงานมีแนวทางการติดตามและประเมินผลลัพธ์เชิงประจักษ์ (Outcome-based Evaluation) อย่างไร เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินโครงการในอนาคต เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างแท้จริง

1.3) จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของทั้งสองโครงการมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร

9. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรทันสมัยแก่เกษตรกรให้ครอบคลุมและเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ใหม่ ๆ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ให้มากขึ้น	✓	✓
2. หน่วยงานควรกำหนดแนวทางแก้ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ตลอดจนมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพดินให้แก่เกษตรกร รวมถึงควรศึกษาและวิจัยเพื่อผลิตปุ๋ยคุณภาพดีและราคาถูก เพื่อช่วยลดต้นทุนทางการผลิตให้กับเกษตรกร และควรให้เมล็ดพันธุ์ที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก	✓	✓
3. หน่วยงานควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ให้สอดคล้องกับจำนวนครัวเรือนเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตรในจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้งบประมาณมีการกระจายอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่	✓	
4. หน่วยงานควรให้คำปรึกษากับเกษตรกรให้ปลูกพืชที่เหมาะสมและมีการจำกัดโซนนิ่งการปลูกพืชผลการเกษตร เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด	✓	
5. หน่วยงานควรช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถส่งออกผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว ไม้ กาแฟ โกโก้ และถั่วเหลือง รวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสินค้าเหล่านี้ ไปยังต่างประเทศตามระเบียบกฎหมายด้านการนำเข้าสินค้าที่มีส่วนในการตัดไม้ทำลายป่า (EU Deforestation Regulation: EUDR)	✓	

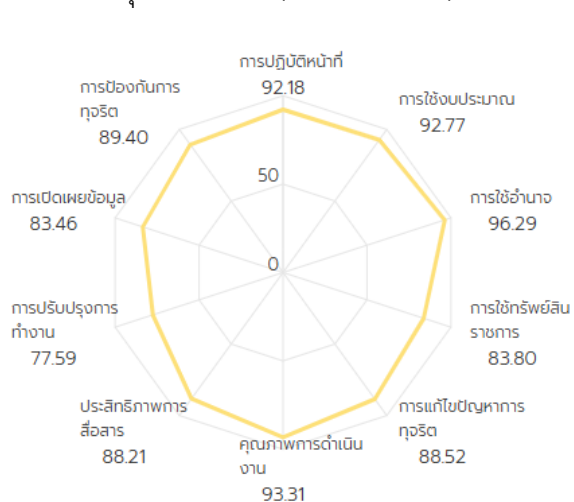

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
6. หน่วยงานควรมีแผนการพัฒนาผืนนาไร่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในผืนนาโดยการขุดลอกคูน้ำปีละ 1 ครั้ง เพื่อช่วยเหลือและจูงใจให้เกษตรกรกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม	✓	
7. หน่วยงานควรมีกฎเกณฑ์พัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้ครอบคลุมทั่วประเทศ มีความเป็นปัจจุบันและส่งเสริมให้เกษตรกรลงทะเบียนเพื่อเข้าสู่ระบบการจัดทำฐานข้อมูลครบถ้วน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบายต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรได้ครอบคลุมรอบด้าน และสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตามที่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) โดยให้หน่วยงานที่ได้รับคะแนนตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์นั้น ผลการประเมินในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 87.70 คะแนน แต่เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินพบว่า มีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือ การใช้ทรัพย์สินของราชการ (83.80 คะแนน) การปรับปรุงการทำงาน (77.59 คะแนน) และการเปิดเผยข้อมูล (83.46 คะแนน)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินของหน่วยงานจำนวนทั้งสิ้น 22 หน่วยงาน มีหน่วยงานผ่านเกณฑ์ 18 หน่วยงาน และไม่ผ่านเกณฑ์ 5 หน่วยงาน ได้แก่

- กรมหม่อนไหม (51.60 คะแนน)
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (82.43 คะแนน)
- กรมชลประทาน (84.57 คะแนน)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (84.69 คะแนน)
- กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (81.89 คะแนน)

ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาพื้นฐานในด้านการบริหารงานที่ขาดความโปร่งใส ระบบการเปิดเผยข้อมูลไม่ทั่วถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการอย่างไรเพื่อให้คะแนนผ่านการประเมิน

2) ในระยะยาวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรทบทวนโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณโดยเพิ่มความสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศที่มีพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทานให้ได้รับการดูแลและช่วยเหลือ รวมถึงกรมชลประทานควรให้ความสำคัญการพัฒนาชลประทานไปยังพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพ และพัฒนาให้เป็นพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล									
ลำดับ	สัดส่วนงบประมาณรายการ/หน่วยงาน ภายใต้กระทรวงเกษตรฯ	2562 ร้อยละ	2563 ร้อยละ	2564 ร้อยละ	2565 ร้อยละ	2566 ร้อยละ	2567 ร้อยละ	2568 ร้อยละ	เฉลี่ย 8 ปี ร้อยละ
1	กรมชลประทาน	61.21	63.27	66.93	70.22	60.48	68.50	67.48	65.70
2	กรมปศุสัตว์	5.82	5.70	5.27	4.71	4.07	4.48	4.52	4.88
3	กรมส่งเสริมการเกษตร	5.71	5.58	5.00	4.53	3.88	4.27	4.38	4.71
4	กรมพัฒนาที่ดิน	5.23	4.53	4.05	3.59	3.08	3.77	3.87	4.02
5	กรมประมง	3.78	4.08	3.60	3.14	2.72	3.06	3.23	3.39
6	กรมวิชาการเกษตร	3.77	2.99	3.01	2.80	2.39	2.97	3.30	3.08
7	กรมส่งเสริมสหกรณ์	2.85	2.90	2.63	2.36	2.02	2.16	2.28	2.54
8	กรมการข้าว	2.80	2.80	2.26	1.86	15.30	3.75	3.66	4.34
9	กรมฝนหลวงและการบินเขตร	2.05	1.89	1.76	1.74	1.62	1.88	1.94	1.87
10	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1.77	1.67	1.30	1.22	1.09	1.22	1.24	1.34
11	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.61	1.24	1.17	1.11	0.95	1.06	1.05	1.16
12	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1.25	1.23	1.10	0.99	0.85	1.04	1.09	1.07
13	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	0.65	0.60	0.56	0.55	0.47	0.54	0.55	0.56
14	กรมหม่อนไหม	0.59	0.59	0.51	0.46	0.41	0.48	0.52	0.51
15	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	0.50	0.48	0.40	0.39	0.35	0.43	0.43	0.43
16	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	0.26	0.25	0.22	0.20	0.18	0.25	0.25	0.23
17	สำนักงานพืชภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ	0.15	0.20	0.22	0.13	0.15	0.14	0.20	0.17
รวมทั้งสิ้น		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ : สัดส่วนงบประมาณเฉพาะหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ 8 ปี ต่อเนื่อง (ปี 2562-2569) ไม่รวมรัฐวิสาหกิจและกองทุน

จากภาพตารางแสดงสัดส่วนงบประมาณในช่วงปี 2562-2569 พบว่า โครงสร้างการจัดสรรงบประมาณยังคงเหมือนเดิมในทุกปี โดยมีการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ให้แก่ กรมชลประทานเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 65.70 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่นำไปใช้ในการซ่อมแซมและก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทานบางแห่งเท่านั้น ขณะที่หน่วยงานที่มีบทบาทในการยกระดับรายได้เกษตรกรโดยตรง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ได้รับงบประมาณเฉลี่ยเพียงร้อยละ 4-5 เท่านั้น

โครงสร้างการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวอาจก่อให้เกิดข้อจำกัดในการขยายประโยชน์ไปสู่เกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งยังมีอยู่เป็นจำนวนมากทั่วประเทศ และเป็นกลุ่มที่เผชิญความเปราะบางด้านน้ำเพื่อการเกษตรอย่างต่อเนื่อง การเน้นงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ในบางพื้นที่ อาจส่งผลให้การพัฒนาภาคการเกษตรขาดความทั่วถึง และไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในภาพรวมได้อย่างแท้จริง เห็นได้จาก อัตราการเติบโตของรายได้เกษตรกรกลุ่มรายได้น้อย (Bottom 40%) ต่ำเป๋ไว้ที่ร้อยละ 20 แต่ทำได้เพียงร้อยละ 6.82 และอัตราการขยายตัวของ GDP ภาคเกษตร ต่ำเป๋ไว้ที่ร้อยละ 3 แต่ผลการดำเนินงานกลับติดลบร้อยละ -1.0

จึงมีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาทบทวนโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณในอนาคต โดยมุ่งปรับสมดุลการลงทุนให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ในและนอกเขตชลประทาน อาทิ การส่งเสริมระบบกระจายน้ำขนาดเล็ก การพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน การสนับสนุนเกษตรกรรายได้น้อย และการเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่เปราะบาง เพื่อให้เกิดการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากร และสร้างความมั่นคงด้านการผลิตให้แก่เกษตรกรในทุกภูมิภาคอย่างยั่งยืน

3) การพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ทางการคลังสำหรับดำเนินโครงการและกิจกรรมใหม่ที่สำคัญต่อการสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาของเกษตรกรในปัจจุบัน โดยพิจารณางบประมาณคงเหลือหลังจากหักรายจ่ายภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐและรายการผูกพัน ดังนี้

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

หน่วยงาน	วงเงินฯ งบ. ปี 2569 (1)	งบ. แผนงาน บุคลากรฯ (2)	รายการผูกพันข้าม ปี 2569 (3)	วงเงินงบประมาณ คงเหลือ (1) - (2) - (3)	สัดส่วนงบประมาณ คงเหลือ
ส่วนราชการ	123,625.4826	20,468.8234	17,218.7859	85,937.8733	69.51
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,421.0563	830.7349	51.4427	538.8787	37.92
2. กรมการข้าว	4,486.9120	597.3245	230.5490	3,659.0385	81.55
3. กรมชลประทาน	87,807.8499	5,297.6423	14,158.3216	68,351.8860	77.84
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,348.1232	909.9533	9.2781	428.8918	31.81
5. กรมปศุสัตว์	4,516.4897	2,377.8049	309.8984	1,828.7864	40.49
6. กรมปศุสัตว์	5,820.4595	3,398.1070	3.3413	2,419.0112	41.56
7. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,715.4987	280.7396	1,428.7178	1,006.0413	37.05
8. กรมพัฒนาที่ดิน	5,216.8790	1,134.3437	18.7556	4,063.7797	77.90
9. กรมวิชาการเกษตร	4,052.8242	2,148.3817	809.3094	1,095.1331	27.02
10. กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,935.3476	1,874.4925	33.9768	1,026.8783	34.98
11. กรมชลประทาน	698.9028	278.8656	0.8910	419.1462	59.97
12. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,605.0702	864.4260	160.4978	580.1464	36.14
13. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	319.0586	117.5399	2.2275	199.2912	62.46
14. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	681.0109	358.4675	1.5789	320.9645	47.13
องค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ	856.8273	156.0748	84.1909	616.5616	71.96
15. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	564.0151	108.7232	31.8190	423.4729	75.08
16. สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	255.3122	47.3516	14.8719	193.0887	75.63
17. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	37.5000	-	37.5000	-	-
รัฐวิสาหกิจ	101.5072	16.8837	41.3215	43.3020	42.66
18. องค์การตลาดเพื่อการเกษตร	101.5072	16.8837	41.3215	43.3020	42.66
รวมทั้งสิ้น	124,583.8171	20,641.7819	17,344.2983	86,597.7369	69.51

จากการพิจารณาผลรวมสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 รายการผูกพันข้ามปี และงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐรายหน่วยงาน พบว่า มีจำนวน 6 หน่วยงานที่มีสัดส่วนงบประมาณสูงเกินร้อยละ 60 ต้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทำให้มีงบประมาณคงเหลือไม่ถึงร้อยละ 40 ซึ่งส่งผลทำให้พื้นที่ทางการคลัง (Fiscal Space) มีอย่างจำกัดในการดำเนินโครงการใหม่ที่ตอบสนองความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในปัจจุบัน ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้นในการจัดทำงบประมาณปีถัดไป ควรทบทวนและจัดลำดับความสำคัญของรายการผูกพันใหม่ให้ดำเนินการเฉพาะรายการที่มีความจำเป็นเท่านั้น เพื่อให้มีพื้นที่ทางการคลังในการดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐบาลและโครงการที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของเกษตรกรโดยตรง

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคงให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้นจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการร่วมมือกันทำงานจากหลายภาคส่วนและหลายหน่วยงานให้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน สรุปประเด็นปัญหาด้านการเกษตรของไทย คือ

1) รายได้เกษตรกรไม่แน่นอนและอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้ต่ำและไม่มั่นคงเนื่องจากราคาผลผลิตแปรผันตามตลาด ไม่มีอำนาจต่อรอง และขาดแคลนช่องทางจำหน่ายที่เป็นธรรม

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐบาล

2) ต้นทุนการผลิตสูงและขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ราคาปุ๋ย ยา และเมล็ดพันธุ์สูง ขาดการวางแผนการผลิตตามความต้องการของตลาด

3) ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม และการจัดการทรัพยากรน้ำไม่ทั่วถึง เกษตรกรจำนวนมากประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ หรือได้รับผลกระทบจากน้ำหลากซ้ำซาก เกษตรกรจำนวนมากยังใช้วิธีดั้งเดิม ขาดการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้

4) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบสนับสนุนของรัฐ เกษตรกรบางกลุ่ม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล เข้าถึงการสนับสนุนของรัฐได้น้อย

ซึ่งปัญหาของเกษตรกรดังกล่าวข้างต้นมีความเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะปัญหาด้านการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่กระทรวงเกษตรฯ ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยงบประมาณส่วนใหญ่ของกระทรวงเกษตรฯ ร้อยละ 65.77 ถูกจัดสรรไปสำหรับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทาน ดังนั้นระบบงบประมาณจึงออกแบบให้หลายหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณภายใต้โครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อให้ร่วมกันแก้ปัญหาแบบมุ่งเป้าภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน

นอกจากนี้ จากการศึกษาการบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ชลประทานเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอแนวทางการบูรณาการการจัดการน้ำเชิงระบบของสำนักงบประมาณของรัฐบาล (PBO) เรื่อง การบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ชลประทาน กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

ในระดับนโยบาย มีปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน การขาดกลไกการบูรณาการแบบข้ามภาคส่วน ทำให้การดำเนินการตามนโยบายยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งยังพบข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และข้อมูลสารสนเทศที่ไม่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้ขาดการบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างแม่นยำ

ในระดับพื้นที่ การบริหารจัดการน้ำในภาคเกษตรกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเผชิญกับปัญหาทั้งเชิงโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการ แม้ว่าจังหวัดจะมีระบบชลประทานค่อนข้างครอบคลุม แต่ยังมี ความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ที่เข้าถึงน้ำชลประทานได้กับพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ยังคงเน้นการจัดสรรจากบนลงล่าง (Top-down) โดยมีการจัดทำ “แผนการเพาะปลูก” และ “แผนการจัดสรรน้ำ” ประจำฤดูกาลจากส่วนกลางและหน่วยงานชลประทานในพื้นที่ โดยแบ่งเป็นสองช่วงคือ ฤดูแล้งและฤดูน้ำหลาก ทั้งนี้ ในฤดูแล้ง พบว่าพื้นที่ตอนมีต้นทุนการสูบน้ำสูงเนื่องจากคลองไส้ไก่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่วนในฤดูน้ำหลาก มีการกำหนด 6 ทุ่งรับน้ำภาคสมัครใจเพื่อลดผลกระทบต่อนพื้นที่เศรษฐกิจแต่ส่งผลต่อเกษตรกรในพื้นที่ สำหรับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรยังไม่สอดคล้องกับรอบการส่งน้ำ ทำให้ขาดความเป็นธรรมในการจัดสรรน้ำของเกษตรกรต้นน้ำและปลายน้ำ นอกจากนี้ มาตรการห้ามเผาตอซังข้าว แม้จะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมแต่เพิ่มภาระให้กับเกษตรกรในการจัดการฟางข้าวและการปลูกในรอบถัดไป

จากการศึกษาพบปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ดังนี้

1) ระดับนโยบาย

1.1) ด้านกฎหมาย : กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำไม่เอื้อให้การใช้ทรัพยากรน้ำได้อย่างคุ้มค่า โดยกฎหมายปัจจุบันยังคงยกเว้นการเก็บค่าใช้น้ำในภาคเกษตร ทำให้ขาดแรงจูงใจทางเศรษฐกิจให้เกิดการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีการกำหนดกลไกการจัดเก็บค่าชลประทานและการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี การจัดเก็บอย่างเป็นระบบและ

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

ไม่ได้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง นอกจากนี้ การกำหนดสิทธิใช้น้ำยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน สิทธิการเข้าถึงน้ำมีลักษณะเป็นเพียงสิทธิชั่วคราว อีกทั้งกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันมีหลายฉบับ ขาดความเชื่อมโยง รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.2) ด้านนโยบายและแผน

1.2.1) การขาดการบูรณาการที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบลักษณะห่วงโซ่แห่งคุณค่า (value chain) ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย กระบวนการใช้น้ำ การบวนการผลิต การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และการตลาดที่รองรับผลผลิต ส่งผลให้การขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชี้วัดเรื่องการเพิ่มผลผลิตของน้ำและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำในประเด็นที่ 19 ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยังมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตและไม่สามารถสนับสนุนภาคเกษตรกรรมได้อย่างเต็มศักยภาพอย่างครบวงจร

1.2.2) เป้าหมายและตัวชี้วัดในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตและการใช้น้ำอย่างประหยัดในภาคเกษตรกรรม แต่แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวยังขาดความชัดเจน โดยเฉพาะในมิติของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่ส่งผลต่อระดับผลผลิตของน้ำอย่างแท้จริง

1.2.3) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในลักษณะภาพรวมระดับประเทศ ซึ่งยังขาดความยืดหยุ่นในการปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่แต่ละลุ่มน้ำที่มีความแตกต่างกัน แม้ว่าปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาลุ่มน้ำแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกลุ่มน้ำและยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้จริง

1.2.4) มาตรการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำของเกษตรกร โดยปรับเปลี่ยนชนิดพันธุ์พืชที่ใช้น้ำน้อยและมูลค่าสูงทดแทนยังไม่ชัดเจนและขาดแนวทางการปฏิบัติรองรับที่เพียงพอ

1.3) ด้านบริหารจัดการ

1.3.1) ด้านงบประมาณ

(1) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้หน่วยงานที่มีภารกิจด้านทรัพยากรน้ำได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบตามแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งส่งผลต่อการขับเคลื่อนกลยุทธ์และแผนงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปีให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(2) สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำในแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งสวนทางกับสัดส่วนงบประมาณในแผนงานยุทธศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มีลักษณะแยกการดำเนินงานมากกว่าที่จะเป็นการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ภายใต้แผนงานบูรณาการ และอาจส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

1.3.2) ด้านบุคลากร

มาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ ที่มุ่งลดขนาดภาคราชการ โดยให้ยุบเลิกตำแหน่งลูกจ้างประจำที่เกษียณและว่างโดยสาเหตุอื่นในระหว่างปี ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่โครงการชลประทาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างประจำมีจำนวนลดลงอย่างมาก แม้ว่าจะมีการจ้างพนักงานราชการทดแทน แต่ยังคงขาด

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในระยะยาว ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการระบบชลประทานในพื้นที่และประสานงานกับประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

1.3.3) ด้านเทคโนโลยี

(1) ขาดการบูรณาการฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อความแม่นยำในการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบาย

(2) แม้มีการพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติการนำผลงานวิจัยเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ยังมีข้อจำกัด ทั้งในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณ และการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

1.3.4) อื่น ๆ

(1) การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำที่มีปริมาตรกักเก็บน้ำต่ำกว่า 2 ล้าน ลบ.ม. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประสบกับอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ 1) ขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดความพร้อมทั้งในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญทางเทคนิคในด้านวิศวกรรมแหล่งน้ำ และด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน 2) การให้ความสำคัญกับการกิจด้านทรัพยากรน้ำขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่งมีความแตกต่างกัน และ 3) ขาดความชัดเจนในการการแบ่งเขตความรับผิดชอบในกรณีที่โครงการอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่ง

(2) หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำมีจำนวนมาก ส่งผลให้โครงสร้างการกำกับดูแลมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับพื้นที่ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการบริหารจัดการ และบางครั้งมีความทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลให้การตัดสินใจล่าช้าและขาดความชัดเจน

2) ระดับพื้นที่

2.1) ด้านงบประมาณ

2.1.1) ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ทำให้งบประมาณที่ได้รับไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2.1.2) งบประมาณสำหรับซ่อมแซมและบำรุงรักษาโครงสร้างชลประทานเดิมที่มีอยู่ไม่เพียงพอ เนื่องจากก่อสร้างมานาน บางส่วนชำรุดเสียหายทำให้ประสิทธิภาพในการใช้งานลดลง

2.1.3) งบประมาณด้านส่งเสริมการเกษตรไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติการกิจให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกร อาทิ การอบรมให้ความรู้ การสนับสนุนเครื่องจักรกล ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี น้ำหมักชีวภาพสำหรับย่อยสลายตอซังข้าวหลังจากการประกาศมาตรการลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

2.2) ด้านบุคลากร

เจ้าหน้าที่ชลประทานของโครงการส่งน้ำฯ ในพื้นที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับการปฏิบัติการกิจ ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการอาคารชลประทานต่าง ๆ เช่น อาคารระบายน้ำ ประตูระบายน้ำ รวมถึงการตรวจสอบและซ่อมแซมบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐบาล

2.3) ด้านเทคโนโลยี

2.3.1) ขาดเทคโนโลยีสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากหลายพื้นที่ยังใช้ระบบการควบคุมการส่งน้ำโดยเจ้าหน้าที่ชลประทานต้องเข้าไปดำเนินการเองในพื้นที่ (Manual) ไม่มีระบบการควบคุมระยะไกล ขาดระบบโทรมาตร² รวมทั้งขาดฐานข้อมูลที่สำคัญที่ใช้ในการพยากรณ์ปริมาณน้ำที่ครอบคลุมแหล่งน้ำสายรองในภาพรวมของพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3.2) ขาดการนำองค์ความรู้ในการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่มาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การให้น้ำแบบหยดหรือพ่นฝอยสำหรับพืชสวนหรือพืชผักที่อยู่ในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง

2.4) อื่น ๆ

2.4.1) เนื่องจากราคาข้าวในตลาดมีความผันผวนสูง ไม่สามารถคาดการณ์ราคาขายได้ในขณะที่เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตที่สูง ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงที่จะขาดทุน

2.4.2) แม้ว่าภาครัฐจะมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำด้วยการปรับเปลี่ยนเป็นชนิดพันธุ์พืชที่ใช้น้ำน้อยและมีมูลค่าสูง แต่เกษตรกรก็ยังคงยึดติดกับรูปแบบการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม เนื่องจากไม่มั่นใจในนโยบายของภาครัฐที่ยังไม่ชัดเจนทั้งในด้านราคาและด้านการตลาด

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดข้างต้น สำนักงบประมาณของรัฐบาล (PBO) มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ด้านกฎหมาย

1.1) รัฐบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม โดยกำหนดสิทธิการใช้น้ำให้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงน้ำได้อย่างมั่นคง และสามารถวางแผนเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมการวางแผนการใช้น้ำร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชน

1.2) รัฐบาลควรมีการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำควรมีความเชื่อมโยงกับกฎหมายด้านการเกษตร การใช้ที่ดิน และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3) รัฐบาลควรทบทวนในประเด็นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการน้ำ โดยเพิ่มสัดส่วนขององค์กรผู้ใช้น้ำในคณะกรรมการลุ่มน้ำ และในคณะกรรมการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน

2) ด้านนโยบายและแผน

2.1) รัฐบาลควรทบทวนเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยพิจารณาเป้าหมายที่เป็นไปได้ และกำหนดมาตรการหรือแนวทางดำเนินการ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

2.2) รัฐบาลควรวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการเชิงระบบโดยใช้ความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรนำแผนการเพาะปลูก สอดคล้องกับแผนการส่งน้ำในแต่ละพื้นที่

2.3) รัฐบาลควรพัฒนาแผนพัฒนาระดับลุ่มน้ำที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเกษตรกรรมของจังหวัด โดยอาจใช้ Conditional Planning ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่มีความไม่แน่นอนสูง เช่น ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง น้ำหลาก หรือปริมาณน้ำต้นทุนเปลี่ยนแปลงจากที่คาดการณ์ไว้

² ระบบโทรมาตร หรือระบบ SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition) หมายถึงระบบที่ใช้ในการรวบรวมและจัดการข้อมูลแสดงผลของการทำงานการตรวจวัดรับ - ส่งข้อมูล และควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ โดยเฉพาะกับอุปกรณ์ที่อยู่ห่างไกลออกไปจากศูนย์ควบคุม และไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่สถานนั้น ๆ (UnMan Station) (ที่มา : กรมชลประทาน)

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐบาล

2.4) รัฐบาลควรมีการวางระบบการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก โดยเฉพาะการกระจายหรือเฉลี่ยปริมาณน้ำจากพื้นที่รับน้ำ รวมทั้งพิจารณาชดเชยความเสียหายต่อทรัพย์สินและอาชีพของผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

2.5) รัฐบาลควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาดการเผาในพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร โดยสนับสนุนงานวิจัยเพื่อหาแนวทางอื่นที่เหมาะสมกับวิถีชุมชน นอกเหนือจากการส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าว

2.6) รัฐบาลควรมีการวางระบบการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำหลากอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการกระจายหรือเฉลี่ยปริมาณน้ำจากพื้นที่รับน้ำไปยังพื้นที่รองรับที่เหมาะสม เพื่อบรรเทาผลกระทบและลดความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

2.7) รัฐบาลควรทบทวนหลักเกณฑ์การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับศักยภาพของหน่วยรับโอน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด

3) ด้านบริหารจัดการ

3.1) ด้านงบประมาณ

(1) รัฐบาลและสำนักงบประมาณควรสนับสนุนในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบชลประทานที่มีอยู่เดิมให้เพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อยืดอายุการใช้งานและลดภาระค่าใช้จ่ายในระยะยาว เพื่อให้การส่งน้ำมีประสิทธิภาพและลดการรั่วไหลลง รวมทั้งให้ความสำคัญการจัดการด้านอุปสงค์มากกว่าการก่อสร้างและขยายพื้นที่ชลประทาน และพิจารณาก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่เท่าที่จำเป็น

(2) รัฐบาลและสำนักงบประมาณควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่มีเหตุผล โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจนและเปิดเผย เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

(3) สททช. ควรเป็นหน่วยงานหลักในรวบรวม จัดทำ และพิจารณางบประมาณด้านทรัพยากรน้ำที่อยู่ในทุกแผนงานร่วมกับสำนักงบประมาณเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงบประมาณและการติดตามประเมินผล

3.2) ด้านบุคลากร

รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ ให้สอดคล้องกับบริบทความจำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานที่ต้องดำเนินการในแต่ละพื้นที่

3.3) ด้านเทคโนโลยี

(1) รัฐบาลควรบูรณาการระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่อยู่ในหลายหน่วยงานให้เป็นระบบเดียว รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยด้านเทคนิคการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่องและนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง เพื่อให้สามารถจัดการน้ำแบบเรียลไทม์ได้แม่นยำ เช่น คาดการณ์ความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้ง การจัดการน้ำจากเขื่อน และการควบคุมการจ่ายน้ำในพื้นที่ตามปริมาณการใช้งานจริง

(2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชลประทาน เช่น ระบบการควบคุมระยะไกล และระบบโทรมาตร

(3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำแบบประหยัดในการเพาะปลูกพืช เช่น ระบบน้ำหยดหรือพ่นหมอกในพืชมูลค่าสูง ซึ่งช่วยลดการใช้น้ำเกินจำเป็นและป้องกันการสูญเสียในระหว่างส่งน้ำจากต้นทางสู่แปลงเพาะปลูก

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

3.4) ด้านการส่งเสริมการเกษตร

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรสนับสนุนให้เกษตรกรเปลี่ยนพฤติกรรมในการเพาะปลูกโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องเกษตรผสมผสานหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางการเกษตร ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดราคากลางของผลผลิตทางการเกษตรและวางระบบตลาดให้เกษตรกรเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

(2) กรมการข้าวควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีความทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียผลผลิตของเกษตรกรและตอบสนองความต้องการของตลาดให้มากขึ้น

(3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรผลักดันให้เกษตรกรร่วมกันจัดรูปที่ดินให้สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

3.5) ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(1) กรมชลประทานควรส่งเสริมและความตระหนักรู้แก่เกษตรกรในชุมชนเรื่องความสำคัญของการใช้น้ำอย่างประหยัด และสิทธิในการเข้าถึงแหล่งน้ำอย่างเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำต้นน้ำ - ปลายน้ำ

(2) กรมชลประทานควรเสริมสร้างความเข้มแข็งของ “องค์กรผู้ใช้น้ำ” โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นคณะกรรมการในระดับชุมชนหรือระดับลุ่มน้ำ เพื่อบริหารจัดการน้ำร่วมกัน สร้างกฎกติกาและกลไกตรวจสอบการใช้น้ำ รวมถึงจัดสรรงบประมาณดูแลระบบส่งน้ำของกลุ่มเอง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์รายหน่วยงาน (ส่วนราชการ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และทุนหมุนเวียน)

กลุ่มอำนาจการ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 17)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศภายในปี พ.ศ. 2570

พันธกิจ: 1. ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติในทุกระดับให้เกิดผลสัมฤทธิ์

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ยุทธศาสตร์และภารกิจด้านการเกษตรและสหกรณ์ได้รับการบูรณาการขับเคลื่อนให้บรรลุผลสำเร็จ - ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ร้อยละ	90	-
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรผ่านกลไกการบริหารจัดการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ตัวชี้วัด : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรผ่านกลไกการบริหารจัดการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ราย	-	800,000

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) จากพันธกิจที่มุ่ง “ผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์” แต่จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติปี 2567 พบว่า เป้าหมายแผนแม่บทด้านการเกษตรร้อยละ 60 ยังอยู่ในระดับ “เสี่ยง” และ “วิกฤติ” สำนักงานปลัดฯ จะมีแนวทางอย่างไรในการประเมินความสอดคล้องของนโยบายกับความเป็นจริงของพื้นที่ เพื่อให้แผนงานและโครงการที่ผลักดันไปยังหน่วยงานสังกัดสามารถตอบโจทย์เกษตรกรอย่างแท้จริง

2) ในปัจจุบันเกษตรกรยังประสบปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การกระจายแหล่งน้ำไม่ทั่วถึง ตลาดผูกขาดต้นทุนสูง แต่ผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาเดิมที่เกิดขึ้นอย่างยาวนานและต่อเนื่อง สำนักงานปลัดฯ มีแนวทางการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น เช่น กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อแก้ปัญหาเชิงระบบดังกล่าวอย่างไร

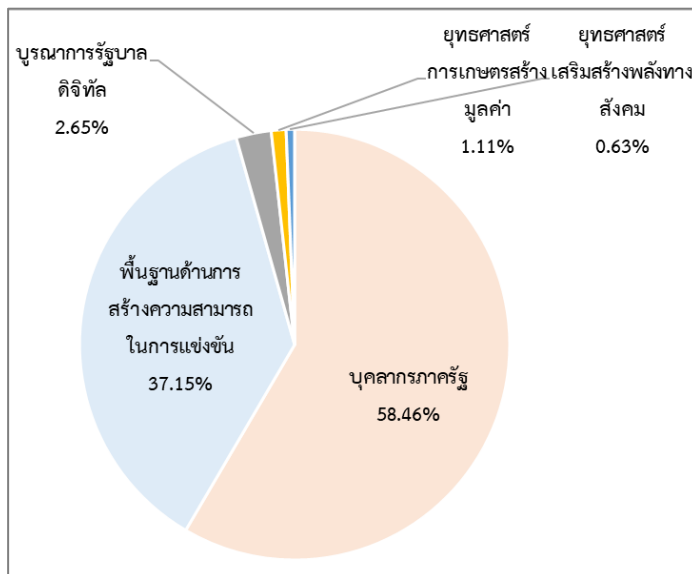

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

3) จากผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานปลัดฯ โดยเฉพาะเป้าหมายในปี 2569 ที่มุ่งให้เกษตรกร 800,000 ราย ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแผนเพื่อแก้ไขปัญหาภาคการเกษตร หากพิจารณาร่วมกับสถานการณ์ปัจจุบันของเกษตรกรไทย ยังมีหลายประเด็นความเดือดร้อนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ขณะที่ต้นทุนค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน และค่าแรงงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำนักงานปลัดฯ มีแนวทางสนับสนุนเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตหรือเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าให้เป็นรูปธรรมได้อย่างไร

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 58.46

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,330.5397	1,421.0563	90.5166	6.80
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	804.9774	830.7349	25.7575	3.20
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	804.9774	830.7349	25.7575	3.20
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	36.2000	37.6000	1.4000	3.87
โครงการพัฒนาระบบนิเวศด้านดิจิทัลเพื่อการเกษตร		3.0000	3.0000	100.00
โครงการสนับสนุนการจัดตั้ง Sectoral CERT ด้านการเกษตร	36.2000	34.6000	-1.6000	-4.42
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	461.5623	527.9214	66.3591	14.38
อำนาจการและบริหารจัดการด้านการเกษตร	461.5623	527.9214	66.3591	14.38
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	18.8000	15.8000	-3.0000	-15.96
โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	5.0000		-5.0000	-100.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน	5.8000	0.8000	-5.0000	-86.21
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	8.0000	5.0000	-3.0000	-37.50
โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง		10.0000	10.0000	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	9.0000	9.0000	0.0000	-
โครงการส่งเสริมการค้าเงินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	9.0000	9.0000	0.0000	-

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) โครงการสนับสนุนการจัดตั้ง Sectoral CERT ด้านการเกษตร (ระยะ 2) ระยะดำเนินการ 3 ปี (ปี 2568-2570) วงเงินโครงการทั้งสิ้น 74.8000 ล้านบาท ปี 2569 ขอรับจัดสรร 34.6000 ล้านบาท (ปี 2568 ได้รับจัดสรร 36.2000) ล้านบาท เป็นโครงการที่มีวงเงินงบประมาณสูงเมื่อเทียบกับโครงการอื่น ๆ ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกรโดยตรง

โดยโครงการนี้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมวัตถุประสงค์การดำเนินงาน จากเดิม เพื่อจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ด้านการเกษตร ให้เป็นศูนย์กลางปฏิบัติการในการตอบสนองและรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อเฝ้าระวังความเสี่ยงและติดตามแนวโน้มของการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเพิ่ม

- เพื่อจัดหาพื้นที่จัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์สำหรับติดตั้งระบบสารสนเทศในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ
- เพื่อจัดหาโครงข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อเชื่อมต่อระหว่างศูนย์คอมพิวเตอร์ของสำนักงานปลัดฯ และหน่วยงานภายใน

สำนักงานปลัดฯ และหน่วยงานภายใน

ตัวชี้วัดมีการปรับจากเดิม : ระบบป้องกันการโจมตีและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ 1 ระบบ เนื่องจากดำเนินการเสร็จ เป็นร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มเปิดให้บริการได้ตามแผนที่กำหนด ร้อยละ 85

กิจกรรมที่ดำเนินการคือ การเข้าพื้นที่การดำเนินการระบบสารสนเทศและเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรฯ และการสนับสนุนการจัดตั้ง Sectoral CERT ด้านการเกษตร (รายการครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ระยะ 2) ดังนั้นจึงมีข้อสังเกตว่า

1.1) ความก้าวหน้าของการจัดทำระบบป้องกันการโจมตีและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นอย่างไร และเหตุใดจึงปรับตัวชี้วัดให้เหลือเฉพาะร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาเครื่องมือหรือแพลตฟอร์ม

1.2) ตัวชี้วัดร้อยละความสำเร็จจากการพัฒนาเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มเปิดให้บริการได้ตามแผนที่กำหนด ร้อยละ 85 มีการกำหนดแผนในการพัฒนาเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มให้บริการในด้านใด มีแผนในการพัฒนาอย่างไร และจะมีการประเมินผลร้อยละความสำเร็จอย่างไร

1.3) จากวัตถุประสงค์โครงการและตัวชี้วัด แผนการออกแบบเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างไร มีลักษณะเป็นระบบอัตโนมัติ การแจ้งเตือนล่วงหน้า หรือการวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงลึกหรือไม่ และแผนที่กำหนดจะมีการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภายในสังกัดฯ หน่วยงานใดบ้าง และเชื่อมโยงฐานข้อมูลใดบ้าง

1.4) การเพิ่มวัตถุประสงค์ในการจัดหาพื้นที่จัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์ฯ จัดหาโครงข่ายสัญญาณ ethernet ความเร็วสูงเพื่อเชื่อมต่อระหว่างศูนย์คอมพิวเตอร์ของสำนักงานปลัดฯ และหน่วยงานภายใน ระบบเครือข่ายเดิมมีข้อจำกัดหรือปัญหาด้านใดเป็นสำคัญ และระบบคลาวด์เพื่อรองรับการเก็บรักษาข้อมูลจากระบบ CERT และการวิเคราะห์ภัยคุกคามใช้หรือไม่

2) สำนักงานปลัดฯ เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติในทุกกระดับ จากโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงเกษตรฯ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เน้นให้ความสำคัญเฉพาะด้านการบริหารจัดการน้ำชลประทานหลายปีต่อเนื่อง ซึ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำเฉพาะในพื้นที่ชลประทาน ทำให้มีงบประมาณจำกัดกีดในการจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ของประเทศ มีงบประมาณจำกัดในการสนับสนุนกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น เกษตรปลอดภัย เกษตรอัตลักษณ์ และเกษตรอัจฉริยะ หน่วยงานมีแนวคิดในการทบทวนโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มความสำคัญกับเกษตรมูลค่าสูงให้กับเกษตรกรหรือไม่

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

3) ภายใต้งบประมาณที่จำกัด หน่วยงานควรส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาเกษตรกรรม โดยรัฐให้การสนับสนุนผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การลดหย่อนภาษี หรือการสร้างแรงจูงใจในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช การปรับปรุงวิธีเพาะปลูก รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายการตลาดและการส่งออก ทั้งนี้เพื่อให้การยกระดับภาคการเกษตรเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่รัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเอง

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรมีการศึกษาและวิจัยเพื่อผลิตปุ๋ยคุณภาพดีและราคาถูก เพื่อช่วยลดต้นทุนทางการผลิตให้กับเกษตรกร	✓	
2. หน่วยงานควรส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรทันสมัยแก่เกษตรกรให้ครอบคลุม เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ใหม่ ๆ ในการทำการเกษตรที่สร้างรายได้ให้มากขึ้น ไม่ยึดติดกับการทำการเกษตรในรูปแบบดั้งเดิม พร้อมเปิดโอกาสให้มีโครงการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์กับเกษตรกรให้มากขึ้น	✓	
3. หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร เพื่อรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยการหาแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตให้ได้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการทุกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร		✓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 957)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

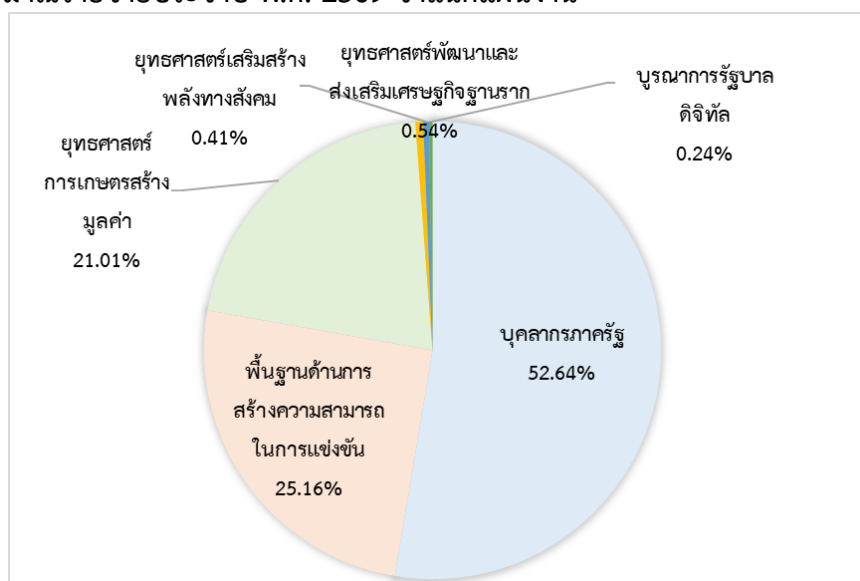
ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการภาคเกษตร และมาตรการทางการเกษตรตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับต่าง ๆ - ตัวชี้วัด : แผนงาน/โครงการที่สนับสนุนการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการภาคการเกษตร ที่บรรลุผลตามเป้าหมาย	ร้อยละ	100	100

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐบาล

- 1) จากผลการประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทด้านการเกษตรที่พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40 มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤติ (สีแดง) และร้อยละ 20 มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับเสี่ยง (สีส้ม) สะท้อนถึงความไม่สอดคล้องระหว่างแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการภาคเกษตร อีกทั้งจากการศึกษาโครงการที่หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรฯ ดำเนินการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโครงการเดิมที่มีการปรับเปลี่ยนชื่อโครงการเพียงเล็กน้อย ดังนั้นหน่วยงานจะมีแนวทางหรือเครื่องมือใดในการทบทวนการดำเนินงานโครงการดังกล่าว เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด
- 2) หน่วยงานมีแนวทางทบทวนความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดผลผลิต/โครงการกับตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) ในระดับยุทธศาสตร์อย่างไร เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการจะสร้างผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง ไม่เพียงแต่ส่งมอบผลผลิต (Output) ตามเป้าหมายของโครงการเท่านั้น

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 52.64

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	672.4853	681.0109	8.5256	1.27
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	353.1016	358.4675	5.3659	1.52
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรฯ	353.1016	358.4675	5.3659	1.52
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล		1.6453	1.6453	100.00
โครงการการจัดหาสิทธิการใช้ซอฟต์แวร์		1.6453	1.6453	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	143.8847	171.3328	27.4481	19.08
บริหารจัดการด้านเศรษฐกิจการเกษตร	143.8847	171.3328	27.4481	19.08
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	167.5967	143.0653	-24.5314	-14.64
โครงการบริหารจัดการภาคเกษตรสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางการตลาด	16.7575	11.7000	-5.0575	-30.18
โครงการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตร	33.9960	24.7248	-9.2712	-27.27
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	3.5766	3.5246	-0.0520	-1.45
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำสารสนเทศการเกษตรและการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่	99.2734	95.0172	-4.2562	-4.29
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	2.0000		-2.0000	-100.00
โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาในการสร้างโอกาส เพิ่มรายได้และความยั่งยืนการเกษตร	11.9932	8.0987	-3.8945	-32.47
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	4.1023	3.7000	-0.4023	-9.81
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	4.1023	3.7000	-0.4023	-9.81
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	3.8000	2.8000	-1.0000	-26.32
โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ	3.8000	2.8000	-1.0000	-26.32

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>1) งบประมาณแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (ร้อยละ 14.64) ซึ่งเป็นแผนงานหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้มีความสามารถแข่งขันและสร้างรายได้ การลดลงของงบประมาณดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานหรือไม่</p> <p>2) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ และสามารถยกระดับรายได้ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรมเพียงใด ทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิต และการลดต้นทุน</p>

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พ.ร.บ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	672.4853	672.4853	373.8459	55.59	414.2301	61.60
รายจ่ายประจำ	531.0155	532.3558	326.1550	61.27	351.0299	65.94
รายจ่ายลงทุน	141.4698	140.1296	47.6909	34.03	63.2003	45.10

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 73.67) ถึงร้อยละ 12.07 โดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนที่มีผลการใช้จ่าย ต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) อย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 28.23 และรายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) ร้อยละ 7.39 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

หน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงบประมาณในส่วน of รายจ่ายลงทุนหรือไม่ เนื่องจากรัฐบาลใช้เป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การดำเนินงานล่าช้าเกิดจากปัจจัยด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผนโครงการ หรือ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบหรือไม่ หน่วยงานมีแนวทางแก้ไขเพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผน อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรหาแนวทางเพิ่มสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรกรรมให้มากขึ้น ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ลงทุนไปในการสนับสนุนด้านการเกษตร	✓	
2. หน่วยงานควรแสวงหาข้อมูลการผลิตแนวโน้มการผลิต ความต้องการทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศมาวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรให้มากขึ้น	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

จากผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการกระทรวงพบว่า ตัวชี้วัดมูลค่าของสินค้าเกษตรเกษตรปลอดภัยหลายตัวต่ำกว่าค่าเป้าหมาย เช่น มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (สินค้าเกษตรอินทรีย์) ที่ได้รับการรับรอง มีผลการดำเนินงานลดลงร้อยละ -6.39 สะท้อนถึงความท้าทายในการผลักดันนโยบายเกษตรปลอดภัย หน่วยงานได้ใช้ผลการวิจัยทางเศรษฐกิจมาสนับสนุนการวางแผนและประเมินผลเชิงนโยบายอย่างไรเพื่อให้ตัวชี้วัดดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 925)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์:

เป็นองค์กรนำด้านการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารที่เป็นที่ยอมรับระดับสากล และยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศให้ได้มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่ม

พันธกิจ:

1. กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารตามความต้องการ และสอดคล้องกับภาวะตลาดและแนวทางสากล
2. จัดทำและพัฒนาระบบการรับรองระบบงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารตามความต้องการและสอดคล้องกับภาวะตลาดและแนวทางสากล
3. พัฒนาระบบงานและสร้างเครือข่ายในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย
4. ส่งเสริมและผลักดันอย่างมีส่วนร่วมในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติตลอดห่วงโซ่มูลค่า
5. กำหนดกลยุทธ์การเจรจา เปิดตลาด แก้ไขปัญหา และจัดทำความตกลงระหว่างประเทศด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอื่น ๆ และด้านมาตรฐานระหว่างประเทศ
6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : มาตรฐานสินค้าเกษตรมีความเท่าเทียมกับระดับสากล และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน - ตัวชี้วัด : ความสำเร็จของการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร (มาตรฐานทั่วไป)	ร้อยละ	100	100

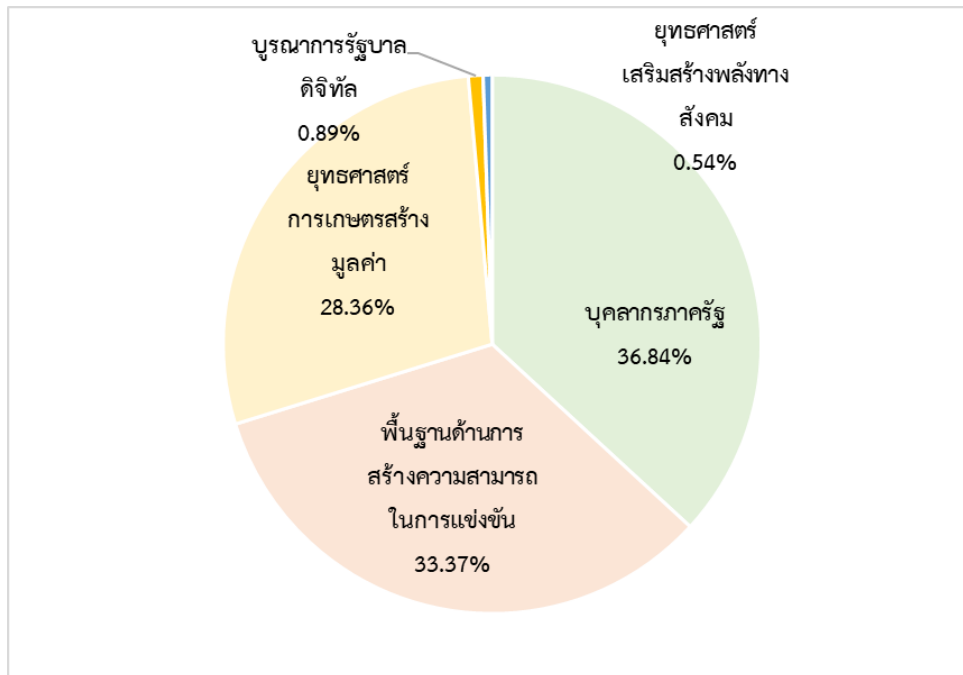
ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- 1) จากพันธกิจด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ซึ่งหน่วยงานจะต้องพัฒนาระบบงานและสร้างเครือข่ายในการกำกับดูแล และส่งเสริมและผลักดันอย่างมีส่วนร่วมในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติตลอดห่วงโซ่มูลค่า ดังนั้น หน่วยงานได้มีการสร้างความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญภาคอุตสาหกรรมและภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ตัวแทนจากภาคอุตสาหกรรม ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย เพื่อร่วมกันกำหนดมาตรฐานที่ทันสมัยและสอดคล้องกับแนวทางสากลหรือไม่
- 2) จากพันธกิจด้านการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารตามความต้องการ และสอดคล้องกับภาวะตลาดและแนวทางสากล ดังนั้น หน่วยงานมีแนวทางในการสำรวจความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างแท้จริงอย่างไร

3. สรุปภาพรวมงบประมาณ

3.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 36.84

3.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	หน่วย: ล้านบาท	
			จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	309.4180	319.0586	9.6406	3.12
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	111.3132	117.5399	6.2267	5.59
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรฯ	111.3132	117.5399	6.2267	5.59
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล		2.8273	2.8273	100.00
โครงการการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร		2.8273	2.8273	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	104.0634	106.4681	2.4047	2.31
สินค้าเกษตรและอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	104.0634	106.4681	2.4047	2.31
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	93.0806	90.4983	-2.5823	-2.77
โครงการเกษตรแปรรูป		3.5863	3.5863	100.00
โครงการเกษตรลดต้นทุนพื้นที่		1.3000	1.3000	100.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน	3.2533	2.9530	-0.3003	-9.23
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	65.4933	64.5390	-0.9543	-1.46
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	7.3340	6.9800	-0.3540	-4.83
โครงการสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรและอาหาร	17.0000	11.1400	-5.8600	-34.47
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	0.9608	1.7250	0.7642	79.54
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	0.9608	1.7250	0.7642	79.54

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

4. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลัง โอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	สัดส่วน เบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วน ใช้จ่าย
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	309.4180	309.4180	183.8146	59.41	223.2120	72.14
รายจ่ายประจำ	269.6449	269.9949	166.1766	61.55	184.3876	68.29
รายจ่ายลงทุน	39.7731	39.4231	17.6380	44.74	38.8245	98.48

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 73.67) ร้อยละ 1.53 เนื่องจากรายจ่ายประจำ ต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) ร้อยละ 5.04 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติยังไม่ครอบคลุมภาคเกษตร หน่วยงานมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แต่ยังไม่พบว่าสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (เช่น GAP หรือ Organic) มีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณการผลิตโดยรวม โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน ซึ่งยังขาดความรู้ ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และเงินทุนในการเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ดังนั้นจึงควรมีการออกแบบระบบสนับสนุนเชิงพื้นที่ (area-based support) เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานได้จริง

2) จากสถานการณ์การระบาดของโรคพืช/สัตว์และปัญหาสารตกค้างในผลผลิตเกษตร ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ สะท้อนถึงความท้าทายในการควบคุมคุณภาพ หน่วยงานมีแนวทางในการยกระดับการติดตาม ตรวจสอบย้อนกลับของแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวและเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

3) หน่วยงานควรจัดทำระบบ “GPS สินค้าปลอดภัยและอินทรีย์” ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถค้นหาร้านค้าหรือแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยและอินทรีย์ได้สะดวกผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับแผนที่ตำแหน่งร้านค้าแบบเรียลไทม์ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน

กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 19 หน้า ที่ 101)

1. วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร
- ส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร
- พัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรกรรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเกษตรกร
- พัฒนาศักยภาพในการพึ่งตนเองและเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร
- การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของเกษตรกร

2. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรเข้าถึงกระบวนการฟื้นฟูอาชีพและแก้ไขปัญหาหนี้สิน			
- ตัวชี้วัด : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน	ราย	1,500	2,014
- ตัวชี้วัด : จำนวนองค์กรที่ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพ	องค์กร	250	150

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง) จำแนกแผนงาน/โครงการ

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	1,126.3644	1,277.2105	150.8461	13.39
แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	1,126.3644	1,277.2105	150.8461	13.39
โครงการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	1,126.3644	1,277.2105	150.8461	13.39

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรเร่งรัดการจัดเก็บหนี้เพื่อให้มีงบประมาณเวียนกลับมาใช้ในการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ	✓	
2. ควรซื้อที่ดินเพื่อใช้เป็นสำนักงานแทนการเช่าในระยะยาว ส่วนการจัดหายานพาหนะควรใช้วิธีเช่าเพื่อลดภาระค่าซ่อมบำรุง	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- จากการดำเนินงานที่ผ่านมาหน่วยงานมีการสร้างแรงจูงใจหรือส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างไร และมีผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- การดำเนินโครงการแก้ไขหนี้ในระดับรายบุคคล มีแนวทางควบคุมในการพัฒนาอาชีพหรือเสริมสร้างศักยภาพในการพึ่งพาตนเองอย่างไร เพื่อป้องกันการกลับเข้าสู่วงจรหนี้ซ้ำ และมีการติดตามประเมินผลการเข้าถึงโครงการฟื้นฟูในระดับพื้นที่หรือไม่

กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต

กรมการข้าว

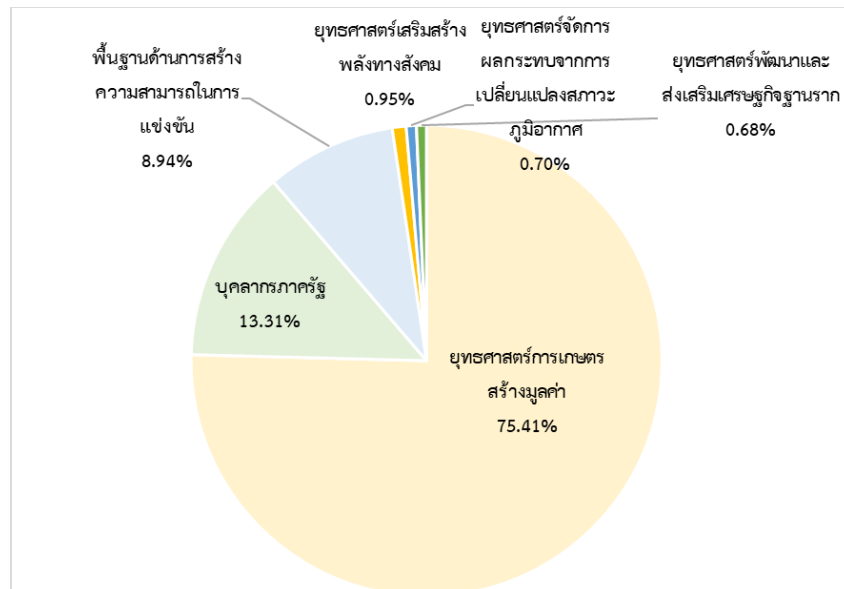
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 47)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ครบถ้วนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพิ่มขึ้น จากปีที่ผ่านมา - ตัวชี้วัด : รายได้เฉลี่ยครัวเรือนชาวนาเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	5
(2) ผลสัมฤทธิ์ : ครบถ้วนชาวนาสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวได้ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา - ตัวชี้วัด : ต้นทุนการผลิตข้าวของครัวเรือนชาวนาลดลง จากปีที่ผ่านมา	ร้อยละ	5	5

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า คิดเป็นร้อยละ 75.41

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมการข้าว	4,486.4769	4,486.9120	0.4351	0.01
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	613.9856	597.3245	-16.6611	- 2.71
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร	613.9856	597.3245	-16.6611	- 2.71
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	251.5584	401.0371	149.4787	59.42
การเพิ่มศักยภาพพัฒนาการผลิตข้าว	251.5584	401.0371	149.4787	59.42
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	3,460.2788	3,383.6901	-76.5887	- 2.21
โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	98.9298	205.7873	106.8575	108.01
โครงการปรับปรุงระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	94.0264		-94.0264	- 100.00
โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	1,874.2503	1,938.2165	63.9662	3.41
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	36.8859		-36.8859	- 100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	5.7100		-5.7100	- 100.00
โครงการพัฒนาหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ช่วยเหลือเกษตรกรเชิงรุก		72.0000	72.0000	100.00
โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุ์กรรม (DNA) ข้าวหอมมะลิไทย	5.2000		-5.2000	- 100.00
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า	153.8043	80.4776	-73.3267	- 47.68
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	108.3619	117.4547	9.0928	8.39
โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว	798.1440	799.7440	1.6000	0.20
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	10.6410	3.1560	-7.4850	- 70.34
โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวเพื่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์	22.0700		-22.0700	- 100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร	28.6217		-28.6217	- 100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว)	10.4700	9.4200	-1.0500	- 10.03
โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	8.5000	9.8000	1.3000	15.29
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	22.1085	16.3800	-5.7285	- 25.91
โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน	182.5550	131.2540	-51.3010	- 28.10
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ	67.6980	31.5359	-36.1621	- 53.42
โครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	67.6980	31.5359	-36.1621	- 53.42
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	27.0980	30.6354	3.5374	13.05
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	15.1990	13.9330	-1.2660	- 8.33
โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	11.8990	16.7024	4.8034	40.37
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	65.8581	42.6890	-23.1691	- 35.18
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการหลวง	65.8581	42.6890	-23.1691	- 35.18

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

1) จากการศึกษาดำเนินโครงการที่ผ่านมา พบว่า กรมการข้าวมีความพยายามเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ โครงการพัฒนาหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ช่วยเหลือเกษตรกรเชิงรุก และโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แต่จากการติดตามผลลัพธ์จากการดำเนินงานโดยวัดจากผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ต่อปี พิจารณาจากผลผลิตสินค้าเกษตรจากแปลงต้นแบบที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงฯ ลดลงร้อยละ 22.18 ดังนั้น หน่วยงานควรมีวิธีการทบทวนแนวทางการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้นอย่างไรให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

2) การติดตามผลการดำเนินงาน “โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว” ระยะเวลาดำเนินการ 12 ปี (ปี 2561-2572) วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ 10,182.1148 ล้านบาท ในปี 2569 ขอรับงบประมาณจำนวน 1,938.2165 ล้านบาท จากการศึกษารายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ ของสำนักงานงบประมาณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินการดำเนินโครงการดังกล่าวในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2567 พบว่า

2.1) ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด แบ่งเป็น

2.1.1) ภาพรวมผลการปฏิบัติงาน : มีเพียงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ผลการปฏิบัติงานทั้ง 3 ตัวชี้วัดเป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ (1) ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี จำนวน 40,000 ตัน (2) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 95,366 ตัน และ (3) สินค้าข้าวมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ผลการดำเนินงาน

2.1.2) ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณ : โครงการมีผลการเบิกจ่ายต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ในทุกปี แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ได้แก่ ปี 2565 เบิกจ่าย 97.41% ปี 2566 เบิกจ่ายเพียง 78.67% และปี 2567 เบิกจ่าย 98.50% โดยงบประมาณส่วนใหญ่ใช้เพื่อผลิตและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมถึงก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ ทั้งนี้ การใช้จ่ายเป็นไปตามวงงานที่กำหนด

2.2) ด้านประสิทธิภาพ : ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2565 - 2567 ส่วนใหญ่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากทั้งหมด 9 ตัวชี้วัดมีเพียง 5 ตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 55.56 ขณะที่ผลการใช้จ่ายยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากปัจจัยภายนอก เช่น ปัญหาทางเทคนิคของโครงการ สภาพพื้นที่และอากาศ รวมถึงการอยู่ระหว่างการลงทุนด้านเครื่องจักร อาคาร และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโดยรวมของการดำเนินงาน

2.3) ด้านประสิทธิผล : โครงการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน โดยตลอดช่วงปี 2565-2567 สามารถจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีคุณภาพมาตรฐานรวม 279,855.92 ตัน เพาะปลูกได้ในพื้นที่รวม 13.33 ล้านไร่ เกษตรกรเข้าถึงเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีมากขึ้น พร้อมทั้งได้รับองค์ความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอาชีพและความเข้มแข็งของชุมชน

นอกจากนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจสูง เชื่อมั่นในคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ราคายุติธรรม และบางส่วนได้ปรับบทบาทจากผู้รับประโยชน์เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพให้กับโครงการและภาคเอกชน ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิผลที่ยั่งยืนของโครงการ

2.4) ด้านผลกระทบ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ : เกษตรกรแปลงขยายมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายข้าวที่ได้มาตรฐานและใช้เทคโนโลยีทันสมัย เกษตรกรทั่วไปสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และขายข้าวได้ราคาดีขึ้น แม้เกษตรกรรายย่อยยังเผชิญต้นทุนสูงและต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม และภาพรวมโครงการช่วยเพิ่มรายได้โดยรวมและส่งเสริมเศรษฐกิจภาคเกษตร

ผลกระทบทางสังคม : เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำนาภายในครอบครัว ลดการย้ายถิ่นเนื่องจากเกษตรกรมีรายได้มั่นคงจากการทำนา การมีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มั่นคงช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหาร เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีช่วยเกษตรกรฟื้นตัวหลังภัยธรรมชาติได้รวดเร็ว

2.5) ด้านความยั่งยืน : พบว่า การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวช่วยให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ใช้หมุนเวียนเอง ลดต้นทุน สร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ลดการซื้อจากภายนอก ความยั่งยืนของโครงการขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 4 ด้าน: (1) การออกแบบโครงการ – ต้องเน้นคุณภาพพันธุ์ ความเหมาะสม การฝึกอบรม และเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ในราคาที่เหมาะสม (2) เศรษฐกิจและสังคม – เกษตรกรควรเข้าถึงตลาดและเงินทุนง่าย มีรายได้มั่นคง และสามารถรับมือความเสี่ยงได้ (3) ด้านสถาบัน – ภาครัฐต้องมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และ (4) สิ่งแวดล้อม – ต้องพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ต้านทานโรค แมลง และสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงได้

2.6) ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ : โครงการช่วยให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจำนวน 279,855.92 ตัน เพาะปลูกได้ 13.33 ล้านไร่ ช่วยลดต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์รวม 1,333 ล้านบาทจากการใช้อัตราเมล็ดพันธุ์น้อยลงและมีคุณภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรยังได้รับประโยชน์เพิ่มเติม ได้แก่ ได้เมล็ดพันธุ์ราคาถูกกว่าตลาด ได้รับอุปกรณ์และความรู้ด้านการผลิต เกษตรกรที่จัดทำแปลงขยายมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 20,000–30,000 บาท/ปี ช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และจำหน่ายได้ราคาสูงขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มโดยรวม

2.7) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ : โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวประสบอุปสรรคหลายด้าน ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืน ได้แก่ ขาดทรัพยากรทั้งบุคลากร เครื่องมือ และงบประมาณการฝึกอบรมองค์ความรู้ไม่ต่อเนื่อง จากการเกษียณของผู้มีประสบการณ์ เมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน มีการปนเปื้อนประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ขาดแรงงาน และเก็บเกี่ยวไม่ถูกวิธี ต้นทุนและราคาปัจจัยการผลิตสูง เกษตรกรขาดแรงจูงใจ เพราะผลตอบแทนไม่แน่นอน ปริมาณเมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์สูงทำให้เกษตรกรแบกภาระต้นทุน

จากปัญหาการขาดการวางแผนการลงทุนระยะยาว ส่งผลให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวหลายแห่งไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มศักยภาพ ทั้งที่มีเครื่องมือครบแต่ขาดบุคลากร หรือในบางแห่งมีบุคลากรแต่ขาดอุปกรณ์สนับสนุน อีกทั้งยังพบปัญหาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ เช่น การปนเปื้อน และปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ขณะเดียวกัน ราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ที่สูงยังส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรายย่อยโดยตรง

ดังนั้น กรมการข้าว ควรกำหนดกรอบงบประมาณด้านเครื่องจักรและโครงสร้างพื้นฐานให้ชัดเจน โดยจัดสรรอย่างสมดุลกับจำนวนบุคลากร เพื่อให้ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ดำเนินการได้เต็มประสิทธิภาพ

จากการศึกษารายละเอียดโครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พบว่ามีรายการค่าก่อสร้างอาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ พร้อมระบบควบคุม และค่าก่อสร้างอื่นๆ จำนวน 6 รายการ จำนวน 892.2438 ล้านบาท ของศูนย์วิจัยและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรุงเทพมหานคร รายละเอียดดังนี้

2.1.2.7 ค่าก่อสร้างอื่น ๆ	892,243,800 บาท
(1) ค่าก่อสร้างอื่น ๆ ที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท	
รวม 8 รายการ (รวม 22 หน่วย)	142,756,600 บาท
(2) อาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ พร้อมระบบควบคุมการหมุนเวียนอากาศ	
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 15 อาคาร	252,430,500 บาท
(3) อาคารเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบควบคุมอุณหภูมิ	
พร้อมครุภัณฑ์ประกอบของศูนย์วิจัยข้าว แขวงลาดยาว เขตจตุจักร	
กรุงเทพมหานคร 6 อาคาร	94,282,800 บาท
(4) อาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ของศูนย์วิจัยข้าว แขวงลาดยาว	
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 9 อาคาร	151,458,300 บาท
(5) อาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว แขวงลาดยาว	
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 14 อาคาร	235,601,800 บาท
(6) อาคารเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบควบคุมอุณหภูมิ	
พร้อมครุภัณฑ์ประกอบของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว แขวงลาดยาว เขตจตุจักร	
กรุงเทพมหานคร 1 อาคาร	15,713,800 บาท

จากรายการค่าก่อสร้างฯ ข้างต้น จึงมีข้อสังเกตว่า
- การก่อสร้างอาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ และระบบควบคุมอุณหภูมิในพื้นที่กรุงเทพฯ มีความจำเป็นเชิงพื้นที่อย่างไร ทั้งที่กรุงเทพฯ ไม่ใช่พื้นที่เพาะปลูกข้าวหลักของประเทศ เหตุใดจึงเลือกลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในเขตเมืองมากถึง 6 รายการ ในขณะที่ภาคเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด
- หน่วยงานมีแผนการใช้ประโยชน์จากอาคารอย่างไร และสามารถรองรับปริมาณเมล็ดพันธุ์ได้กี่ตันต่อปี อาคารที่ก่อสร้างจะช่วยลดการสูญเสียหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรในระดับภูมิภาคได้อย่างไร
- หน่วยงานมีแผนเปรียบเทียบต้นทุน-ผลประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis) สำหรับการลงทุนในเขตกรุงเทพฯ กับการลงทุนในพื้นที่เป้าหมายทางการเกษตรโดยตรงหรือไม่ เนื่องจากงบประมาณจำนวนเกือบ 900 ล้านบาท หากนำไปลงทุนในศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่เพาะปลูกหลัก จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงประสิทธิผลมากกว่าหรือไม่
- หน่วยงานมีแนวทางติดตามและประเมินผลการใช้งานอาคารที่ชัดเจนหรือไม่ เพื่อให้สามารถพิสูจน์ความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณระยะยาว

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
กรมการข้าว	4,486.4769	4,486.4769	1,369.3242	30.52	2,679.3778	59.72
รายจ่ายประจำ	2,252.5942	2,260.7670	1,283.1945	56.76	1,325.0881	58.61
รายจ่ายลงทุน	2,233.8827	2,225.7099	86.1297	3.87	1,354.2897	60.85

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 13.95 โดยรายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 14.72 และรายจ่ายลงทุนต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 12.48 ผลการใช้จ่ายดังกล่าวสะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจนในมิติ "เพิ่มรายได้" และ "ลดต้นทุน" ของครัวเรือนเกษตรกร โดยควรระบุเพิ่มเติมถึงรายได้และต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปว่ามาจากปัจจัยใดในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ในอนาคต	✓	
2. หน่วยงานควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการปุ๋ยคนละครึ่งได้ เนื่องจากไม่มีเงินสดที่จะชำระค่าปุ๋ย รวมถึงควรส่งเสริมเกษตรกรปลูกข้าวน้ำตาดต่ำ	✓	
3. หน่วยงานควรส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm) โดยใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการบริหารงาน และหาตลาดหรือผู้ซื้อให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรไทยมีรายได้มากขึ้น	✓	
4. หน่วยงานควรสนับสนุนให้ประชาชนบริโภคข้าวอินทรีย์ และสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวชนิดนี้ให้มากขึ้น เช่น การจูงใจในเรื่องของราคาที่เหมาะสมกับทั้งผู้ซื้อและผู้ปลูกข้าว	✓	

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
5. หน่วยงานควรร่วมกับกรมวิชาการเกษตร ในการการวิจัยและพัฒนาผลิตพันธุ์ข้าวเพื่อเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพ รวมถึงขยายพันธุ์และส่งต่อให้กับเกษตรกรเนื่องจากปัจจุบันการส่งต่อพันธุ์ข้าวหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรในราคาที่ไม่เป็นธรรม และไม่ทั่วถึง ส่งผลกระทบต่อผลผลิตด้านการเกษตร รวมถึงควรผลักดันการทำเกษตรอินทรีย์ให้มากยิ่งขึ้น		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
<p>1) การติดตั้งเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวในศูนย์วิจัยข้าวสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์วิจัยมากน้อยเพียงใด</p> <p>2) จากข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ปีที่ผ่านมาระบุว่า ควรเร่งการพัฒนาและวิจัยพันธุ์ข้าวให้รวดเร็วขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิต และได้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น รวมถึงการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเร่งการพัฒนาและวิจัยพันธุ์ข้าวอยู่ที่สัดส่วนเท่าใด เพิ่มขึ้นหรือลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา</p>

กรมประมง

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้า 357)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: ยกระดับการประมงไทยให้แข่งขันได้ โดยใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล พร้อมผลักดันงานวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร

พันธกิจ:

- 1) สร้างสมดุลการประมงที่รักษาสินแวดล้อม พร้อมได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องและมั่นคง
- 2) เสริมความมั่นคงให้เกษตรกรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เพิ่มทั้งผลผลิตและมูลค่า
- 3) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยสินค้าดี มีคุณภาพ ปลอดภัย และหลากหลาย
- 4) ยกระดับการประมงไทยด้วยงานวิจัยและพัฒนา พร้อมตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

(SDG)

5) พัฒนากำลังคนและการดำเนินงานของรัฐให้ทัดเทียมสากลจนเกิดการยอมรับในระดับนานาชาติ
ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : พื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับ ที่ทำการประมงได้อย่างยั่งยืน สร้างความมั่นคงทางอาหารให้ ประชาชนในประเทศ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงเพื่อสร้าง ความสามารถในการแข่งขันภาคการประมงของประเทศ - ตัวชี้วัด : ปริมาณการส่งออกสินค้าประมง - ตัวชี้วัด : อัตราการบริโภคสัตว์น้ำเฉลี่ยต่อคนต่อปี	ตัน กิโลกรัม	1,586,000 36.00	1,750,000 36.07

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

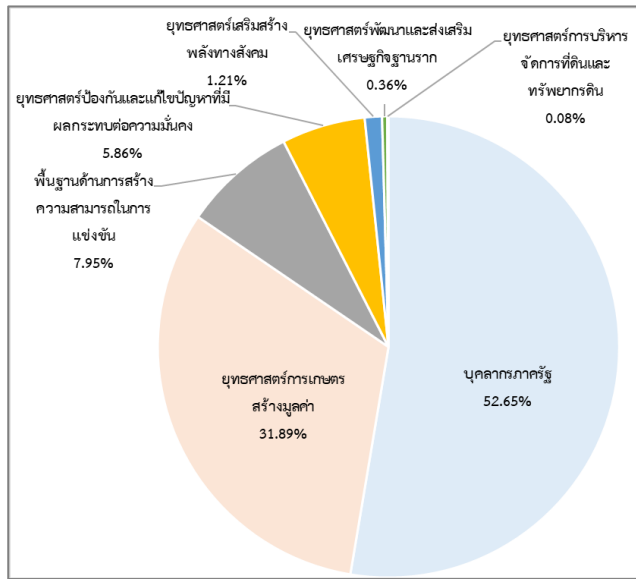
- 1) จากพันธกิจของหน่วยงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนางานด้านการประมงอย่างไร โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงสัตว์น้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากร และการส่งเสริมความยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) งบประมาณดังกล่าวอยู่ภายใต้แผนงานหรือโครงการใด และมีกรอบการวิจัยในด้านใดบ้าง พร้อมทั้งมีเป้าหมายการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างไรในเชิงนโยบายหรือเชิงพื้นที่
- 2) จากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : อัตราการบริโภคสัตว์น้ำเฉลี่ย 36 กิโลกรัมต่อคนต่อปี หน่วยงานมีแผนงานโครงการใดที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของตัวชี้วัดดังกล่าว และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
- 3) ผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน : ผลผลิตสัตว์น้ำเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 เท่ากันทุกปี ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

3. สร้างโอกาสและความเสมอภาคให้เกษตรกร						
ด้านการประมง						
- ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ผลผลิตสัตว์น้ำเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	5	5	5	5

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 52.65

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมประมง	3,966.0198	4,516.4897	550.4699	13.88
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,352.4728	2,377.8049	25.3321	1.08
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาระบบการวิจัยและส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร	2,352.4728	2,377.8049	25.3321	1.08
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	20.3000		-20.3000	-100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	20.3000		-20.3000	-100.00
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	1.8900		-1.8900	-100.00
โครงการพัฒนาหนองหารด้านการประมง	1.8900		-1.8900	-100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	314.0086	359.1058	45.0972	14.36
พัฒนาศักยภาพด้านการประมง	314.0086	359.1058	45.0972	14.36
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	932.4445	1,440.1108	507.6663	54.44
โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	6.0075		-6.0075	-100.00
โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	565.6168	942.2227	376.6059	66.58
โครงการพัฒนาระบบการวิจัย	24.7007	36.0624	11.3617	46.00
โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านการประมง	36.5975		-36.5975	-100.00
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	244.2831	296.7947	52.5116	21.50
โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง		88.8401	88.8401	100.00
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	13.0989		-13.0989	-100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	1.6830		-1.6830	-100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้		19.0000	19.0000	100.00
โครงการส่งเสริมอาชีพประมง	15.6526	26.1279	10.4753	66.92
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	24.8044	31.0630	6.2586	25.23
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	3.9970	3.7500	-0.2470	-6.18
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	3.9970	3.7500	-0.2470	-6.18
แผนงานยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง	259.1985	264.8753	5.6768	2.19
โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมง	259.1985	264.8753	5.6768	2.19
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	19.9800	16.3395	-3.6405	-18.22
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	19.9800	16.3395	-3.6405	-18.22
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	61.7284	54.5034	-7.2250	-11.70
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	61.7284	54.5034	-7.2250	-11.70

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

งบประมาณในปี 2569 เพิ่มขึ้น 550.4699 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.88 งบประมาณที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
กรมประมง	3,966.0198	3,966.0198	2,314.0159	58.35	2,661.7132	67.11
รายจ่ายประจำ	3,483.6775	3,466.0693	2,136.9657	61.65	2,273.1127	65.58
รายจ่ายลงทุน	482.3423	499.9505	177.0502	35.41	388.6005	77.73

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณของกรมประมงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 73.67) ร้อยละ 6.56 เนื่องจากรายจ่ายประจำใช้จ่ายได้ต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) ร้อยละ 7.75 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรแก้ปัญหาการนำเข้าปลากระพงขาวเถื่อน ซึ่งทำให้ปลากระพงขาวของประเทศไทยมีราคาตกต่ำ สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาของไทย	✓	
2. ควรหาแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืดให้มากขึ้นเพราะในปัจจุบันเกษตรกรตัดสินใจเลี้ยงปลาน้ำจืดเพราะเห็นว่ารายได้ไม่คุ้มกับต้นทุน เนื่องจากการนำเข้าปลาน้ำจืดจากพื้นที่อื่นมาจำหน่ายในพื้นที่ของเกษตรกร	✓	
3. หน่วยงานควรดำเนินโครงการเพื่อแจกจ่ายพันธุ์ปลาและพันธุ์กุ้งให้เกษตรกรสำหรับให้เกษตรกรนำไปเพาะเลี้ยงสร้างรายได้และประชาชนมีสัตว์น้ำบริโภคเพียงพอต่อความต้องการ	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>1) จากข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ในปีที่ผ่านมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการนำเข้าปลากระพงเถื่อนหรือไม่ รวมถึงมีมาตรการส่งเสริมให้เกษตรกรกลับมาเลี้ยงปลาน้ำจืด และมีการแจกจ่ายพันธุ์ปลาเพื่อฟื้นฟูการเลี้ยงปลาน้ำจืดในกลุ่มเกษตรกรที่เลิกเลี้ยงไปก่อนหน้านี้หรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) สถานการณ์ปัญหาปลาหมอหางดำแพร่พันธุ์เข้าสู่แหล่งน้ำหลายจังหวัด ส่งผลต่อระบบนิเวศและพื้นที่เพาะเลี้ยง ทำให้สัตว์น้ำท้องถิ่นหลายชนิดหายไป ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจรุนแรง โดยเฉพาะสำหรับเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ปลา และหอย มูลค่าความเสียหายจำนวนมาก หน่วยงานมีแผนเชิงรุกในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร</p>

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

3) หน่วยงานมีแนวทางหรือแผนการดำเนินการอย่างไรในการช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เช่น ปลากระพง และกุ้ง ซึ่งเป็นต้นทุนหลักของการผลิต และในด้านการสนับสนุนการลงทุนและพัฒนาตลาดสัตว์น้ำเศรษฐกิจ หน่วยงานมีมาตรการส่งเสริมหรือโครงการใดที่สามารถสร้างโอกาสทางการตลาดหรือเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมบ้างหรือไม่

4) หน่วยงานมีแผนหรือแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์สัตว์น้ำของไทยให้มีคุณภาพสูง โดยเฉพาะในกลุ่มสัตว์น้ำที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ปลาสวายงาม ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศหรือไม่ มีการวางเป้าหมายหรือโครงการใดในการวิจัย พัฒนา และผลักดันสายพันธุ์ไทยให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากลหรือไม่

กรมปศุสัตว์

(เอกสารงบประมาณ ขวาคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 405)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : การปศุสัตว์ของไทยได้รับการพัฒนา และมีศักยภาพเพิ่มขึ้น สินค้าปศุสัตว์มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ตลอดจนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปศุสัตว์มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง			
- ตัวชี้วัด : มูลค่าของสินค้าปศุสัตว์และบริการที่ผลิตได้ ภายในประเทศเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	4.00	3.00
- ตัวชี้วัด : สถานประกอบการปศุสัตว์เพื่อการส่งออกที่ได้รับ การตรวจประเมิน GHPs และ/หรือระบบ HACCP ผ่านเกณฑ์มาตรฐานไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	85	85

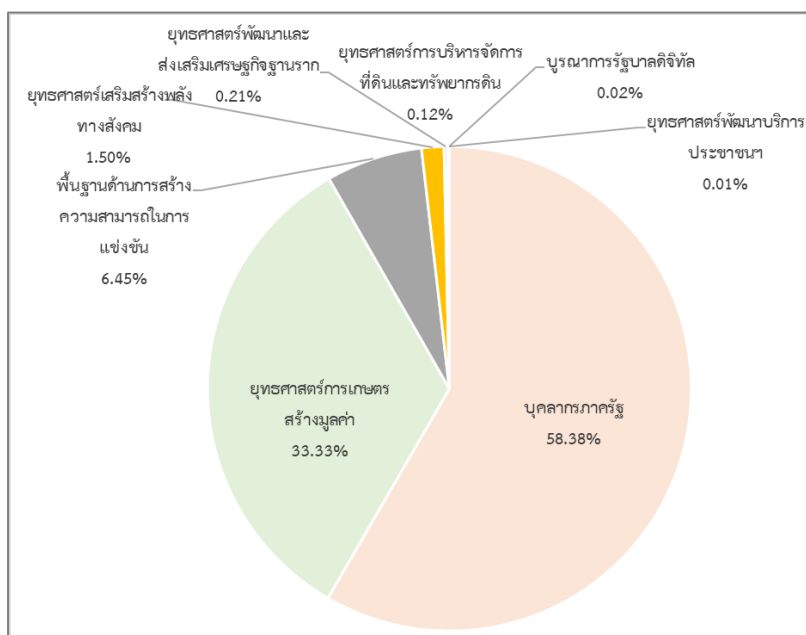
ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

1) หน่วยงานมีผลการดำเนินงานด้านมูลค่าการผลิตสินค้าปศุสัตว์เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาอย่างไร และมีปัจจัยใดที่ทำให้ต้องปรับลดตัวชี้วัดจากร้อยละ 4.00 เหลือร้อยละ 3.00 ในปี 2569 ทั้งที่ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น

2) ปัจจุบันมีสถานประกอบการปศุสัตว์เพื่อการส่งออกที่ผ่านการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GHPs และ/หรือระบบ HACCP แล้วจำนวนเท่าใด ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานได้กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดในระดับเท่าเดิมกับปีที่ผ่านมา

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็น งบประมาณภายใต้แผนงาน บุคลากรภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 58.38

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมปศุสัตว์	5,543.1230	5,820.4595	277.3365	5.00
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	3,404.2117	3,398.1070	-6.1047	-0.18
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรฯ	3,404.2117	3,398.1070	-6.1047	-0.18
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	11.7328		-11.7328	-100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	11.7328		-11.7328	-100.00
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล		0.9990	0.9990	100.00
โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล กรมปศุสัตว์		0.9990	0.9990	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน	356.5667	375.2199	18.6532	5.23
พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	356.5667	375.2199	18.6532	5.23
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	1,666.0634	1,939.7116	273.6482	16.42
โครงการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรรมแห่งชาติ (National Agricultural Big Data Center)	8.1600	8.6650	0.5050	6.19
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	1.3381	1.7058	0.3677	27.48
โครงการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและพัฒนาสุขภาพสัตว์		925.7352	925.7352	100.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	27.4477	27.2436	-0.2041	-0.74
โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย		18.0525	18.0525	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	1,117.4411	554.2515	-563.1896	-50.40
โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสินค้าชุมชน	5.4033	6.8980	1.4947	27.66
โครงการเพิ่มศักยภาพด้านอาหารสัตว์	23.7380	14.6238	-9.1142	-38.39
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	476.9536	377.3223	-99.6313	-20.89
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	5.5816	5.2139	-0.3677	-6.59
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	8.0621	6.8630	-1.1991	-14.87
โครงการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	8.0621	6.8630	-1.1991	-14.87
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ	0.4858	0.4296	-0.0562	-11.57
โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและเพิ่มศักยภาพบุคลากรกรมปศุสัตว์ เพื่อความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน	0.4858	0.4296	-0.0562	-11.57
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	14.0335	12.0897	-1.9438	-13.85
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	2.9290	2.9852	0.0562	1.92
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	11.1045	9.1045	-2.0000	-18.01
แผนงานยุทธศาสตร์สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ พื้นฟู และป้องกันการทำลาย	1.2240		-1.2240	-100.00
โครงการผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1.2240		-1.2240	-100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	1.5703		-1.5703	-100.00
โครงการลดผลกระทบจากภาคปศุสัตว์ร่วมแก้ปัญหาฝุ่นน้ำวิกฤตอย่างยั่งยืน	1.5703		-1.5703	-100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	79.1727	87.0397	7.8670	9.94
โครงการเสริมสร้างทุนทางสังคม	79.1727	87.0397	7.8670	9.94

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหากรณีผู้ประกอบการโรงงานผลิตอาหารสัตว์สร้างมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงงานอาหารสัตว์ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน	✓	✓
2. ควรแก้ไขปัญหาโคและกระบือราคาตกต่ำ จากปัญหานำเข้าเนื้อเถื่อนจากต่างประเทศ พร้อมกำหนดมาตรการป้องกันการลักลอบนำเข้าโคและกระบือเข้าประเทศ และควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งออกโคเนื้อที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้	✓	✓
3. ควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่ประสบปัญหาจากการกีดกันการค้ารับซื้อของกลุ่มนายทุน โดยชะลอใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสุกรออกนอกจังหวัด	✓	
4. ควรส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์สัตว์ โดยยกระดับการผลิตปศุสัตว์ให้ใช้ระยะเวลาสั้น ต้นทุนต่ำ ได้ผลผลิตสูง มีคุณภาพดี และมีมาตรฐานการจัดการสัตว์ที่ดี	✓	
5. ควรปราบปรามการใช้สารเร่งเนื้อแดงที่ก่อให้เกิดมะเร็ง และป้องกันโรคระบาดในสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>1) หน่วยงานมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าโคตกต่ำอย่างไร มีการแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อขยายช่องทางการตลาดหรือไม่</p> <p>2) หน่วยงานมีแนวทางในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคระบาดสัตว์ที่เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย หรือโรคอุบัติใหม่อย่างไร เพื่อให้สามารถจำกัดการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและการส่งออกสินค้า</p> <p>3) หน่วยงานมีแนวทางอย่างไรในการกำหนดแหล่งผลิตนมสำหรับโครงการนมโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่ ลดต้นทุนการขนส่ง และสร้างความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมโคนมในประเทศ</p> <p>4) หน่วยงานมีการบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไรในการขับเคลื่อนปศุสัตว์ระดับตำบล รวมถึงการจัดสรรวัคซีนและยารักษาโรคสัตว์ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกล และบทบาทของปศุสัตว์อำเภอในฐานะผู้ประสานงานหรือพี่เลี้ยงในการบริการด้านสุขภาพสัตว์เป็นไปอย่างทั่วถึงเพียงใด</p> <p>5) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของศูนย์วิจัยพันธุ์สัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ การพัฒนาคุณภาพสายพันธุ์สัตว์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน</p> <p>6) หน่วยงานมีแนวทางในการเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบคุณภาพสินค้านำเข้า เช่น สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ หรือซากสัตว์อย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานกฎหมาย และลดความเสี่ยงจากการบริโภคหรือการแพร่ระบาดของโรคสัตว์ในประเทศ รวมถึงมีมาตรการจัดการกับการนำเข้าสินค้าโดยผิดกฎหมายอย่างไร</p>

กรมวิชาการเกษตร

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 589)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : สินค้าเกษตรด้านพืชได้รับการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่ม			
- ตัวชี้วัด : แหล่งผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชที่ผ่านมาตรฐาน ได้รับการรับรองตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP/ เกษตรอินทรีย์	แปลง	152,000	162,000
- ตัวชี้วัด : สินค้าเกษตรด้านพืชที่ผ่านการตรวจรับรอง สามารถส่งออกได้ โดยไม่ถูกแจ้งเตือนไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	97	97
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถผลิตพืชได้มาตรฐาน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพพื้นที่			
- ตัวชี้วัด : กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชไม่น้อยกว่า	ราย	9,720	10,500
- ตัวชี้วัด : รายได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	10	10

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

จากผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ตัวชี้วัด : แหล่งผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชที่ผ่านมาตรฐานได้รับการรับรองตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP/เกษตรอินทรีย์ ปี 2568 จำนวน 152,000 แปลง และปี 2569 จำนวน 162,000 แปลง และจากการศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ด้านเกษตร พบว่า ผลการดำเนินงานปี 2567 ของแผนฯ เกษตรปลอดภัยไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งพิจารณาจากสินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยวัดจาก

- อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ผลการดำเนินงานร้อยละ 3.14 (ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย)

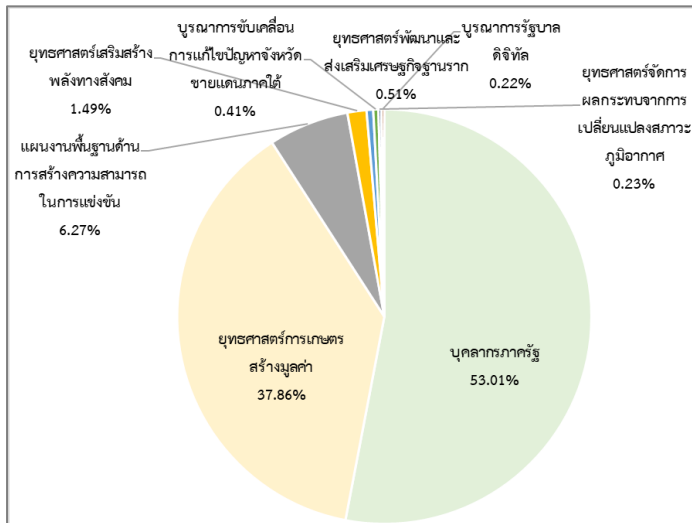
- อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ผลการดำเนินงานร้อยละ -6.42 (ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย)

จากผลการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นสะท้อนประสิทธิผลของการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ดังนั้น ในปี 2569 หน่วยงานมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP และสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างไร

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 53.01

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท				
แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมวิชาการเกษตร	4,045.6199	4,052.8242	7.2043	0.18
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,167.8894	2,148.3817	-19.5077	-0.90
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรฯ	2,167.8894	2,148.3817	-19.5077	-0.90
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	16.4389	16.4289	-0.0100	-0.06
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	16.4389	16.4289	-0.0100	-0.06
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล		8.9626	8.9626	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพการให้บริการของกรมวิชาการเกษตรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์		8.9626	8.9626	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	223.0107	254.0692	31.0585	13.93
บริหารจัดการวิชาการเกษตร	223.0107	254.0692	31.0585	13.93
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	1,500.2513	1,534.4153	34.1640	2.28
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		9.3806	9.3806	100.00
โครงการขับเคลื่อนการลดการสูญเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.3380	3.3380	0.0000	-
โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์	22.1854	29.3780	7.1926	32.42
โครงการขับเคลื่อนการกำกับดูแลสินค้าเกษตรด้านพืช ปศุสัตว์การผลิตและพัฒนาคุณภาพ		5.6500	5.6500	100.00
โครงการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2569	815.7676	608.4429	-207.3247	-25.41
โครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตและความหลากหลายในผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป	2.1950	2.1950	0.0000	-
โครงการพัฒนาระดับเทคโนโลยีมาตรฐานและเครื่องมือห้องปฏิบัติการฯ แปลงผลผลิต และการทดสอบ (DOA Future Lab)	182.3938	367.2833	184.8895	101.37
โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	185.2961	171.9996	-13.2965	-7.18
โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรสมัยใหม่	8.6690	8.6690	0.0000	-
โครงการพัฒนาศูนย์ทรัพยากรพันธุกรรมพืชแห่งชาติ	11.6341	5.3623	-6.2718	-53.91
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	226.4795	210.3000	-16.1795	-7.14
โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง		103.5680	103.5680	100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	6.7903	6.6953	-0.0950	-1.40
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	7.7856		-7.7856	-100.00
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	22.0669	2.1533	-19.9136	-90.24
โครงการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช	5.6500		-5.6500	-100.00
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	60.0067	9.4099	-50.5968	-84.32
โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างยั่งยืนและการจัดการเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ	60.0067	9.4099	-50.5968	-84.32
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	17.9549	20.8677	2.9128	16.22
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	14.0795	15.8925	1.8130	12.88
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	3.8754	4.9752	1.0998	28.38
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	60.0680	60.2889	0.2209	0.37
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	60.0680	60.2889	0.2209	0.37

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)
2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- 1) โครงการสำคัญ เช่น โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หน่วยงานมีระบบติดตามผลอย่างไรเพื่อให้มั่นใจว่า ผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
- 2) การพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer เป็นโครงการระยะยาวที่ดำเนินการหลายปี ต่อเนื่อง หน่วยงานมีระบบติดตามความก้าวหน้าแต่ละระดับอย่างไร มีแผนต่อยอดหลังการอบรมอย่างไร และ ผลสัมฤทธิ์ว่า Smart Farmer ที่ได้รับการอบรมแล้ว มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือเป็นผู้นำในชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม มากน้อยเพียงใด
- 3) โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง : หน่วยงานมีแนวทางในการยกระดับสินค้าเกษตรอย่างไร มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพหรือสมัครใจเข้าร่วมโครงการอย่างไร รวมถึง มีแผนในการยกระดับสินค้าใดบ้าง ในพื้นที่ใด และมีการกระจายการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเพียงใด ภายใต้ ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้จ่ายงบประมาณและสร้างผลลัพธ์ อย่างเป็นรูปธรรม

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลัง โอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วน เบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วน ใช้จ่าย
กรมวิชาการเกษตร	4,045.6199	4,045.6199	1,850.8086	45.75	2,868.1782	70.90
รายจ่ายประจำ	2,873.0117	2,854.4069	1,796.2178	62.93	1,826.5688	63.99
รายจ่ายลงทุน	1,172.6082	1,191.2130	54.5907	4.58	1,041.6094	87.44

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 2.77 และรายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 9.34 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรเร่งหาพันธมิตรสำหรับพื้นที่ที่ทนทานต่อโรคใบด่างเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรที่ปลูกในปัจจุบัน และในขณะเดียวกันควรเร่งวิจัยและพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลังที่ทนทานต่อโรคใบด่าง เนื่องจาก ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และใช้พันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรค ส่งผลให้โรคใบด่างแพร่ระบาดใน มากกว่า 20 จังหวัด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร	✓	
2. ควรปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม การให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการ ปลูกพืชที่ถูกต้องมีคุณภาพที่เหมาะสม ไม่ใช่เพียงจัดอบรมและมีการแจกต้นไม้ ให้เกษตรกรเท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้งบประมาณโดยไม่เกิดประโยชน์	✓	✓
3. ควรร่วมกับกรมการข้าวในการวิจัยและพัฒนาผลิตพันธุ์ข้าวและพันธุ์พืช เพื่อเพิ่มผลิตผลทาง การเกษตรให้มีคุณภาพ รวมถึงขยายพันธุ์และส่งต่อไปยังเกษตรกร เนื่องจากปัจจุบันการส่งต่อ พันธุ์พืชไปยังเกษตรกรหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรในราคาที่แพงเกินไปไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ส่งผลกระทบต่อผลผลิตด้านการเกษตรของประเทศในภาพรวม รวมถึง ควรผลักดันการทำเกษตรอินทรีย์ให้มากยิ่งขึ้น		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- 1) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ปีที่ผ่านมาอย่างไร โดยเฉพาะในประเด็น
 - การเร่งหาและแจกจ่ายพันธุ์มันสำปะหลังที่ทนทานต่อโรคใบด่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบปัญหา
 - การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อรองรับการระบาดของโรคใบด่างในระยะยาว
 - การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมและการให้ความรู้แก่เกษตรกรให้สามารถปลูกพืชได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ แทนการใช้งบประมาณในลักษณะการอบรมและแจกจ่ายต้นไม้ที่อาจไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
- 2) จากปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาด ต้นทุนการผลิตสูง และรายได้เกษตรกรตกต่ำ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากเกษตรกรปลูกพืชที่มีมูลค่าต่ำ ส่งผลต่อรายได้ไม่คุ้มทุนที่ลงไป หน่วยงานมีงบประมาณในการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงในสัดส่วนเท่าใด งบประมาณดังกล่าวอยู่ภายใต้แผนงานหรือโครงการใด

กรมหม่อนไหม

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 811)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

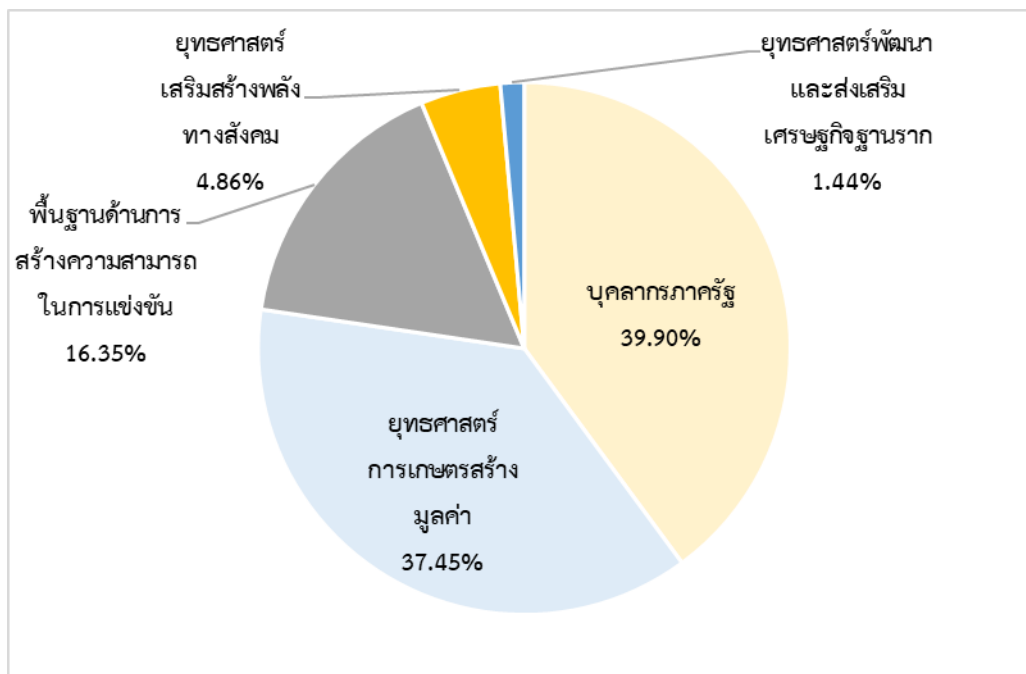
ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : สินค้าหม่อนไหมสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการหม่อนไหมโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์และภูมิปัญญา - ตัวชี้วัด : สินค้าหม่อนไหมมีมูลค่าไม่น้อยกว่า	ล้านบาท	1,300	1,430

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- 1) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร และใช้เทคโนโลยีใดในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ได้สะดวก และการดำเนินโครงการได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนของศูนย์เรียนรู้หรือไม่
- 2) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหม่อนไหมให้เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 39.90

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมหม่อนไหม	641.6513	698.9028	57.2515	8.92
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	276.2722	278.8656	2.5934	0.94
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ	276.2722	278.8656	2.5934	0.94
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	0.7198		-0.7198	100.00
โครงการการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล	0.7198		-0.7198	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	115.5533	114.2432	-1.3101	1.13
การผลิตสินค้าหม่อนไหมได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	115.5533	114.2432	-1.3101	1.13
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรมูลค่าสูง	221.5025	261.7062	40.2037	18.15
โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	1.1800	1.1800	0.0000	-
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	2.3078	2.3078	0.0000	-
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	8.1703	9.8773	1.7070	20.89
โครงการยกระดับเกษตรกรเพื่อการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้านหม่อนไหม	180.4727	199.3747	18.9020	10.47
โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์หม่อนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG	12.1322	8.5643	-3.5679	29.41
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	2.6888	2.6888	0.0000	-
โครงการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ด้านหม่อนไหม)	14.5507	37.7133	23.1626	159.19
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	2.4000		-2.4000	100.00
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่ คทช.	2.4000		-2.4000	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	9.9876	10.0878	0.1002	1.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)	2.3543	2.4545	0.1002	4.26
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	3.1032	3.1032	0.0000	-
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	4.5301	4.5301	0.0000	-
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	15.2159	34.0000	18.7841	123.45
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	15.2159	34.0000	18.7841	123.45

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พ.ร.บ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
กรมหม่อนไหม	641.6513	641.6513	366.1906	57.07	384.8329	59.98
รายจ่ายประจำ	521.9843	522.4982	318.1856	60.90	321.6856	61.57
รายจ่ายลงทุน	119.6670	119.1531	48.0051	40.29	63.1473	53.00

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณของกรมหม่อนไหมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 73.67) ถึงร้อยละ 13.69 โดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนที่มีผลการใช้จ่ายต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) อย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 20.33 และรายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมาย (ร้อยละ 73.33) ร้อยละ 11.76 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

หน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงบประมาณในส่วนของการจ่ายลงทุนอย่างไร เนื่องจากรัฐบาลใช้เป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การดำเนินงานล่าช้าเกิดจากปัจจัยด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผนโครงการ หรือ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบหรือไม่ หน่วยงานมีแนวทางแก้ไขเพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

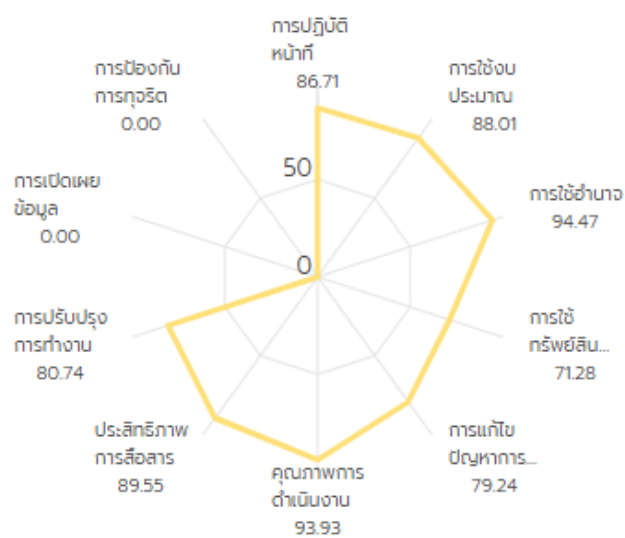
4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรพัฒนาและเพิ่มมูลค่าเทคโนโลยีในการผลิตหม่อนไหม โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตหรือมูลค่าของหม่อนไหมและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี และปรับการประชาสัมพันธ์ในการเสนอข้อมูลงานวิจัยให้ประชาชนทราบถึงผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับหม่อนไหม เพื่อเพิ่มมูลค่า	✓	
2. ควรสนับสนุนการศึกษาที่ทำให้ผ้าไหมสามารถใส่ได้ทุกเวลา เหมาะกับสภาพอากาศ รวมทั้งควรออกแบบให้มีความทันสมัยกับคนทุกเพศทุกวัยมากขึ้น	✓	
3. หน่วยงานควรศึกษาพืชชนิดอื่นและพัฒนาต่อยอดร่วมกับหม่อนไหม เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่น่าสนใจ	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของกรมหม่อนไหม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตามที่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) โดยให้หน่วยงานที่ได้รับคะแนนตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์นั้น ผลการประเมินของกรมหม่อนไหม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 51.60 คะแนน โดยมีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ถึง 5 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 10 ตัวชี้วัด คือ การใช้ทรัพย์สินของราชการ (71.28 คะแนน) การแก้ไขปัญหาการทุจริต (79.24 คะแนน) การปรับปรุงการทำงาน (80.74 คะแนน) ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต ไม่มีคะแนน กรมหม่อนไหมมีแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานอย่างไร

กลุ่มภารกิจด้านการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต

กรมชลประทาน

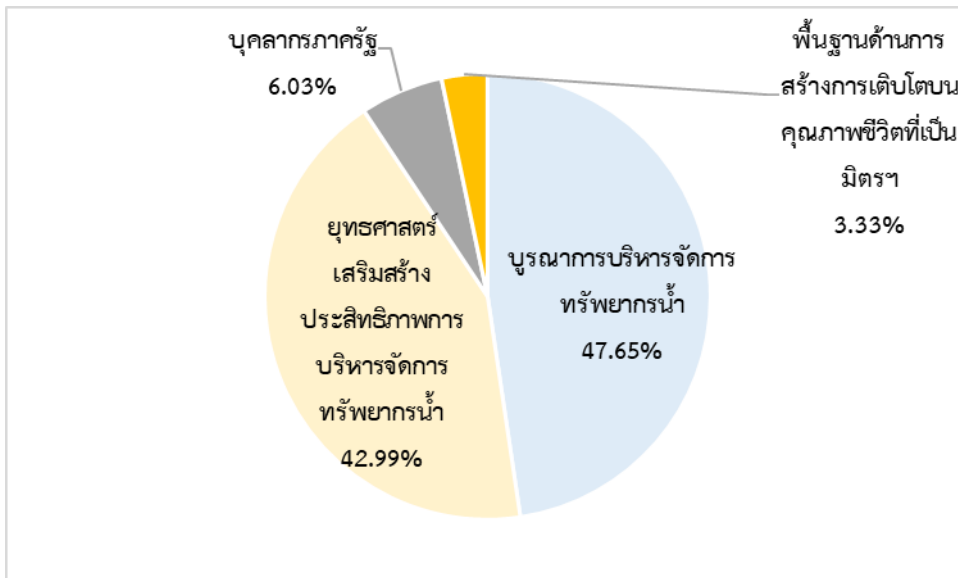
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 109)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม มีแหล่งน้ำต้นทุนที่มีคุณภาพเพื่อการจัดการอย่างสมดุล และสามารถบริหารจัดการน้ำในเขตพื้นที่ชลประทาน ให้ทุกภาคส่วนได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มีในแต่ละปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ตัวชี้วัด : พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น - ตัวชี้วัด : ปริมาตรเก็บกักน้ำที่เพิ่มขึ้น - ตัวชี้วัด : ครบถ้วนได้รับประโยชน์	ไร่ ล้านลูกบาศก์เมตร ครัวเรือน	208,638 107.40 2,214,707	282,555 263.60 2,269,487

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คิดเป็นร้อยละ 47.65

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมชลประทาน	82,746.7218	87,807.8499	5,061.1281	6.12
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	5,393.2121	5,297.6423	-95.5698	- 1.77
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	5,393.2121	5,297.6423	-95.5698	- 1.77
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	41,874.7575	41,841.7574	-33.0001	- 0.08
โครงการกักตุนน้ำ จังหวัดลำปาง	42.7350	161.5871	118.8521	278.11
โครงการเขื่อนทดน้ำจาก จังหวัดอุดรดิตถ์	833.0773	276.6955	-556.3818	- 66.79
โครงการคลองระบายน้ำหลาก บางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	3,331.4765	1,510.2521	-1,821.2244	- 54.67
โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	21,203.3308	23,918.3746	2,715.0438	12.80
โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ 1)	556.9372	379.6326	-177.3046	- 31.84
โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองนครศรีธรรมราช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช	1,262.7196	1,234.4582	-28.2614	- 2.24
โครงการประดูระบายน้ำบ้านก่อพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดสกลนคร	101.9156	105.2456	3.3300	3.27
โครงการประดูระบายน้ำลำน้ำพุง-น้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร	164.5000	145.0000	-19.5000	- 11.85
โครงการประดูระบายน้ำศรีสองรักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	455.2759	182.0520	-273.2239	- 60.01
โครงการปรับปรุงคลองขักน้ำแม่ซ้ายมฝั่งขวา จังหวัดสุโขทัย	20.0000	36.3000	16.3000	81.50
โครงการปรับปรุงคลองยม-น่าน จังหวัดสุโขทัย	624.4090	348.5901	-275.8189	- 44.17
โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ	8,285.3540	8,783.9165	498.5625	6.02
โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย	653.2666	589.8113	-63.4553	- 9.71
โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่วงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่	627.7433	769.6702	141.9269	22.61
โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี	66.8560	240.4268	173.5708	259.62
โครงการอ่างเก็บน้ำคลองโปล้ จังหวัดระยอง	673.5604	1,164.6432	491.0828	72.91
โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี	144.3615	118.4317	-25.9298	- 17.96
โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำกั จังหวัดน่าน	169.9255	446.2858	276.3603	162.64
โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา	662.7340	695.8830	33.1490	5.00
โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำชี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ	1,260.7334	448.3882	-812.3452	- 64.43
โครงการอ่างเก็บน้ำลำสะพุง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ	356.7000	196.1129	-160.5871	- 45.02
โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยกรอกเคียน จังหวัดฉะเชิงเทรา	185.0000	90.0000	-95.0000	- 51.35
โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำร้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรดิตถ์	192.1459		-192.1459	- 100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	1,859.8528	2,921.2204	1,061.3676	57.07
การจัดการงานชลประทาน	1,859.8528	2,921.2204	1,061.3676	57.07
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	33,618.8994	37,747.2298	4,128.3304	12.28
โครงการปรับปรุงงานชลประทาน	11,458.5686		-11,458.5686	- 100.00
โครงการปรับปรุงและสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำชลประทาน		34,806.4588	34,806.4588	100.00
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	2,883.7266	2,940.7710	57.0444	1.98
โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำและงานชลประทาน	19,276.6042		-19,276.6042	- 100.00

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรให้ความสำคัญกับโครงการก่อสร้างฝาย สถานีสูบน้ำพร้อมระบบส่งน้ำหรือการขุดลอก แก้มลิงต่าง ๆ มากกว่าโครงการก่อสร้างซ่อมแซมถนนลาดยางที่อยู่ในความรับผิดชอบของ หน่วยงาน เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรมากกว่า	✓	
2. วิทยาลัยเขตพื้นที่ชลประทานตลอดจนพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะ พื้นที่ที่ยังขาดแคลนน้ำ	✓	
3. ควรมีมาตรการเตรียมการกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝนเพื่อใช้ในฤดูแล้งอย่างเป็นรูปธรรม และควรมี โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมอย่างเป็นรูปธรรม โดยควรจัดทำแผนป้องกันน้ำท่วมอย่างจริงจัง	✓	
4. ควรหาวิธีการเร่งเตือนภัยน้ำท่วมให้ประชาชนทราบอย่างรวดเร็ว โดยลดขั้นตอนการอนุมัติ แจ้งเตือน โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำชี ซึ่งเกิดขึ้นทุกปี	✓	
5. หน่วยงานควรเร่งจ่ายค่าชดเชยการย้ายออกจากพื้นที่เขตน้ำท่วมและเร่งเคลื่อนย้ายประชาชน ออกมา เพื่อให้ผู้รับเหมาสามารถดำเนินการซ่อมแซมความเสียหายจากเหตุน้ำท่วมได้เร็วที่สุด	✓	
6. ควรมุ่งเน้นโครงการชลประทานขนาดเล็กที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีและ ขนาดกลางไม่เกิน 3 ปี ซึ่งจะสามารถดำเนินโครงการได้เร็วกว่าโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่ประสบ ปัญหาไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้		✓
7. ควรก่อสร้างสถานีสูบน้ำและระบบส่งน้ำด้วยไฟฟ้าขนาดเล็กโดยใช้เทคโนโลยีหรือพลังงานอื่น มาทดแทน เพื่อลดภาระค่ากระแสไฟฟ้าของเกษตรกรที่ใช้ในการสูบน้ำเพื่อการเกษตร		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

1) จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ชลประทาน กรณีศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล (PBO) มีประเด็นคำถามดังนี้

1.1) จากการศึกษาการบริหารจัดการน้ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยลงพื้นที่และรับฟังข้อมูล จากเกษตรกร พบว่า แม้จะมีการประชาสัมพันธ์แผนการเพาะปลูกและสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง แต่เกษตรกรในพื้นที่ดอนและพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงน้ำเพื่อการเพาะปลูก ในฤดูแล้งเนื่องจากไม่มีระบบส่งน้ำ เช่น คลองไส้ไก่ ที่เข้าพื้นที่ได้ทั่วถึง ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระ ค่าน้ำมันในการสูบน้ำเองในอัตราขั้นต่ำประมาณ 2,000 บาทต่อรอบการเพาะปลูก และในกรณีที่เกษตรกร ต้องการทำนากนอกแผน เช่น นาปรังรอบ 2 ยังต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดด้วยตนเอง

ดังนั้น หน่วยงานมีแนวทางหรือแผนงานใดในการขยายระบบส่งน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่สูง พื้นที่ดอน หรือพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพื่อช่วยลดภาระต้นทุนของเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมในอนาคตหรือไม่

1.2) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรยังมีข้อจำกัดในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะการขึ้นทะเบียน เกษตรกรที่ไม่มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในแต่ละรอบการเพาะปลูก ส่งผลให้การจัดสรรน้ำไม่สามารถ กระจายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เกษตรกรที่อยู่ใกล้คลองส่งน้ำมักสามารถเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว ได้เร็วกว่า ขณะที่เกษตรกรที่อยู่ปลายคลองมีโอกาสน้อยในการได้รับน้ำเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถ ดำเนินการเพาะปลูกตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น กรมชลประทานมีแนวทางหรือมาตรการใดในการปรับปรุงระบบจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรแบบเรียลไทม์ หรือมีแผนพัฒนาโครงข่ายส่งน้ำให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ปลายคลองได้ทั่วถึงมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรในทุกพื้นที่ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการใช้น้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตรหรือไม่

1.3) จากข้อจำกัดในการกระจายน้ำเข้าสู่แปลงนาที่อยู่ในที่ดอนหรืออยู่ไกลจากคลองชลประทาน ซึ่งเกษตรกรต้องสูบน้ำหลายทอด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และจากการที่กระบวนการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมยังใช้เวลานาน ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่บางส่วนเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม หรือมีการถมแนวคันคลองเดิม หน่วยงานมีแนวทางอย่างไรในการเร่งรัดกระบวนการจัดรูปที่ดินเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการใช้พื้นที่ที่เปลี่ยนไป และสามารถจัดสรรน้ำเข้าสู่พื้นที่เพาะปลูกได้อย่างครอบคลุมและเป็นธรรม

หน่วยงานมีมาตรการจูงใจหรือแนวทางสนับสนุนอย่างไรให้เจ้าของที่ดินยินยอมเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาโครงข่ายชลประทานในระดับไร่นาได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบงบประมาณที่ได้รับ

1.4) จากการศึกษา พบว่า บุคลากรภายในพื้นที่ของกรมชลประทานมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการประตูน้ำ อาคารระบายน้ำ รวมถึงการตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานมีแนวทางอย่างไรในการเสริมสร้างบทบาทของอาสาสมัครชลประทาน หรือกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ให้สามารถมีส่วนร่วมในการสอดส่อง ดูแล และรายงานสถานการณ์ให้เจ้าหน้าที่ทราบได้อย่างต่อเนื่องและมีระบบ

นอกจากนี้ หน่วยงานมีมาตรการสนับสนุนหรือพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายเหล่านี้อย่างไร เพื่อให้สามารถเป็นกำลังเสริมที่มีประสิทธิภาพทดแทนการลดลงของบุคลากรภาครัฐในระยะยาว

2) กรมชลประทานมีแนวทางและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมหลังการก่อสร้างโครงการระบบชลประทานอย่างไร โดยเฉพาะในด้านการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดำเนินโครงการ มีการดำเนินการสำรวจและติดตามสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการหรือไม่ และหน่วยงานมีความร่วมมือกับองค์กรในพื้นที่หรือชุมชนท้องถิ่นในการติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูหรือไม่

3) หน่วยงานมีการประเมินต้นทุนการกักเก็บน้ำต่อหน่วยอย่างไร มีเกณฑ์เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนต่อหน่วยกับผลผลิตทางเศรษฐกิจ หรือประโยชน์เชิงพื้นที่อย่างไร เพื่อสะท้อนความคุ้มค่าของงบประมาณ

4) ด้านการออกแบบคุณสมบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม กรมชลประทานมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ใช้น้ำประโยชน์ที่หลากหลายหรือไม่ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ชุมชนชายขอบ และกลุ่มเปราะบางทางสังคม มีช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่มหรือไม่ และมีการประเมินความพึงพอใจหรือการเข้าถึงบริการของกลุ่มต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบชลประทานตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนหรือไม่

5) กรมชลประทานมีแนวทางหรือกระบวนการอย่างไรในการออกแบบระบบชลประทานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ชุมชนชายขอบ และกลุ่มเปราะบางทางสังคม มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นหรือกลไกการมีส่วนร่วมจากกลุ่มผู้ใช้น้ำที่หลากหลายหรือไม่ และในด้านการสื่อสาร มีการจัดให้มีช่องทางการสื่อสารหรือเผยแพร่ข้อมูลที่เข้าถึงง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่มหรือไม่

นอกจากนี้ หน่วยงานมีการประเมินความพึงพอใจหรือการเข้าถึงบริการของกลุ่มผู้ใช้น้ำต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงบริการและโครงการให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงหรือไม่

6) กรมชลประทานมีแผนการขยายพื้นที่ชลประทานในอนาคตอย่างไร เพื่อให้ครอบคลุมทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรที่อยู่นอกเขตชลประทาน ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

ทั้งนี้ เนื่องจากระบบชลประทานยังมีความกระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง จึงมีประเด็นว่าหน่วยงานมีแนวทางใดในการเร่งขยายระบบชลประทานไปยังพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมอย่างหนาแน่น เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรม

กองทุนจัดรูปที่ดิน (กรมชลประทาน)

(เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 20 หน้า 183)

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและปรับปรุงงานจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินให้ที่ดินมีความเหมาะสมกับการทำการเกษตรกรรมที่สมบูรณ์ โดยการจัดระบบชลประทานจัดสร้างทางลำเลียงในไร่นาปรับระดับพื้นที่ดิน ทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางผังจัดรูปที่ดินใหม่

2. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่เกษตรกรรม มีระบบชลประทานในไร่นาสามารถได้รับน้ำทั่วถึงทุกแปลงเกษตรกรรมผ่านคูส่งน้ำหรือท่อส่งน้ำพร้อมมีทางลำเลียงผลผลิตเข้าสู่แปลงเกษตร - ตัวชี้วัด : จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับ การจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพิ่มขึ้น	ไร่	98,484	96,289

3. สรุปภาพรวมงบประมาณ

3.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กองทุนจัดรูปที่ดิน กรมชลประทาน	1,344.0000	1,506.5000	162.5000	12.09
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	1,344.0000	1,506.5000	162.5000	12.09
การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,335.0000	1,500.0000	165.0000	12.36
การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม (เงินนอกงบประมาณ)	9.0000	6.5000	- 2.5000	- 27.78

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

กรมฝนหลวงและการบินเกษตร

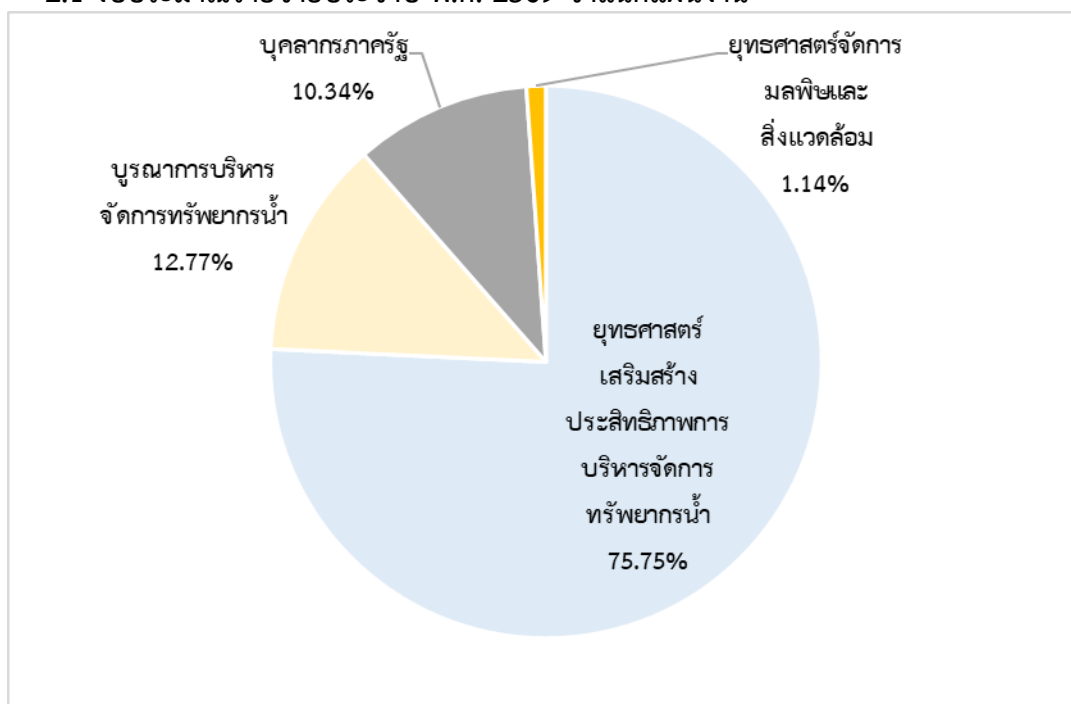
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 471)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : การบริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ ให้เกิดฝนในปริมาณและการกระจายที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และบรรเทาภัยพิบัติด้านไฟฟ้า หมอกควัน และลูกเห็บ			
- ตัวชี้วัด : ปริมาณฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวง	ล้านลูกบาศก์ เมตร	1,600	1,610
- ตัวชี้วัด : พื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้ง ได้รับการช่วยเหลือตามแผนปฏิบัติการฝนหลวง	ร้อยละ	82	83

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คิดเป็นร้อยละ 75.75

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,379.0398	2,715.4987	336.4589	14.14
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	278.3675	280.7396	2.3721	0.85
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	278.3675	280.7396	2.3721	0.85
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	338.7026	346.7726	8.0700	2.38
โครงการดัดแปรสภาพอากาศ	338.7026	346.7726	8.0700	2.38
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	0.3403		-0.3403	100.00
โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐ เพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล	0.3403		-0.3403	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	864.2309		-864.2309	100.00
การสนับสนุนการปฏิบัติการฝนหลวงและบริการด้านการบิน	864.2309		-864.2309	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม		31.0000	31.0000	100.00
โครงการบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)		31.0000	31.0000	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	897.3985	2,056.9865	1,159.5880	129.22
การสนับสนุนการปฏิบัติการฝนหลวงและบริการด้านการบิน		1,265.3816	1,265.3816	100.00
โครงการจัดหาอากาศยานสำหรับการปฏิบัติการฝนหลวง	872.5553	787.5214	-85.0339	9.75
โครงการบรรเทาความรุนแรงของการเกิดพายุลูกเห็บ		4.0835	4.0835	100.00
โครงการสนับสนุนการดำเนินการพัฒนา บริหารจัดการและดำเนินการกักตุนสภาพอากาศ	24.8432		-24.8432	100.00

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

งบประมาณในปี 2569 เพิ่มขึ้น 336.4589 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.14 ส่วนใหญ่เพิ่มภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การสนับสนุนการปฏิบัติการฝนหลวงและบริการด้านการบิน

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พ.ร.บ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,379.0398	2,379.0398	976.4741	41.04	1,997.0072	83.94
รายจ่ายประจำ	710.9024	749.4410	402.2498	53.67	467.4240	62.37
รายจ่ายลงทุน	1,668.1374	1,629.5988	574.2243	35.24	1,529.5832	93.86

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ภาพรวมผลการใช้จ่ายงบประมาณของกรมฝนหลวงและการบินเกษตรเป็นไปตามเป้าหมาย แต่เมื่อพิจารณาตามประเภทรายจ่ายพบว่า รายจ่ายประจำมีการใช้จ่ายต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด (ร้อยละ 73.33) ร้อยละ 10.96 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรให้ความสำคัญกับการทำฝนเทียมได้ตรงพื้นที่เป้าหมายมากขึ้น และควรจัดหา น้ำแข็งแห้งซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการทำฝนเทียมให้เพียงพอ เพื่อให้การทำฝนเทียมเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด	✓	
2. ควรให้ความสำคัญกับการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เช่น การบำรุงรักษาเฮลิคอปเตอร์ และเครื่องบินสำหรับการปฏิบัติการฝนหลวงอันเป็นการใช้งานวัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ลดภาระงบประมาณในการสั่งซื้ออุปกรณ์ใหม่ และมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่พร้อมใช้งานสามารถ ช่วยเหลือเกษตรกรที่เดือดร้อนได้ทันที		✓

กรมพัฒนาที่ดิน

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 489)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่เกษตรกรรมสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต - ตัวชี้วัด : พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของที่ดิน - ตัวชี้วัด : ฐานข้อมูลทรัพยากรดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดิน	ไร่ ฐานข้อมูล	1,820,076 2	1,812,455 2
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกร หมอดินอาสา รวมถึงประชาชนทั่วไป สามารถนำนวัตกรรม การพัฒนาที่ดินไปใช้เพื่อการผลิตทางการเกษตร - ตัวชี้วัด : เกษตรกร หมอดินอาสา และประชาชนทั่วไป ได้รับการส่งเสริม สาธิต และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน จนสามารถนำไปใช้ขยายผลให้เกิดความตระหนักในการรักษาทรัพยากรดิน	ราย	596,575	593,490

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- เหตุใดค่าเป้าหมายตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการพัฒนา ในปี 2569 มีการลดค่าเป้าหมายลงจาก 1,820,076 ไร่ในปี 2568 เหลือ 1,812,455 ไร่
- ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : ฐานข้อมูลทรัพยากรได้รับการปรับปรุง กรมพัฒนาที่ดินมีแนวทางอย่างไรในการพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมมากขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อสนับสนุนการจัดทำ Zoning การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร (Land Use Zoning for Agriculture) ได้หรือไม่
- โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร งบประมาณลดลง 287 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.49 เนื่องจากมีการลดจำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อบรรเทาภัยแล้ง จาก 40,000 ไร่ในปี 2568 เหลือเพียง 4,950 ไร่ ในปี 2569 และลดจำนวนมาตรการบริหารจัดการน้ำในดินที่ได้รับการก่อสร้างจาก 1,200 แห่งในปี 2568 เหลือเพียง 150 แห่งในปี 2569

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2567 แผน (ผล)*	ปี 2568 แผน	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : พื้นที่ที่ได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง	ไร่	60,000 (-)	40,000	-	-	-
เชิงปริมาณ : มาตรการบริหารจัดการน้ำในดินที่ได้รับการก่อสร้าง	แห่ง	1,800 (-)	1,200	-	-	-
เชิงคุณภาพ : พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการพัฒนาทรัพยากรดินและน้ำที่มีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงขึ้นด้วยข้อมูลจากสภาพสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	-	80	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	492.0250	328.0250	-	-	-

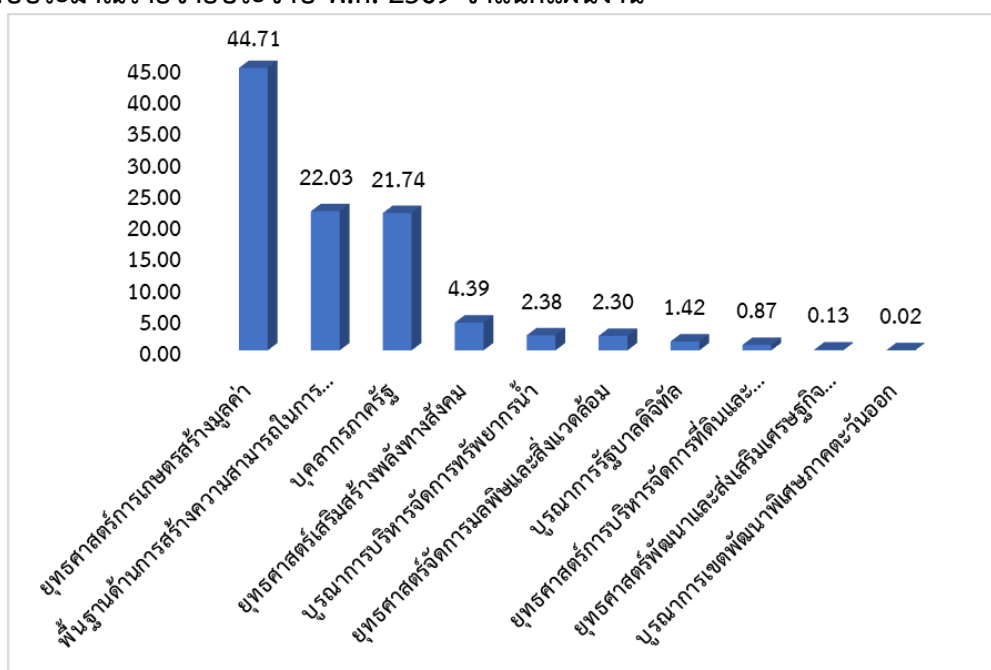
ปี 2568

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : พื้นที่ที่ได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง	ไร่	100,000 (16,360)	4,950	-	-	-
เชิงปริมาณ : มาตรการบริหารจัดการน้ำในดินที่ได้รับการก่อสร้าง	แห่ง	3,000 (836)	150	-	-	-
เชิงคุณภาพ : พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการพัฒนาทรัพยากรดินและน้ำที่มีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงขึ้นด้วยข้อมูลจากสภาพสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80 (-)	80	-	-	-

ปี 2569

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า คิดเป็นร้อยละ 44.71

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมพัฒนาที่ดิน	4,748.7556	5,216.8790	468.1234	9.86
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	1,125.6539	1,134.3437	8.6898	0.77
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	1,125.6539	1,134.3437	8.6898	0.77
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.0920		-3.0920	- 100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	3.0920		-3.0920	- 100.00
แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	3.8577	1.2292	-2.6285	- 68.14
โครงการเพิ่มผลผลิตภาคการเกษตร บนฐานทรัพยากรดินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	3.8577	1.2292	-2.6285	- 68.14
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	57.8650	124.2686	66.4036	114.76
โครงการป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (พื้นที่เกษตรนอกพื้นที่อนุรักษ์)	55.1450	93.0322	37.8872	68.70
โครงการอนุรักษ์ พื้นที่ระบบนิเวศ และป้องกันการชะล้างพังทลายของดินแบบบูรณาการ	2.7200	31.2364	28.5164	1,048.40
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล		73.9670	73.9670	100.00
โครงการพัฒนาระบบดิจิทัลภาครัฐด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent :AI)		73.9670	73.9670	100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	1,119.6614	1,149.1757	29.5143	2.64
เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	127.3662	127.7418	0.3756	0.29
ฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนา	47.7104	47.6610	-0.0494	- 0.10
ทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการพัฒนา	944.5848	973.7729	29.1881	3.09
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	2,019.1738	2,332.3419	313.1681	15.51
โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	426.9950	407.8627	-19.1323	- 4.48
โครงการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร		22.1485	22.1485	100.00
โครงการจัดฐานข้อมูลติดตามความก้าวหน้าของสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	2.9280	2.9000	-0.0280	- 0.96
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	197.7638	199.9266	2.1628	1.09
โครงการบริหารจัดการดินและน้ำเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ	21.8113	21.2813	-0.5300	- 2.43
โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	328.0250	41.0220	-287.0030	- 87.49
โครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินตามเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค	24.6820	17.6620	-7.0200	- 28.44
โครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	6.0000	6.0000	0.0000	-
โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร	3.5486	2.8389	-0.7097	- 20.00
โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน	73.8308	272.7989	198.9681	269.49
โครงการผลิตทุเรียนตามระบบการเกษตรปลอดภัย	26.6220		-26.6220	- 100.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน	65.9830	24.0220	-41.9610	- 63.59
โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	194.1010	196.1043	2.0033	1.03
โครงการพัฒนาพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เหมาะสมของจังหวัดภาคใต้	37.4000		-37.4000	- 100.00
โครงการพัฒนาพื้นที่เพิ่มมูลค่าที่ดินเพื่อการเกษตร	16.0913	17.6355	1.5442	9.60
โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับเกษตรกรรายแปลง		20.9040	20.9040	100.00
โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจ		53.1845	53.1845	100.00
โครงการพัฒนาระบบดิจิทัลกรมพัฒนาที่ดินเข้าสู่ระบบราชการ 4.0	154.5101	145.0874	-9.4227	- 6.10
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	9.5000	9.0000	-0.5000	- 5.26
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	50.4350	51.8735	1.4385	2.85
โครงการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	76.5140	67.0000	-9.5140	- 12.43
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	17.9120	16.9250	-0.9870	- 5.51
โครงการอนุรักษ์ดินและบริหารจัดการน้ำเพื่อความมั่นคงภาคการเกษตรพื้นที่เกษตรน้ำฝน	284.5209	736.1648	451.6439	158.74
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	45.8200	45.3243	-0.4957	- 1.08
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	45.8200	45.3243	-0.4957	- 1.08
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม	136.3120	119.9610	-16.3510	- 12.00
โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ฯ	121.1920	107.7210	-13.4710	- 11.12
โครงการส่งเสริมการปลูกและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	15.1200	12.2400	-2.8800	- 19.05
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	7.0560	7.0000	-0.0560	- 0.79
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	7.0560	7.0000	-0.0560	- 0.79
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	230.2638	229.2676	-0.9962	- 0.43
โครงการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน	93.6716	97.5150	3.8434	4.10
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	136.5922	131.7526	-4.8396	- 3.54

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

งบประมาณในปี 2569 เพิ่มขึ้น 468.1234 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.86 มีรายการสำคัญคือ

- โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อถ่ายโอนโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณเพิ่มขึ้น 198.9681 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 269.49 เนื่องจากเพิ่มจำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม จาก 60 แห่งในปี 2568 เพิ่มขึ้นเป็น 250 แห่ง ในปี 2569

- โครงการอนุรักษ์ดินและบริหารจัดการน้ำเพื่อความมั่นคงภาคการเกษตรพื้นที่เกษตรน้ำฝน งบประมาณเพิ่มขึ้น 451.6439 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 158.74 เนื่องจากเพิ่มจำนวนพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่มีปัญหาแล้งซ้ำซากได้รับการแก้ไขด้วยการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำด้วยระบบอนุรักษ์ดินและบริหารน้ำ จาก 8 แห่งในปี 2568 เพิ่มขึ้นเป็น 23 แห่งในปี 2569

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วนเบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วนใช้จ่าย
กรมพัฒนาที่ดิน	4,748.7556	4,748.7556	2,267.6929	47.75	2,928.4541	61.67
รายจ่ายประจำ	1,998.1590	2,132.4486	1,368.0766	64.16	1,406.0087	65.93
รายจ่ายลงทุน	2,750.5966	2,616.3070	899.6163	34.38	1,522.4454	58.19

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 12.00 รายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมายต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 7.40 และรายจ่ายลงทุนต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 15.14 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้เงินเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรดำเนินโครงการขุดบ่อน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อให้เกษตรกรมีพื้นที่ในการกักเก็บน้ำได้มากขึ้น โดยควรเพิ่มขนาดบ่อและความลึกเพื่อที่จะสามารถเก็บน้ำได้มากขึ้น และควรสร้างให้ห่างไกลเขตชลประทาน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้เกษตรกรที่ขาดแคลน	✓	
2. ควรกำหนดพื้นที่การเกษตรเพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับปัจจัยการผลิตอื่น เช่น ปริมาณ น้ำที่ทำการเกษตร ดิน และราคาตลาดสินค้าเกษตร เป็นต้น	✓	
3. ควรให้หมอดินอาสาลงพื้นที่วิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรคัดเลือกปุ๋ยที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่และจัดทำบ่อน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เพื่อกักเก็บน้ำในช่วงหน้าแล้งให้เกษตรกรมีน้ำใช้ทั้งปี	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- หน่วยงานมีแนวทางนำที่นาร้างหรือที่ดินว่างเปล่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์กลับมาให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอย่างไร
- หน่วยงานมีแนวทางในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อให้เกิดการเกษตรแบบยั่งยืนให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 857)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ระบบการทำงานและการให้บริการ ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ - ตัวชี้วัด : ความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลกลาง ที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกระบบขององค์กร	ร้อยละ	-	95
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต การเพิ่มมูลค่า และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น - ตัวชี้วัด : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า - ตัวชี้วัด : ร้อยละ 60 ของเกษตรกรผู้ไม่องค์ความรู้ ไปปฏิบัติ มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	-	10
(3) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น - ตัวชี้วัด : เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน - ตัวชี้วัด : ความสำเร็จของการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแล้วเสร็จ - ตัวชี้วัด : พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการปรับปรุง สิทธิการถือครองให้เกษตรกรเข้าถึงได้ - ตัวชี้วัด : พื้นที่เป้าหมายมีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/ แผนพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ	ร้อยละ	95	95
(4) ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น - ตัวชี้วัด : จำนวนปริมาณตบเก็บกักน้ำ - ตัวชี้วัด : ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ จากการบริหารจัดการน้ำ - ตัวชี้วัด : พื้นที่รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ลูกบาศก์เมตร ครัวเรือน ไร่	829,530 701 11,539	1,940,095 - 15,421

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

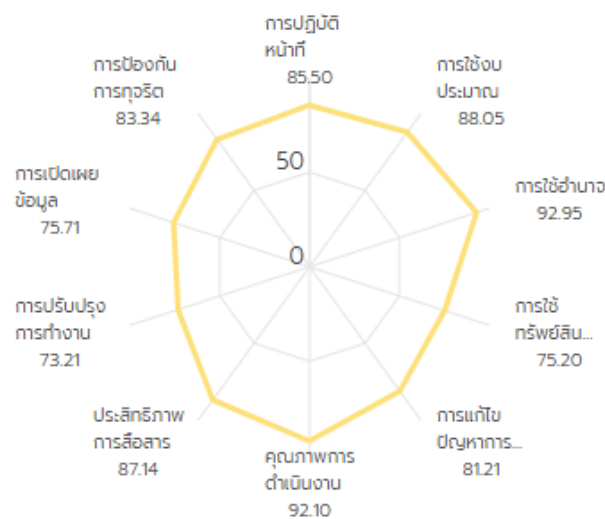
1) ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรได้รับสิทธิประโยชน์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินฯ ร้อยละของเกษตรกร
ที่เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน อยู่ที่ร้อยละ 95 เท่าเดิมในปี 2568 และ 2569 หน่วยงานมีแผนพัฒนา
เพิ่มประสิทธิภาพของกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่สามารถเข้าทำประโยชน์หรือไม่

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

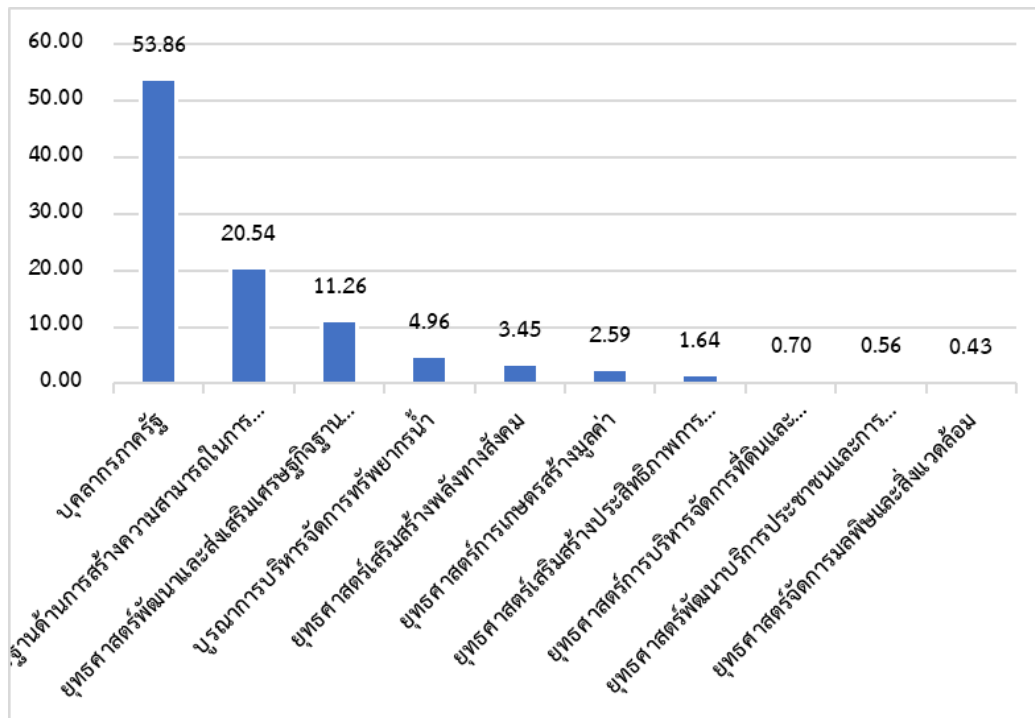
2) ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดร้อยละ 60 ของเกษตรกรผู้นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 มีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร เหตุใดในปี 2569 จึงเปลี่ยนเป็นตัวชี้วัด : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

3) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 82.43 คะแนน โดยมี ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือ การใช้ทรัพย์สินของราชการ (75.20 คะแนน) การแก้ไขปัญหาการทุจริต (81.21 คะแนน) การปรับปรุงการทำงาน (73.21 คะแนน) การเปิดเผยข้อมูล (75.71 คะแนน) และการป้องกันการ ทุจริต (83.34 คะแนน)

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 53.86

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,524.8514	1,605.0702	80.2188	5.26
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	840.3090	864.4260	24.1170	2.87
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งฯ	840.3090	864.4260	24.1170	2.87
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	32.7715	79.6804	46.9089	143.14
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	32.7715	79.6804	46.9089	143.14
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน	252.4024	329.7181	77.3157	30.63
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	252.4024	329.7181	77.3157	30.63
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	42.3902	41.5825	-0.8077	-1.91
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	1.7360	1.7220	-0.0140	-0.81
โครงการพัฒนารูทจีชุมชน	5.3994	6.5080	1.1086	20.53
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	5.0990	5.0480	-0.0510	-1.00
โครงการยกระดับศักยภาพการพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	19.0267	17.1765	-1.8502	-9.72
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	11.1291	11.1280	-0.0011	-0.01
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	16.7280	11.2215	-5.5065	-32.92
โครงการขับเคลื่อนการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการดำเนินการปรับปรุงแผนฯ	9.0259	10.3565	1.3306	14.74
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	7.7021	0.8650	-6.8371	-88.77
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม	7.1250	6.9383	-0.1867	-2.62
โครงการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	7.1250	6.9383	-0.1867	-2.62
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ		9.0348	9.0348	100.00
โครงการพัฒนาระบบจัดการข้อมูลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน		9.0348	9.0348	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	237.9265	180.6946	-57.2319	-24.05
โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	229.6427	142.0368	-87.6059	-38.15
โครงการบริหารจัดการและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน		30.3814	30.3814	100.00
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	8.2838	8.2764	-0.0074	-0.09
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	24.2723	26.3422	2.0699	8.53
โครงการฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	9.1363	8.8498	-0.2865	-3.14
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	15.1360	17.4924	2.3564	15.57
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	70.9265	55.4318	-15.4947	-21.85
โครงการพัฒนาผู้แทนเกษตรกร	4.0689	4.0166	-0.0523	-1.29
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	66.8576	51.4152	-15.4424	-23.10

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

จากการพิจารณาโครงการที่ดำเนินการข้างต้น พบว่ามีหลายโครงการสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และมีความสอดคล้องเชื่อมโยงต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายการให้บริการกระทรวงเกษตรฯ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านเกษตร แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (1.7220 ลบ.) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (5.0480 ลบ.) โครงการยกระดับศักยภาพการพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (17.1765 ลบ.) และโครงการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (6.9383 ลบ.) เป็นต้น

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลัง โอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	สัดส่วน เบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วน ใช้จ่าย
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,524.8514	1,524.8514	863.2194	56.61	999.8911	65.57
รายจ่ายประจำ	1,038.4217	1,038.9945	690.3567	66.44	701.9210	67.56
รายจ่ายลงทุน	486.4297	485.8569	172.8627	35.58	297.9701	61.33

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 8.10 โดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนที่มีผลการใช้จ่ายต่ำกว่าเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 12.00 ขณะที่รายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 5.77 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรแก้ปัญหกรรมสิทธิ์พื้นที่ทับซ้อนหน่วยงาน เช่น กรมป่าไม้ และกรมอุทยานฯ โดยมีแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินกับเกษตรกร ซึ่งนำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดี	✓	
2. ควรสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการคาร์บอนเครดิต เพื่อสร้างรายได้จากการจำหน่ายอากาศสะอาด และช่วยรักษาสีเขียวตลอด	✓	
3. ควรปรับแก้กฎหมายหรือระเบียบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตเกษตรกร เช่น การค้าขาย ท้องเที่ยวชุมชน และอุตสาหกรรมแปรรูป	✓	
4. ควรเพิ่มเมนูแสดงพื้นที่เผาไหม้ในแอป Agri-Map และบูรณาการข้อมูลร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม โดยเฉพาะข้อมูลการปลูกอ้อย เพื่อให้ข้อมูลทางการเกษตรสอดคล้องและครบถ้วน	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>จากการศึกษาการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินการจัดการที่ดินทำกินให้เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีข้อตรวจพบดังนี้</p> <p>ข้อตรวจพบที่ 1 : การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื่องจาก</p> <p>1.1) ที่ดินของรัฐคงเหลือไม่มีการนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน : การจัดที่ดินรัฐส่วนใหญ่ดำเนินการตามคำร้องของผู้ครอบครองเดิมที่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน โดยจากการสุ่มตรวจใน 6 จังหวัด (48 แปลง) พบว่า ผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้ครอบครองเดิมหรือทายาททั้งหมด ไม่ใช่เกษตรกรไร้ที่ดินรายใหม่</p> <p>1.2) การจัดซื้อที่ดินเอกชนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และที่ดินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาคบางแห่งไม่ได้นำมาจัดให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน และมีที่ดินว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ : ระหว่างปี 2560-2566 ส.ป.ก. จัดซื้อที่ดินเอกชนได้เพียง 3,077.45 ไร่ (10.08% ของเป้า 30,539 ไร่) และโอนสิทธิได้เพียง 1,358 ไร่ (4.45%) ซึ่งทั้งหมดจัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อแล้ว ขณะเดียวกันที่ดินในความดูแลของสภาประชาชน 4 ภาคในจังหวัดนครราชสีมา เพชรบุรี และลพบุรี รวมประมาณ 3,330 ไร่ ยังไม่ได้จัดสรรให้เกษตรกรรายใหม่และบางแปลงถูกยกเลิกสัญญาเช่าแล้ว</p>

1.3) ที่ดินที่ถูกสั่งให้ลื้อนสิทธิไม่ถูกนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน : ระหว่างปี 2561-2566 ส.ป.ก. มีคำสั่งให้เกษตรกรลื้อนสิทธิในเขตปฏิรูปที่ดินรวม 682 แปลง (9,705 ไร่) แต่ยังไม่ได้นำที่ดินดังกล่าวมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินแม้แต่รายเดียว

1.4) ที่ดินที่ไม่มีทายาทขอรับมรดกสิทธิหรือทายาทไม่ใช่เกษตรกร ยังไม่มีการนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน : จากผู้ได้รับจัดที่ดินที่ถึงแก่ความตาย 205,930 ราย (3 ล้านไร่) พบว่า ณ ก.ค. 2567 ยังมีแปลงที่ไม่มีผู้ขอรับมรดกสิทธิหรือไม่มีทายาทที่เป็นเกษตรกร รวม 152,832 แปลง (1.73 ล้านไร่) คิดเป็น 66.83% ของเป้าหมายที่ต้องดำเนินการ ซึ่งยังไม่ได้นำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ข้อตรวจพบที่ 2 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ยังไม่สนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร

2.1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังไม่สามารถสนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรในพื้นที่ : จากการสุ่มตรวจ 13 แปลงในพื้นที่ของสถาบันเกษตรกร 9 แห่ง พบว่างานพัฒนาแล้วเสร็จ 60 รายการ คงเหลืออีก 17 รายการ (คิดเป็น 22.08%) ที่ยังไม่ดำเนินการ อีกทั้งแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำบางแห่งไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนสูง ขาดความมั่นคงทางรายได้ และไม่สามารถใช้ที่ดินได้เต็มศักยภาพ จนนำไปสู่การละทิ้งพื้นที่

2.2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร : จากการสุ่มตรวจเกษตรกร 127 ราย พบว่า 41 ราย (32.28%) ไม่ได้ประกอบอาชีพตามที่ได้รับการส่งเสริม แบ่งเป็น 12 รายไม่เคยเริ่มประกอบอาชีพ และ 29 รายเลิกดำเนินการแล้ว ส่งผลให้การใช้งบประมาณไม่เกิดประโยชน์ตามเป้าหมาย ที่ดินที่ได้รับจัดสรรไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพหรือถูกทิ้งร้าง และเกษตรกรไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

ข้อตรวจพบที่ 3 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ยังไม่สนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร : จากการตรวจสอบแปลงที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ คทช. จำนวน 194 แปลง พบว่า 30 แปลง (ร้อยละ 15.46) ไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ ได้แก่ ปล่อยทิ้งร้าง 23 แปลง และให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์แทน 7 แปลง ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินยังไม่บรรลุผล และทำให้การใช้ที่ดินของรัฐไม่เกิดประโยชน์สูงสุด

- จากข้อตรวจพบที่ 1 (ข้อมูล ณ ก.ค. 67) เหตุใด ส.ป.ก. จึงยังไม่ได้นำที่ดินจากกรณีถือครองเกินสิทธิที่ดินลื้อนสิทธิ ที่ดินเอกชนแปลงว่าง และที่ดินที่ไม่มีผู้รับมรดก มาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินตามกฎหมาย ส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงที่ดินทำกินของเกษตรกรรายใหม่มีจำกัด ขณะเดียวกันระบบติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงที่ดินทำกินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นในสังคมไทย หน่วยงานมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ส.ป.ก. ควรสำรวจปัญหาและข้อจำกัดด้านแหล่งน้ำ ภูมิประเทศ และคุณภาพดินในพื้นที่ คทช. ที่กระทบต่อการทำเกษตร พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขต่อคณะกรรมการที่ดินจังหวัด โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอาชีพ

- ส.ป.ก. ควรจัดทำแผนสำรวจที่ดินรัฐที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูป โดยเริ่มจากแปลงขนาดใหญ่และผู้ถือครองที่ไม่มีคุณสมบัติ เพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน และทบทวนขั้นตอนจัดซื้อที่ดินเอกชนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย และเปิดทางให้เกษตรกรเสนอขายที่ดินต่อ ส.ป.ก. ได้โดยตรง

กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(เอกสารงบประมาณหมวดขาดแคลน ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 309)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: ตรวจสอบบัญชีและส่งเสริมการทำบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็ง โปร่งใส แก่สหกรณ์และเกษตรกร
พันธกิจ:

1. ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
2. กำกับและควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปตามมาตรฐาน
3. พัฒนาเทคโนโลยีการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
4. พัฒนาการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
5. ถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ข้อมูลด้านการเงินการบัญชีแก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน

เกษตรกร และประชาชน

- ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรมีภูมิคุ้มกันทางการเงิน - ตัวชี้วัด : เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการสร้างวินัยทางการเงินภาคครัวเรือน	ร้อยละ	48	49
(2) ผลสัมฤทธิ์ : สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน) มีความเข้มแข็งด้านการเงินการบัญชี - ตัวชี้วัด : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีขึ้น	ร้อยละ	48	48

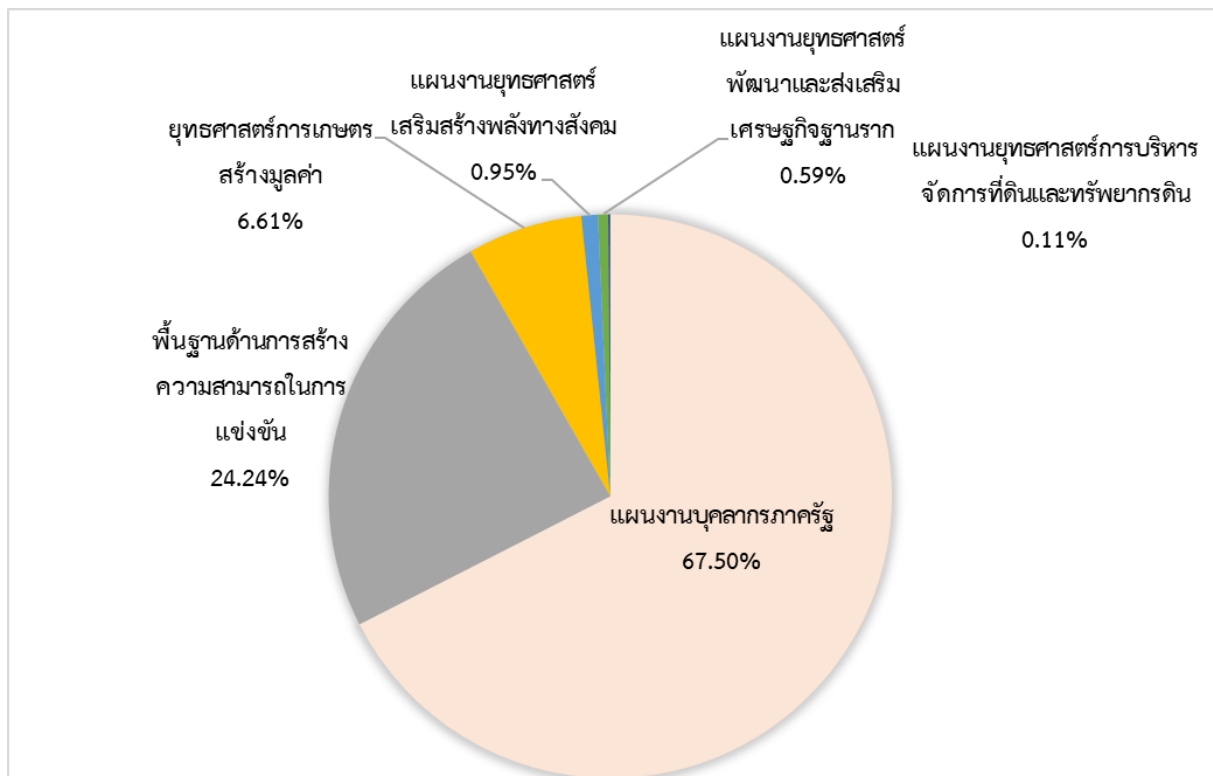
ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- 1) จากพันธกิจหน่วยงานมีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างไรบ้าง
- 2) จากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : ตัวชี้วัด : เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการสร้างวินัยทางการเงินภาคครัวเรือน หน่วยงานมีวิธีการประเมินหรือหลักเกณฑ์ อย่างไรในการพิจารณาว่าเกษตรกร “สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์” ได้จริง และมีเกณฑ์วัดระดับ “วินัยทางการเงิน” อย่างไร เช่น การออมเพิ่มขึ้น การลดหนี้ หรือการวางแผนการใช้จ่าย
- 3) จากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ : ตัวชี้วัด : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีขึ้น หน่วยงานมีการประเมิน “ชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน” อย่างไร ใช้เครื่องมือหรือแบบประเมินมาตรฐานหรือไม่ และคำว่า “ระดับดีขึ้น” มีระดับทั้งหมดกี่ระดับ และแต่ละระดับใช้เกณฑ์อะไรในการตัดสิน
- 4) จากตัวชี้วัดทั้ง 2 ตัวดังกล่าวข้างต้นมีผลการดำเนินงานอย่างไร

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 67.50

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,282.0446	1,348.1232	66.0786	5.15
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	882.4282	909.9533	27.5251	3.12
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	882.4282	909.9533	27.5251	3.12
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	2.0967		-2.0967	- 100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	2.0967		-2.0967	- 100.00
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	314.5936	326.7930	12.1994	3.88
สหกรณ์และสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง	314.5936	326.7930	12.1994	3.88
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	60.0952	89.1510	29.0558	48.35
โครงการ THINK & DO TOGETHER บูรณาการเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่สหกรณ์อย่างยั่งยืน	0.9623	1.1026	0.1403	14.58
โครงการตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก	19.5425		-19.5425	- 100.00
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	1.5750		-1.5750	- 100.00
โครงการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตด้านดิจิทัลในสหกรณ์	3.2244	3.2244	0.0000	-
โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน	3.7721		-3.7721	- 100.00
โครงการพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการระบบสารสนเทศทางการบัญชีภาคสหกรณ์		10.1324	10.1324	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเกษตรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ	0.9895	0.9762	-0.0133	- 1.34
โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	0.9482	0.9308	-0.0174	- 1.84
โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง		2.1600	2.1600	100.00
โครงการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลสมาชิกสหกรณ์		19.5425	19.5425	100.00
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	10.1623		-10.1623	- 100.00
โครงการศึกษาและพัฒนาระบบประมวลผลงานธุรกิจหลักสหกรณ์ (Co-operative Core System : CCS)		21.8611	21.8611	100.00
โครงการศูนย์ข้อมูลทางการเงินการบัญชีภาคสหกรณ์ไทย	2.5310		-2.5310	- 100.00
โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	1.7731	1.6154	-0.1577	- 8.89
โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	5.9063	5.9063	0.0000	-
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร	7.6885	7.6245	-0.0640	- 0.83
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านบัญชี 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	1.0200		-1.0200	- 100.00
โครงการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร		14.0748	14.0748	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	1.5216	1.5076	-0.0140	- 0.92
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	1.5216	1.5076	-0.0140	- 0.92
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	7.9943	7.9493	-0.0450	- 0.56
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	7.9943	7.9493	-0.0450	- 0.56
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	13.3150	12.7690	-0.5460	- 4.10
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	5.7078	5.5328	-0.1750	- 3.07
โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร	1.6081	1.5071	-0.1010	- 6.28
โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	5.9991	5.7291	-0.2700	- 4.50

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

จากการศึกษาโครงการที่ดำเนินงานในปี 2569 พบว่า มีโครงการที่มีรายการ “จ้างที่ปรึกษา” ในวงเงินงบประมาณสูง จำนวน 2 โครงการ ดังนี้

1) โครงการศึกษาและพัฒนาระบบประมวลผลงานธุรกิจหลักสหกรณ์ (Co-operative Core System : CCS) งบประมาณจำนวน 21.8611 ล้านบาท วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินความต้องการในการพัฒนาระบบธุรกิจหลักสำหรับสหกรณ์ ทั้งด้านการบริหารจัดการ การให้บริการ และความต้องการทรัพยากร

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

จากการศึกษารายละเอียดพบว่า งบประมาณส่วนใหญ่เป็นการค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความต้องการในการพัฒนาระบบข้อมูลและการประมวลผลงานธุรกิจหลักสหกรณ์ (Co-operative Core System: CCS) สำหรับสหกรณ์ไทย จำนวน 16.9150 ล้านบาท และมีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : รายงานผลการศึกษาระบบงาน ผลงานธุรกิจหลักสหกรณ์ (Co-operative Core System : CCS)	เรื่อง	-	1	-	-	-
เชิงคุณภาพ : สหกรณ์มีความพึงพอใจต่อแนวทาง การพัฒนาระบบประมวลผลงานธุรกิจหลักสหกรณ์ (Co-operative Core System : CCS) ในระดับดีขึ้นไป	ร้อยละ	-	65	-	-	-

- จากวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนด : เพื่อประเมินความต้องการในการพัฒนาระบบธุรกิจหลักสำหรับสหกรณ์ โครงการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนอย่างไร และหน่วยงานมีแผนในการดำเนินการอย่างไร

- สำหรับกระบวนการจ้างที่ปรึกษาและการศึกษา หน่วยงานมีหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกที่ปรึกษาอย่างไร และมีการกำหนดกรอบการศึกษาให้ครอบคลุมทุกประเภทของสหกรณ์หรือไม่ ทั้งสหกรณ์ ออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตร

- หน่วยงานมีแผนในการติดตามความคุ้มค่าของโครงการดังกล่าวอย่างไร

2) โครงการพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการสารสนเทศทางการบัญชีภาคสหกรณ์ งบประมาณจำนวน 10.1324 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศและเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและป้องกันการทุจริต จากการศึกษารายละเอียด พบว่างบประมาณบางส่วนเป็นการจ้างที่ปรึกษาวิเคราะห์และกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อจัดประเภทระบบสารสนเทศทางการบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2568 แผน (ผล)*	ปี 2569 แผน	ปี 2570 แผน	ปี 2571 แผน	ปี 2572 - จบ แผน
เชิงปริมาณ : พัฒนาลักษณะการประเมินเพื่อจัดระดับ มาตรฐานการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	เรื่อง	-	1	-	-	-
เชิงคุณภาพ : สหกรณ์พึงพอใจต่อลักษณะการประเมิน ในระดับดีขึ้นไป	ร้อยละ	-	70	-	-	-

- หน่วยงานมีแผนในการติดตามความคุ้มค่าของโครงการดังกล่าวอย่างไร

3) จากข้อเท็จจริงที่พบว่ายังมีปัญหามหาทุจริตในระบบสหกรณ์ เนื่องจากการตรวจสอบยังไม่ครอบคลุมทุกสหกรณ์ ซึ่งส่งผลทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน หน่วยงานมีแนวคิดในการจ้างหน่วยงานภายนอกหรือภาคเอกชน (Outsource) เข้ามาช่วยเสริมการตรวจสอบบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและการป้องกันการทุจริตในสหกรณ์หรือไม่

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรมีแนวทางป้องกันการทุจริตในสหกรณ์ เช่น โครงการบ้านมั่นคง	✓	
2. ควรมีการตรวจสอบและควบคุมดูแลสหกรณ์ให้ประชาชนอุ่นใจว่า การฝากเงินของประชาชนจะสามารถถอนคืนได้ และไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในสหกรณ์	✓	
3. ควรบูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการสร้างระบบที่สามารถป้องกันการทุจริตในสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยได้อย่างแท้จริง โดยมีกลไกตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของนายทะเบียนสหกรณ์และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ว่าเป็นไปอย่างสุจริตหรือไม่และเมื่อพบว่ามีกรบกพร่องในหน้าที่หรือเอื้อให้มีการทุจริตในสหกรณ์ ควรมีบทลงโทษกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ตลอดจนมีการดำเนินคดีเพื่อเป็นตัวอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำผิดในรูปแบบเดิมซ้ำ จนส่งผลให้ผู้เสียหายจากกรณีทุจริตในสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่เสมอ		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- 1) หน่วยงานมีแผนใช้จ่ายงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างไรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการตรวจสอบ ป้องกันการทุจริต และการส่งเสริมการทำบัญชีของเกษตรกร
- 2) จากข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่ระบุให้เร่ง “แก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของสหกรณ์จำนวนมาก ซึ่งทำให้สมาชิกสหกรณ์ได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก” ปัจจุบันมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

กรมส่งเสริมการเกษตร

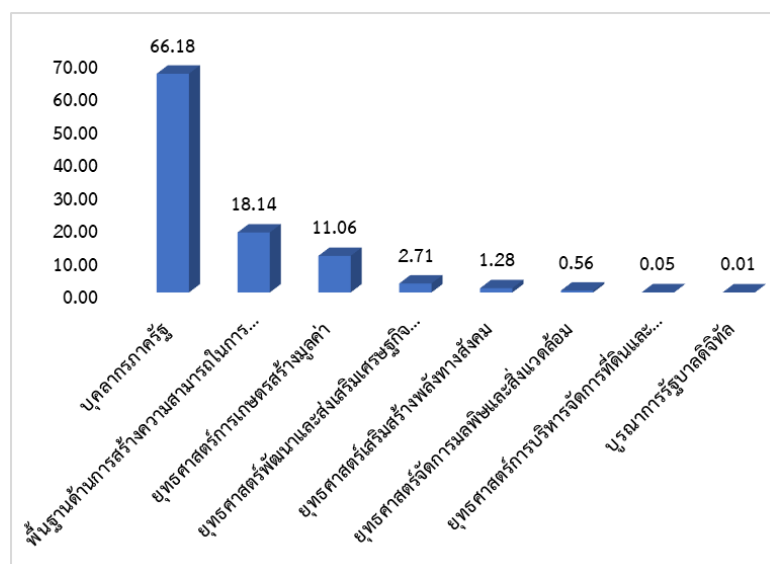
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 657)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : การปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต และประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร - ตัวชี้วัด : การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพ และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่า - ตัวชี้วัด : วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็ง	ร้อยละ	3	3
	ร้อยละ	33	34
(2) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และชุมชนเกษตรมีความเข้มแข็ง - ตัวชี้วัด : จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพไม่น้อยกว่า - ตัวชี้วัด : เกษตรกรเป้าหมายที่น้อมนำแนวพระราชดำริ ไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่า	ราย	39,165	38,665
	ร้อยละ	60	-
(3) ผลสัมฤทธิ์ : การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม - ตัวชี้วัด : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ - ตัวชี้วัด : จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมลดการเผา	ราย	16,500	16,500
	ไร่	66,000	66,000
(4) ผลสัมฤทธิ์ : การพัฒนาศักยภาพองค์กร และการบริหารจัดการ - ตัวชี้วัด : บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	70	90

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณ
ภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ
คิดเป็นร้อยละ 66.18

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมส่งเสริมการเกษตร	5,373.6555	5,628.7288	255.0733	4.75
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	3,652.9363	3,725.1874	72.2511	1.98
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรฯ	3,652.9363	3,725.1874	72.2511	1.98
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	11.7675		-11.7675	- 100.00
โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่	11.7675		-11.7675	- 100.00
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	0.9945	0.5000	-0.4945	- 49.72
โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล	0.9945	0.5000	-0.4945	- 49.72
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	832.9534	1,021.1702	188.2168	22.60
เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ	832.9534	1,021.1702	188.2168	22.60
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	623.2540	622.6305	-0.6235	- 0.10
โครงการตลาดเกษตรกร	6.9748	6.8351	-0.1397	- 2.00
โครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร	32.7400		-32.7400	- 100.00
โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตรด้านพืช	77.3364	103.8077	26.4713	34.23
โครงการปรับปรุงผลผลิตการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก	7.6829	5.1529	-2.5300	- 32.93
โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับความมั่นคงด้านอาหาร	56.2340	59.8740	3.6400	6.47
โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง		31.7205	31.7205	100.00
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับปรุงผลผลิตการผลิต	208.1696	202.7849	-5.3847	- 2.59
โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่	11.0023	4.2323	-6.7700	- 61.53
โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	94.3796	88.8535	-5.5261	- 5.86
โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	53.5883	51.8702	-1.7181	- 3.21
โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง	31.7255	31.7255	0.0000	-
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ	6.5231	6.3514	-0.1717	- 2.63
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	36.8975	29.4225	-7.4750	- 20.26
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	3.1100	2.7015	-0.4085	- 13.14
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	3.1100	2.7015	-0.4085	- 13.14
แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม	31.7356	31.7356	0.0000	-
โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	31.7356	31.7356	0.0000	-
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	143.6953	152.6251	8.9298	6.21
โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร	12.2281	18.4969	6.2688	51.27
โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปรารถนา (Smart Farmer))	34.3355	34.3355	0.0000	-
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	66.0506	56.2710	-9.7796	- 14.81
โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	31.0811	31.4232	0.3421	1.10
โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้		12.0985	12.0985	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	73.2089	72.1785	-1.0304	- 1.41
โครงการพัฒนาพื้นที่พิเศษอย่างยั่งยืน		16.0973	16.0973	100.00
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	73.2089	56.0812	-17.1277	- 23.40

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	พรบ.	งบประมาณหลัง โอนเปลี่ยนแปลงฯ	เบิกจ่าย	สัดส่วน เบิกจ่าย	ใช้จ่าย	สัดส่วน ใช้จ่าย
กรมส่งเสริมการเกษตร	5,373.6555	5,373.6555	3,335.4536	62.07	3,546.3890	66.00
รายจ่ายประจำ	4,869.3389	4,869.3389	3,154.7254	64.79	3,240.7510	66.55
รายจ่ายลงทุน	504.3166	504.3166	180.7283	35.84	305.6380	60.60

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 7.67 โดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนที่มีผลการใช้จ่ายต่ำกว่าเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 12.73 ขณะที่รายจ่ายประจำต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 6.78 สะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรต่อยอดโครงการเดิม เช่น การแข่งขันด้านเกษตร โดยผลักดันให้ผู้ชนะเลิศเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อขยายผลและยกระดับการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม	✓	
2. ควรผลักดันให้แต่ละพื้นที่มีพืชเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียง พร้อมส่งเสริมการส่งออกหรือสร้างตลาดรองรับอย่างเหมาะสม	✓	
3. สำนักงานเกษตรจังหวัดควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกพืชเสริม เช่น ปลูกทุเรียนควบคู่มันสำปะหลัง เพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มรายได้	✓	
4. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างปลอดภัย เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	✓	
5. ควรส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ให้มีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างปลอดภัย	✓	
6. ควรมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการทำการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farmer) ซึ่งถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับเกษตรกรโดยรวม		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>1) หน่วยงานมีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์และสร้างช่องทางการตลาดที่เหมาะสมอย่างไร เพื่อให้เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และจูงใจให้เกษตรกรรายอื่นหันมาประกอบอาชีพด้านเกษตรอินทรีย์มากขึ้น</p> <p>2) หน่วยงานมีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนช่องทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP อย่างไร เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้โดยตรงถึงมือผู้บริโภค และได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการรักษามาตรฐานการผลิตอย่างต่อเนื่องในระยะยาว</p> <p>3) กรมส่งเสริมการเกษตรมีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วอย่างไร เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ขับเคลื่อนงานเกษตรให้เข้มแข็งมากขึ้น และมีแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควบคู่กับการยกระดับเกษตรปลอดภัย และการพัฒนาผลผลิตสู่มาตรฐานสากล รวมถึงการสร้างผลิตภัณฑ์เด่น (Product Champion) อย่างไรบ้าง</p>

กรมส่งเสริมสหกรณ์

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 727)

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้วยนวัตกรรมและหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน

พันธกิจ:

1. พัฒนาสมรรถนะและเพิ่มทักษะความรู้ รอบความคิดด้านดิจิทัล นวัตกรรม การบริหารจัดการ ความเป็นผู้นำ เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
2. นำเทคโนโลยีมาใช้สร้างนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนหลักธรรมาภิบาล สนับสนุนการบริหารจัดการ และปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์
3. พัฒนาและใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงาน การสร้างนวัตกรรมด้วยการวางระบบข้อมูลให้ทันสมัยเข้าถึงได้ง่ายต่อการใช้งานเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้ข้อมูล
4. ยกระดับขีดความสามารถในการบริหารจัดการและการแข่งขันของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและการเติบโตอย่างยั่งยืน
5. นำเทคโนโลยีมาใช้นับสนุนการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ ภายใตกรอบของกฎหมายและทันต่อสถานการณ์

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานให้มีความเข้มแข็งและเติบโตด้วยนวัตกรรมและหลักธรรมาภิบาล			
- ตัวชี้วัด : สหกรณ์ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	48	49
- ตัวชี้วัด : สหกรณ์นอกภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	58	59
- ตัวชี้วัด : กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	33	34

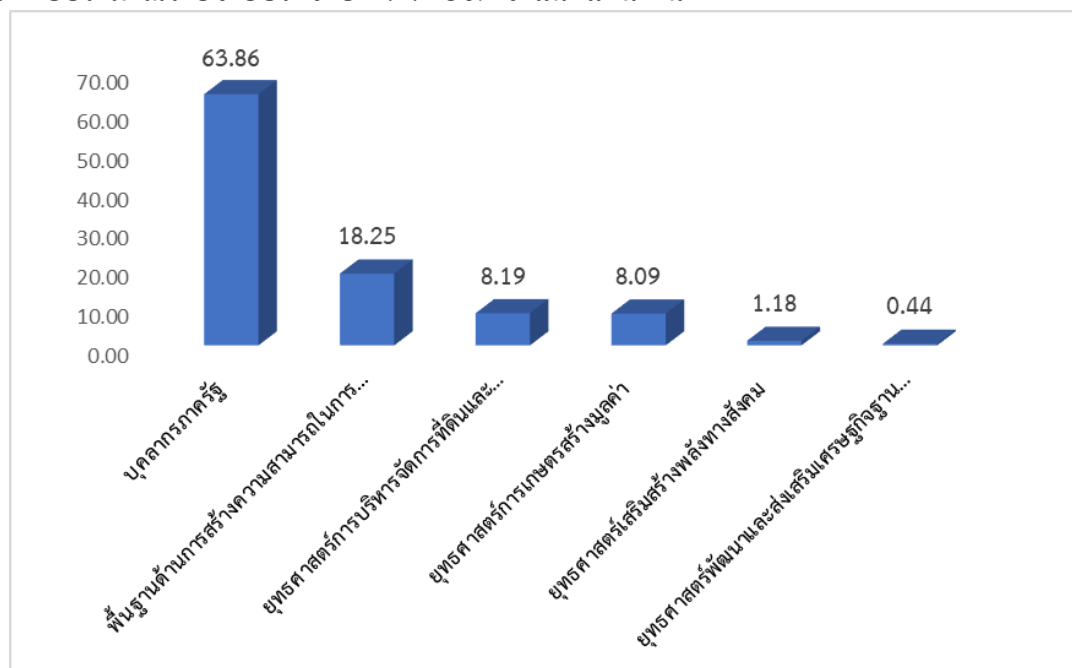
ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

จากการพิจารณาพันธกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่เน้นให้ความสำคัญในการนำนวัตกรรมมาส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร และการนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างนวัตกรรมสนับสนุนการบริหารจัดการรวมถึงการวางระบบข้อมูล ดังนั้น ในปี 2569 หน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการของสหกรณ์หรือไม่

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 63.86

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

จากโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงานมีสัดส่วนรายจ่ายบุคลากรภาครัฐค่อนข้างสูง หน่วยงานมีแผนในการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสหกรณ์แทนการบรรจุบุคลากรหรือไม่

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,798.3635	2,935.3476	136.9841	4.90
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	1,874.6739	1,874.4925	-0.1814	0.01
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	1,874.6739	1,874.4925	-0.1814	0.01
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	562.1925	535.7067	-26.4858	4.71
สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ	562.1925	535.7067	-26.4858	4.71
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	235.2445	237.4278	2.1833	0.93
โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ		17.6247	17.6247	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ผู้เลี้ยงโค		28.8063	28.8063	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจสถาบันเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม		10.9890	10.9890	100.00
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งระบบควบคุมอุณหภูมิ (Cold Chain) ของสถาบันเกษตรกร	17.4814		-17.4814	100.00
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการขนส่งของสหกรณ์เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ	12.7120	32.1352	19.4232	152.79
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพอาหารสัตว์ในสหกรณ์	2.0939		-2.0939	100.00
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	3.3633	2.2874	-1.0759	31.99
โครงการยกระดับศักยภาพสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร (Agricultural Service Providers)		2.1037	2.1037	100.00
โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	138.8626	52.3416	-86.5210	62.31
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	1.7895	1.5862	-0.2033	11.36
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร	2.2123		-2.2123	100.00
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	19.3017	14.2133	-5.0884	26.36
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร	19.5131	62.2149	42.7018	218.84
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	6.6786	4.2391	-2.4395	36.53
โครงการสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรและอาหาร	3.9055		-3.9055	100.00
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	7.3306	8.8864	1.5558	21.22
แผนงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	92.8078	240.3848	147.5770	159.01
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพงานจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์	38.5142	52.7673	14.2531	37.01
โครงการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	5.7350		-5.7350	100.00
โครงการสำรวจจวนรอบกันเขตและวางรอบรายแปลง	48.5586	187.6175	139.0589	286.37
แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	9.4763	12.7803	3.3040	34.87
โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์	3.5789	2.5640	-1.0149	28.36
โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของสถาบันเกษตรกรและสมาชิก	2.0145	1.8655	-0.1490	7.40
โครงการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนสหกรณ์เคหสถานภายใต้โครงการบ้านมั่นคงอย่างยั่งยืน	1.9994		-1.9994	100.00
โครงการยกระดับการบริหารจัดการทางการเงินและพัฒนารายการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์นอกภาคการเกษตรก้าวทันการเปลี่ยนแปลง		1.4487	1.4487	100.00
โครงการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร		3.2647	3.2647	100.00
โครงการส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับภาคเอกชนของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์เดิรณ	1.8835	1.2686	-0.6149	32.65
โครงการสหกรณ์เพื่อการลงทุนอย่างยั่งยืน (Sustainable Co-op Investment Program)		1.1156	1.1156	100.00
โครงการเสริมสร้างศักยภาพสหกรณ์สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม		1.2532	1.2532	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	23.9685	34.5555	10.5870	44.17
โครงการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน	6.1917	6.7660	0.5743	9.28
โครงการส่งเสริมการค้าเงินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	17.7768	27.7895	10.0127	56.32

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

4. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรเข้มงวดในการตรวจสอบและควบคุมสหกรณ์ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าการฝากเงินปลอดภัยและไม่มีการทุจริต	✓	
2. ควรดำเนินการตามข้อสังเกตของกรรมาธิการฯ ปี 2567 โดยเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนที่มีลักษณะคล้ายสถาบันการเงิน พร้อมบริหารความเสี่ยงและจัดตั้งกองทุนสำรองความเสี่ยง	✓	
3. ควรส่งเสริมการใช้เงินดิจิทัลแทนเงินสดในกิจกรรมของสหกรณ์ทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มความสะดวก และสามารถติดตามการใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	
4. ควรบูรณาการร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการสร้างระบบที่สามารถป้องกันการทุจริตในสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศให้ได้อย่างแท้จริง โดยมีกลไกตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของนายทะเบียนสหกรณ์และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ว่าเป็นไปอย่างสุจริตหรือไม่และเมื่อพบว่ามี การบกพร่องในหน้าที่หรือเอื้อให้มีการทุจริตในสหกรณ์ ควรมีบทลงโทษกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ตลอดจนมีการดำเนินคดีเพื่อเป็นตัวอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดในรูปแบบเดิมซ้ำ จนส่งผลให้มีผู้เสียหายจากกรณีทุจริตในสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่เสมอ		✓

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
<p>1) หน่วยงานมีแนวทางการศึกษาทบทวนบทบาทภารกิจว่ากรมควรจะได้รับผิดชอบเพียงสหกรณ์ด้านการเกษตรเท่านั้นได้หรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) กรณีที่หน่วยงานเห็นว่ายังคงต้องรับผิดชอบส่งเสริมสหกรณ์ทั้งหมดในประเทศ หน่วยงานมีแผนในการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ออนไลน์ หรือสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้สมาชิกสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้ตลอดเวลาหรือไม่</p>

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

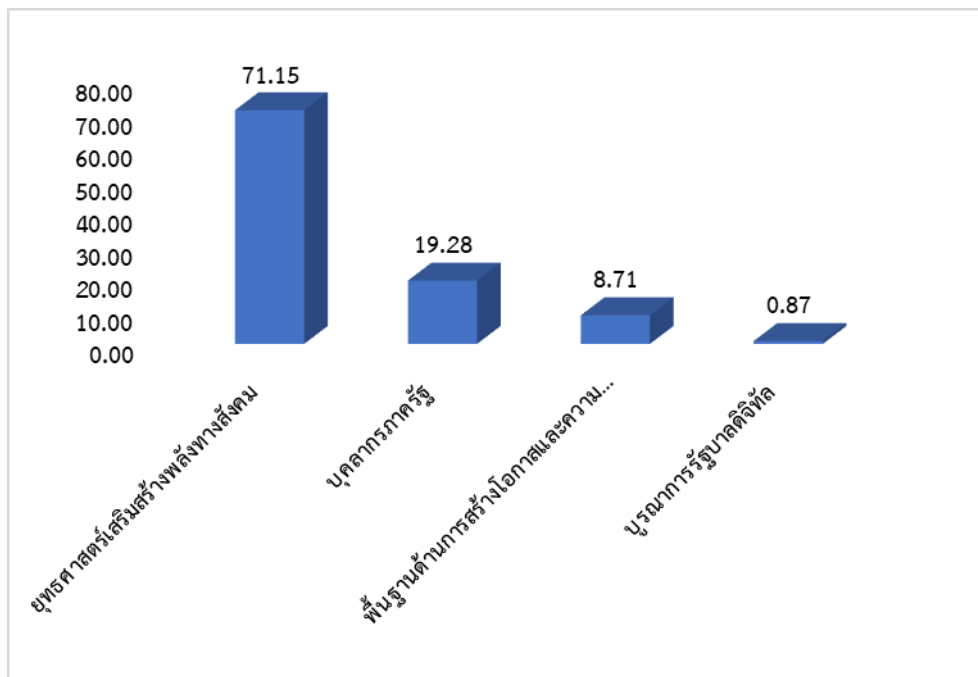
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 972)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : ประชาชนเป้าหมายมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี เข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและหลุดพ้นจากความยากจน ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ตัวชี้วัด : ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพ บนพื้นที่สูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ	2	2

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 71.15

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	531.6437	564.0151	32.3714	6.09
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	105.4301	108.7232	3.2931	3.12
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ	105.4301	108.7232	3.2931	3.12
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	0.9949	4.9136	3.9187	393.88
โครงการจัดหาโปรแกรมลิขสิทธิ์เพื่อการใช้งาน		3.9148	3.9148	100.00
โครงการยกระดับความสามารถและสร้างความพร้อมของบุคลากรเพื่อส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล	0.9949	0.9988	0.0039	0.39
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	46.1394	49.1092	2.9698	6.44
การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร	46.1394	49.1092	2.9698	6.44
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	379.0793	401.2691	22.1898	5.85
โครงการพัฒนาพื้นที่สูงเชิงพื้นที่แบบองค์รวมอย่างบูรณาการ		259.4548	259.4548	100.00
โครงการพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูงในการขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองและชุมชนบนพื้นที่สูง	226.0590		-226.0590	-100.00
โครงการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สูงและการให้บริการสังคม	153.0203	141.8143	-11.2060	-7.32

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นควันในพื้นที่เสี่ยงอย่างเป็นระบบ	✓	
2. ควรปรับตัวชีวิตให้สะท้อนผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง เช่น ความเข้มแข็งของประชาชน และการเข้าถึงบริการรัฐ แทนการวัดเพียงรายได้ที่เพิ่มขึ้น	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
<p>1) หน่วยงานมีแนวทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศหรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) หน่วยงานมีแนวทางในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ หรือไม่</p> <p>3) หน่วยงานมีแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความเข้มแข็งอย่างไร</p>

สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)
(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 4 หน้าที่ 1019)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

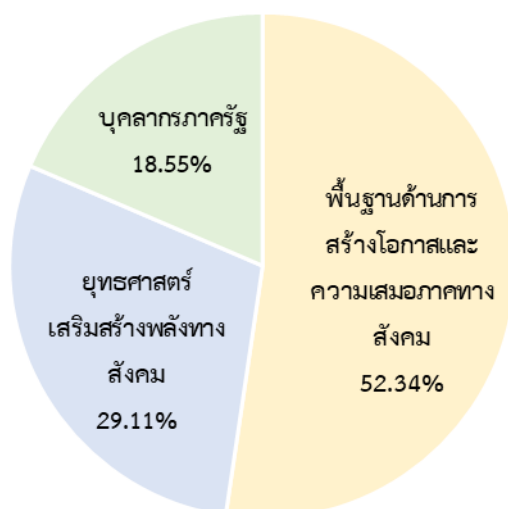
ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกร เยาวชน และประชาชน ได้เรียนรู้พระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ พระราชกรณียกิจ หลักการทรงงาน ด้านการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง และได้เรียนรู้ภูมิปัญญา นวัตกรรมเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำองค์ความรู้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ - ตัวชี้วัด : ผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้นำความรู้ ไปประยุกต์ใช้	ร้อยละ	80	80

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

- จากตัวชี้วัดที่ระบุว่า “ผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้” ซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 80 ทั้งในปี 2568 และ ปี 2569 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีจำนวนผู้เข้าร่วมและสัดส่วนของผู้ที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงมากน้อยเพียงใด หน่วยงานมีวิธีการประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร เช่น ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การติดตามผลในพื้นที่
- หน่วยงานมีการพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีให้ครอบคลุมและสามารถเข้าถึงง่ายอย่างไร

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำแนกแผนงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณภายใต้แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 52.34

2.2 ผลผลิตและโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง)

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	247.0122	255.3122	8.3000	3.36
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	45.6596	47.3516	1.6920	3.71
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ	45.6596	47.3516	1.6920	3.71
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	83.4098	133.6403	50.2305	60.22
เกษตรกรและประชาชนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนายกระดับสามารถพัฒนาตนเองฯ	83.4098	133.6403	50.2305	60.22
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม	117.9428	74.3203	-43.6225	-36.99
โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้ ขยายผล และพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	117.9428	74.3203	-43.6225	-36.99

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
ควรสร้างพิพิธภัณฑ์เพิ่มเติมให้อยู่ในพื้นที่ที่ระบบขนส่งสาธารณะเข้าถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

หน่วยงานมีการพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีให้ครอบคลุมและสามารถเข้าถึงง่ายอย่างไร

การยางแห่งประเทศไทย

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 14 หน้าที่ 129)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
(1) ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ กิจการยาง ได้รับความช่วยเหลือ ด้านการเงิน วิชาการ การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจ และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน			
- ตัวชี้วัด : รายได้เกษตรกรชาวสวนยางไม่น้อยกว่า	บาท/ไร่	14,905	15,290
- ตัวชี้วัด : มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางพาราไม่น้อยกว่า	ล้านบาท/ปี	500,000	550,000

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง) จำแนกแผนงาน/ผลผลิต/โครงการ

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
การยางแห่งประเทศไทย	187.5897	188.0000	0.4103	0.22
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน	-	166.5052	166.5052	100.00
ส่งเสริมสนับสนุนและบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบ		166.5052	166.5052	100.00
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	187.5897	21.4948	- 166.0949	- 88.54
โครงการสนับสนุนสินเชื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการไม้อย่างและผลิตภัณฑ์ระยะ 2	187.5897	21.4948	- 166.0949	- 88.54

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา เช่น อุปกรณ์จราจร ผ้าใบรองบ่อ ตาข่ายกระชังปลา เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้า	✓	
2. ควรนำเทคโนโลยี เช่น AI, Big Data, การขายล่วงหน้า และแพลตฟอร์มออนไลน์ มาใช้ส่งเสริมการตลาดยางพาราในประเทศ	✓	
3. ควรประชาสัมพันธ์และผลักดันให้เกษตรกรปลูกยางพาราเข้าร่วมโครงการคาร์บอนเครดิต เพื่อเพิ่มรายได้		
4. ควรส่งเสริมนวัตกรรมและการผลิตสินค้าพื้นฐานจากยางพารา เช่น ถังมือ รองเท้ากันน้ำ หรือ ยางรถยนต์ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ในชุมชน		

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

- 1) จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันขาดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพาราใหม่ๆ ยังไม่เพียงพอ และการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตยังไม่ทันสมัย ในปี 2569 หน่วยงานมีแผนการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพาราใหม่ๆ หรือไม่ อย่างไร
- 2) หน่วยงานมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ยางพาราให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลอย่างไร เพื่อให้เกิดการยอมรับและเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันกับต่างประเทศ
- 3) หน่วยงานมีแนวทางในการบูรณาการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษาฯ เพื่อส่งเสริมให้มีหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการยาง และวิศวกรรมเทคโนโลยีการยางเพื่อเป็นแหล่งองค์ความรู้และผลิตผู้ที่มีความรู้ความสามารถและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพารา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า นวัตกรรมยางผลิตภัณฑ์ตามวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน
- 4) หน่วยงานควรมีแผนในการการเสนอให้รัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้ยางพาราภายในประเทศ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ควรมีการนำยางพารามาใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้าหรือการก่อสร้างต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น การทำหมอนรถไฟ และการทำถนน เป็นต้น
- 5) หน่วยงานควรมีแผนในการเสนอให้รัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมความต้องการใช้ยางพาราในภาคเอกชน โดยนำไปเป็นส่วนประกอบในการผลิตสินค้าต่างๆ โดยการสร้างแรงจูงใจผ่านนโยบายด้านภาษี เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมยางพาราและเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา นโยบายเช่นนี้สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการและผู้ผลิตสินค้าใช้ยางพารามากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความต้องการในตลาดและช่วยเสถียรภาพราคายางพาราได้ ทั้งนี้เพื่อลดงบประมาณสำหรับการประกันราคายางพาราในอนาคต

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

(เอกสารงบประมาณ ขาวคาดแดง ฉบับที่ 3 เล่มที่ 14 หน้า 437)

1. ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย	
		ปี 2568	ปี 2569
ผลสัมฤทธิ์ หรือ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ			
(1) ผลสัมฤทธิ์ : สินค้าเกษตรคุณภาพได้รับการยอมรับจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกร และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค - ตัวชี้วัด : มูลค่าสินค้าเกษตรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับ อ.ต.ก. เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	3	3

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

- จากพันธกิจในการสร้างและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรทั้งในระดับส่วนกลางและภูมิภาค หน่วยงานมีแผนหรือแนวทางในการขยายตลาด อ.ต.ก. ไปยังพื้นที่ต่างจังหวัดเพิ่มเติมหรือไม่ เพื่อให้เกษตรกรในภูมิภาคสามารถเข้าถึงช่องทางการจำหน่ายที่มีความน่าเชื่อถือด้านคุณภาพ และได้รับประโยชน์จากการตลาดที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น
- จากพันธกิจที่มุ่ง “สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรโดยใช้การตลาดนำการผลิต” หน่วยงานมีแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรอย่างไร สนับสนุนเกษตรกรกลุ่มใดบ้าง และที่ผ่านมาได้มีการวางแผนการปลูกพืชชนิดใดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2. สรุปภาพรวมงบประมาณ

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568-2569 (ร่าง) จำแนกแผนงาน/ผลผลิต/โครงการ

หน่วย: ล้านบาท

แผนงาน / ผลผลิต / โครงการ	ปี 2568	ปี 2569	จำนวน เพิ่ม/ลด	สัดส่วน เพิ่ม/ลด
องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	82.2075	84.6235	2.4160	2.94
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า	82.2075	84.6235	2.4160	2.94
การสนับสนุนการตลาดเพื่อเกษตรกร	82.2075	84.6235	2.4160	2.94

ที่มา: 1. ข้อมูลปี 2568 จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai)

2. ข้อมูลปี 2569 จากเอกสารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับที่ 1

3. สรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ปี 2568

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
1. ควรพัฒนาและส่งเสริมบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นภารกิจหลัก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคเกษตร	✓	
2. ควรจัดระบบจำหน่ายสินค้าสู่พื้นที่ที่มีความต้องการสูง เพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่เหมาะสม แม้บางพื้นที่จะมีผลผลิตล้นตลาด	✓	

ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ	ปี 2568	
	ส.ส.	ส.ว.
3. ควรร่วมมือกับกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางตลาดสำหรับผลผลิตส่วนเกิน และลดความซ้ำซ้อนในการทำงานระหว่างหน่วยงาน	✓	

ข้อสังเกต/ความเห็นของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
<p>1) หน่วยงานมีช่องทางในการช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ตามจังหวัดต่างๆ ให้เข้าถึงช่องทางการตลาดของ อ.ต.ก. อย่างไร รวมถึงหน่วยงานมีการจัดพื้นที่ให้เกษตรกรมาจำหน่ายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่ตลาด อ.ต.ก. อย่างไร และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมอย่างไร</p> <p>2) หน่วยงานมีแนวทางในการพัฒนาระบบการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์อย่างไร ทั้งในด้านการบริหารจัดการแพลตฟอร์ม การปรับข้อมูลสินค้าให้ทันสมัย และการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงตลาดออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจในการยกระดับการตลาดสินค้าเกษตรในยุคดิจิทัล</p>

PARLIAMENTARY BUDGET OFFICE

สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา (สปร.)

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

www.parliament.go.th/pbo

โทรศัพท์ 0 2242 5900 ต่อ 7420

PBO วิเคราะห์งบประมาณอย่างมืออาชีพ เป็นกลาง และสร้างสรรค์